

Groep de Mos

Hart voor Den Haag

Hart voor Den Haag

Verkiezingsprogramma 2018-2022

Inhoudsopgave

Inleiding	_____	pag. 4
• Een stad waar we trots op zijn		
• Zorgen van nu		
• Waar we voor staan		
• Veel bereikt		
• Bestuursverantwoordelijkheid nemen		
1. Hart voor een veilige én geïntegreerde stad;	_____	pag. 7
2. Hart voor een bereikbare stad;	_____	pag. 15
3. Hart voor een ondernemende én bruisende stad;	_____	pag. 21
4. Hart voor een sociale stad, mét veel werkgelegenheid;	_____	pag. 29
5. Hart voor een zorgzame stad, mét oog voor onze ouderen;	_____	pag. 31
6. Hart voor een leefbare stad waar iedereen prettig kan wonen;	_____	pag. 39
7. Hart voor talent én creativiteit, mét goed onderwijs voor ieder kind;	_____	pag. 47
8. Hart voor een sportieve stad;	_____	pag. 51
9. Hart voor een democratische én vrije stad;	_____	pag. 55
10. Hart voor onze stadsdelen en wijken.	_____	pag. 59
Financiële paragraaf	_____	pag. 79

Groep de Mos

Hart voor Den Haag

STEM 21 MAART

#HARTVOORDENHAAG

Inleiding

Een stad om trots op te zijn

Den Haag is een fantastische stad. De stad die eigenlijk dé hoofdstad van Nederland zou moeten zijn. Immers, onze stad is de residentie van het Koninklijk Huis, zit de regering, het parlement, nationale en internationale gerechtshoven en bijna alle ambassades en ministeries. Met tal van bezienswaardigheden, een elf kilometer lange kuststrook en twee badplaatsen (Kijkduin en Scheveningen) reizen dagelijks talloze toeristen af naar onze stad.

In Den Haag wonen we met 530.000 mensen van 180 verschillende nationaliteiten. Mensen met wortels in alle delen van de wereld, maar met een gedeelde toekomst hier in de stad. Samen maken wij de stad tot wat zij is, elke dag opnieuw! Dat mensen hart voor Den Haag en haar twee karakteristieke dorpen Scheveningen en Loosduinen hebben, blijkt wel uit de beoordeeling die inwoners van onze stad aan hun eigen wijk geven. Gemiddeld een 7,7. We hebben kortom een stad om trots op te zijn.

Zorgen van nu

Groep de Mos heeft Hart voor Den Haag. Dat is een warm hart, een trouw hart en een rechtvaardig hart. Maar het is ook een hart vol met zorgen; is er, gezien de verwachte toename van de

bevolking, nog wel een plekje voor ons allemaal? Kunnen we betaalbaar blijven wonen? Blijft Den Haag in de toekomst nog wel bereikbaar, zowel met het openbaar vervoer als met de auto? En is er, gezien de vele regeldrift, nog wel ruimte voor onze hardwerkende ondernemers? En mag Den Haag nog wel bruisen of trekken we voor ons vertier naar andere steden? De economie trekt aan, maar nog steeds zitten te veel mensen thuis werkloos op de bank en zijn er stadsgenoten die in pure armoede leven. Het idee van een veilige stad staat, onder meer door terroristische aanslagen in andere Europese steden, onder druk. Nemen we het thema veiligheid nog wel serieus? En opa en oma, zien we die eigenlijk nog wel of laten we de zorg voor onze ouderen afglijden naar een bedenkelijk niveau? Als we nou eens eerlijk in ons hart kijken, kan Den Haag nog wel wat mooier worden? Ja, dat kan met uw keuze voor Groep de Mos / Hart voor Den Haag op 21 maart 2018!

Waar wij voor staan

Sinds onze oprichting in 2012 is Groep de Mos een typische lokale partij die niets op heeft met landelijke partijdogma's. We zijn hierbij niet te stoppen in linkse of rechtse hoekjes. Wij kijken pragmatisch; louter en alleen naar wat goed is voor onze stad. Wij dienen hét lokale belang en zetten ons daarbij in voor grote thema's, maar zeker ook voor de kleine zaken bij u in de buurt. Groep de Mos is een makkelijk benaderbare partij, waarbij onze ombudsmanpolitiek wordt

geroemd door vriend en vijand. Hierbij leggen wij, bijvoorbeeld met onze actieve stadsdeelvoorzitters en wijkvertegenwoordigers, ons oor te luister in alle wijken van de stad. Actief en hulpvaardig pakken wij de signalen vanuit de burgerij op. Geen vraagstuk is hierbij voor ons te klein. In de gemeenteraad opereren wij constructief en zoeken wij de samenwerking. Dit zonder onze uitgesproken mening en kritische houding te verloochenen.

Veel bereikt

De rol van 'opjatten' en 'aanjagen' ligt ons goed. Iemand moet het doen! Wij doen dit niet uit balligheid, maar uit overtuiging dat de zaken opschudden hoort bij actieve politiek. Met een gesloten mond vang je immers geen vliegen. Maar Groep de Mos boekt daar ook regelmatig successen bij. Uit een inventarisatie van Omroep West in januari 2017 bleek onze partij hoog te scoren met het aantal aangenomen moties en weten wij het beleid van het college geregeld aan te passen. Op het gebied van veiligheid kwam er door onze druk, na de hevige rellen, een demonstratieverbod in de Schilderswijk, waardoor de rust in de wijk weder keerde. Het was Groep de Mos die, na verhalen over aanrandingen, zorgde voor veiligheidsmaatregelen in Haagse zwembaden. Conciërges op iedere Haagse basisschool? De aangenomen Groep de Mos motie gaat dat bewaarheid maken. Maar mede dankzij ons ging ook de prostitutieleeftijd naar 21 jaar en zorgden we er samen met andere partijen voor dat de

eigen bijdrage op de dagbesteding voor kwetsbare ouderen werd afgeschaft. Mede door onze steun kan Legoland op termijn haar deuren openen op Scheveningen en wordt het gebied Haags Veen, met onder andere de Haagse Markt, beter gepromoot. Dat is goed voor de lokale economie. De bestrijding van ouderenmishandeling staat door een actieve lobby van Groep de Mos hoog op de politieke agenda. Maar onze partij voelt zich ook nooit te groot om kleinere onderwerpen op te pakken, zoals de uitbreiding van gebieden waar de stevige gele vuilniszak tegen meeuwenoverlast wordt uitgedeeld, de terugkeer van het ADO-logo op de tribune van Midden-Noord en een eerbetoon voor verzetsheld Erik Hazelhoff Roelzema die een Soldaat van Oranjestraat krijgt.

Bestuursverantwoordelijkheid nemen

Wij weten dat na 21 maart samenwerking nodig is om onze stad te besturen. Daar staan wij voor open, want wij willen niets liever dan bestuursverantwoordelijkheid nemen. Uiteraard is het daarbij belangrijk dat Groep de Mos / Hart voor Den Haag de grootste partij wordt, zodat wij de piketpalen voor een nieuw coalitieakkoord slaan. Bent u het met ons eens, stem dan met heel uw hart voor Groep de Mos / Hart voor Den Haag. Met uw steun gaan wij door met het dag en nacht knokken voor de mooiste stad van Nederland.

Richard de Mos

Lijsttrekker Groep de Mos / Hart voor Den Haag

1. Hart voor een veilige én geïntegreerde stad

1.1 Hart voor een veilige stad

1.1.1 Jihadisten moeten weg, allemaal!

Door het uiteen vallen van het IS-kalifaat verwacht de AIVD dat de komende tijd meer Syrië-gangers zullen terugkeren. Dat betekent dat tientallen jihadi's ook weer richting Den Haag terugkeren. No way! Groep de Mos wil pertinent niet dat teruggekeerde jihadi's een terreurdreiging vormen in onze stad en zal vol inzetten op het weren van deze groep, door een actieve lobby naar het Rijk. Terugkerende jihadisten moeten linea recta de cel in.

Er moet in samenspraak met het Rijk op worden toegezien dat justitie ze direct vastzet - in de gevangenis met een veroordeling bij verstek, of in voorarrest. Als het even meezit, heeft justitie dan al een dossier klaarliggen, of zelfs een veroordeling. Er is de afgelopen jaren hard aan gewerkt om alle uitreizigers in beeld te krijgen en te houden. Wat Groep de Mos betreft, hebben jihadi's hun recht op een vrij verblijf in Den Haag op het moment van uitreizen verspeeld.

1.1.2 Inzet op het in de kiem smoren van radicalisering

Groep de Mos wil de risico's op radicalisering vroegtijdig uitbannen. Dat begint bij het bestrijden van organisaties die de Nederlandse samenleving afwijzen. Haatimams moeten een stadsbreed gebiedsverbod krijgen. Via onder meer het onderwijs, jeugdzorg en de politie moeten kinderen tegen radicalisering worden beschermd. Initiatieven die radicalisering tegen kunnen gaan, zoals steunpunt SABR, kunnen op

onze partij rekenen. In aanvulling daarop wil Groep de Mos een gemeentelijk meldpunt radicalisering zodat problemen op dat vlak onmiddellijk kunnen worden aangepakt.

Groep de Mos vindt dat de Veiligheidsregio Haaglanden op het gebied van terreurdreiging moet worden versterkt, onder andere door nauwere samenwerking met Defensie en de veiligheidsdiensten.

1.1.3 Wie niet horen wil, moet maar voelen; méér blauw in de wijk

Groep de Mos gelooft heilig in het credo 'wie niet horen wil, die moet maar voelen'. Daarom ziet Groep de Mos agenten liever op straat dan achter een computer. Wij pleiten bij het Rijk voor meer wijkagenten, waarbij wordt gekeken naar de aard, omvang en complexiteit van de problematiek in de wijken in plaats van naar de landelijke norm dat er per 5.000 inwoners één wijkagent wordt aangesteld. Ook wil Groep de Mos tenminste 250 extra handhavers, bijvoorbeeld in de vorm van stadsmariniers die buurgemeente Rotterdam sinds 2002 inzet om buurten zichtbaar veiliger te maken. In ieder geval dienen de handhavers c.q. stadsmariniers zich te richten op het bestrijden van overlast op straat en die zaken waaraan de politie, vanwege gebrek aan mankracht, geen prioriteit kan geven. Als het aan Groep de Mos ligt, krijgen goed opgeleide handhavers meer bevoegdheden en met pepperspray, een stroomstootwapen en een gummiknuppel een betere uitstraling om gewelddadige situaties te kunnen beëindigen.

Groep de Mos wil met zogenoemde flying squads meer politie-inzet op criminele hotspots. Ook moet er meer prioriteit gegeven worden aan de patseraanpak: want als je nog nooit gewerkt hebt, maar wel in de duurste BMW kunt rijden, heb je wat uit te leggen. Hierbij moet etnisch profileren wel worden uitgesloten. Groep de Mos is benieuwd naar de resultaten van de proef van de politie, waarbij agenten via een app kunnen zien of een auto al eerder door een andere agent is staande gehouden en of daarbij wat is gevonden.

Seksuele straatintimidatie is onacceptabel vindt Groep de Mos. Iedereen hoort zich op straat, of waar dan ook, veilig te voelen en iedereen moet veilig en ongehinderd over straat kunnen gaan. Het feit dat vrouwen zich zo beperkt voelen in hun vrijheid dat zij hun kleding aanpassen of bepaalde delen van de stad ontwijken, is niet acceptabel. Daarom wil Groep de Mos straatintimidatie beboeten. De gemeente moet een aantal extra bijzondere opsporingsambtenaren (boa's) aanstellen, die zich - ook undercover - zullen bezighouden met de handhaving.

Verder is Groep de Mos voor vaker gebruik van snelrecht en het sneller opleggen van gebieds- en uitgaansverboden voor hooligans en feestverstoorders. Om het goede werk van de politie beter te laten 'lonen' dienen er structureel hogere straffen te worden uitgedeeld. En omdat niet de gemeente maar de Tweede Kamer strafmaten bepaalt, willen we, via het college van B&W, een stevige lobby om de weinig afschrikwekkende lage straffen te verhogen.

1.1.4 Meer aandacht voor slachtoffers; vergroten aangiftebereidheid

Groep de Mos wil méér aandacht voor slachtoffers van misdrijven. Nu gaat de aandacht nog steeds te veel naar de dader. Vanuit ons eigen rechtsgevoel willen wij dat omdraaien, want slachtoffers hebben onze hulp nodig bij hun geschonden vertrouwen of traumatische ervaring. Belangrijk is dat slachtoffers aangifte blijven doen. De aangiftebereidheid loopt helaas terug. Om die bereidheid toch te vergroten zet Groep de Mos in op de mogelijkheid om thuis aangifte te doen. Iedere aangifte moet opvolging krijgen. Daarnaast pleiten wij voor pop-up-politiebureaus, waar het contact met burgers moet worden vergroot, onder andere door een wekelijks

spreekuur. Deze tijdelijke politieposten kunnen geplaatst worden in leegstaande winkelpanden of in buurthuizen.

1.1.5 Geboefte beter in beeld door cameratoezicht; maximale inzet nieuwe middelen

Waar nieuwe technieken de veiligheid kunnen verbeteren, is Groep de Mos vóór maximale inzet daarvan. Dus wij zeggen ja tegen meer cameratoezicht. Ja tegen gebruik van (digitale) billboards, waarop à la Opsporing Verzocht foto's van verdachten kunnen worden getoond. Ja tegen gebruik van lokauto's, lokfietsen en alle andere lokmiddelen die helpen geboefte te vangen. En ja tegen stadsbrede gebieds- en OV-verboden.

Groep de Mos heeft al voor elkaar gekregen dat de burgemeester er bij de Nationale Politie op aan blijft dringen om de Haagse politie-eenheid verder uit te rusten met bodycams. Bodycams zorgen ervoor dat zowel het handelen van de politie als van omstanders wordt vastgelegd. De inzet ervan werkt de-escalerend, zorgt ervoor dat verdachten een stuk rustiger worden en sluit mogelijk etnisch profileren van de politie uit. Onze inzet blijft om de hele Haagse politie-eenheid op straat met een bodycam uit te rusten.

1.1.6 Preventie? Ja, minstens zo belangrijk!

Groep de Mos zet ook in op preventie. Wij beseffen als geen ander de inzet van onder andere Buurt Interventie Teams (BIT) en actieve bewonersorganisaties. Hun succesfactor? Bewoners direct betrekken bij het oplossen en voorkomen van veiligheidsproblemen in hun wijk. Steeds meer buurtbewoners in Den Haag beginnen samen Whatsapp-groepjes om elkaar op de hoogte te houden van de dingen die spelen in de buurt, met name als het gaat om criminaliteit. Als het aan Groep de Mos ligt wordt deze Whatsapp-buurtpreventie verder uitgebreid en worden bewoners uitgerust met onder andere bijpassende kleding. Daarnaast willen we dat er met bewoners, politie en ondernemers per

stadsdeel een Buurtveiligheidsagenda wordt opgesteld, om samen te kijken hoe onze stadsdelen veiliger kunnen.

1.1.7 Actieve aanpak huiselijk geweld; we binden de strijd aan met loverboys

Het gaat nog steeds niet goed met het bestrijden van seksuele uitbuiting. Uit de Slachtoffermonitor mensenhandel van de Nationaal Rapporteur Mensenhandel en Seksueel Geweld tegen Kinderen blijkt dat Nederlandse meisje vaker dan gedacht slachtoffer zijn van seksuele uitbuiting. Naar schatting gaat het om twee tot drie meisjes per middelbare school van 1.000 leerlingen. Groep de Mos wil dat slachtoffers sneller in beeld komen bij hulpverleners, zodat zij de bescherming krijgen die zij nodig hebben. Ook willen wij intensivering van structurele preventielessen tegen kindermisbruik. Dit vanaf de hoogste groepen van het basisonderwijs en op middelbare scholen.

De cijfers rondom huiselijk geweld zijn schokkend. Landelijke cijfers laten zien dat er per duizend inwoners zes keer sprake is van huiselijk geweld. Een derde van alle moorden die worden gepleegd in ons land, vindt plaats in huiselijke kring. Groep de Mos wil, net als burgemeester Krikke, dat er eerder wordt overgegaan tot het opleggen van een huis- en straatverbod, ook als er nog geen geweld is gebruikt. Hierover moet de burgemeester afspraken maken met politie, justitie en welzijnsorganisaties.

1.1.8 Zero tolerance-aanpak voor jeugdige straatcriminelen

Criminele en overlastgevendende jeugdbendes kosten de samenleving elk jaar honderden miljoenen euro's. Dat staat in het onderzoek 'Kostbare vriendschappen' dat in opdracht van het ministerie van Veiligheid en Justitie is gedaan. Crimineel gedrag, maar ook zorgkosten en uitkeringen zorgen voor deze gepeperde rekening.

Hoewel het aantal criminele jeugdbendes is afgenomen, zijn er nog steeds groepen jongeren die de samenleving ontwrichten. Voor deze jongeren wil Groep de Mos heropvoedingskampen

en tuchtscholen inrichten.

Zo kunnen in een gedisciplineerde omgeving aan de ontspoorde jongeren de waarden en normen van onze samenleving worden meegegeven. Het doel moet zijn dat jongeren structuur en sociale vaardigheden krijgen bijgebracht om te kunnen functioneren in onze maatschappij.

Ouders die hun kroost niet in toom kunnen houden, moeten hierbij worden betrokken. Ook aan jeugdige straatcriminelen moeten eerder gebieds- en samenscholingsverboden worden opgelegd. Wat Groep de Mos betreft komt daar het 'Je was erbij, je bent erbij'-principe aangekoppeld. Hiermee kunnen jeugdbendes in groepsverband aangepakt worden.

Bij ernstige ongeregelde heden, zoals de twee zomers van rellen in de Schilderswijk, moet er een avondklok voor reljeugd worden ingesteld. Jonge straatboefjes die stelselmatig bezig zijn met het treiteren, belagen en terroriseren van andere mensen verdienen een onorthodoxe aanpak. Een aanpak die bovendien hun enige redding kan zijn bij hun snelle carrière tot beroepskrimineel.

1.1.9 Wie aan dieren komt, komt aan ons. Oog voor dierenwelzijn

Groep de Mos heeft ook hart voor de honderdduizenden (huis)dieren die geen stem hebben, maar wel recht hebben op een fatsoenlijke behandeling. Voor dierenbeulen willen wij een levenslang houdverbod in de Algemene Plaatselijke Verordening (APV) opnemen. Dierenopvangcentra kunnen rekenen op onze volledige steun, zodat gewonde en zieke dieren gegarandeerd zijn van opvang in goed onderhouden opvangcentra. Baasjes van huisdieren kunnen ook hun baan verliezen en in een periode van economische tegenwind terechtkomen. Om, in het belang van dieren, te zorgen voor bijvoorbeeld een bezoek aan een dierenarts, pleit Groep de Mos voor een Ziekenfonds voor Dieren voor baasjes met een Ooievaarspas.

1.1.10 Conducteurs op iedere tram

Reizen zonder geldig vervoersbewijs, het beschadigen van interieur, overlast en grof taalgebruik komen in de Haagse trams - ondanks de

inzet van beveiligers - nog te vaak voor. Groep de Mos wil de sociale veiligheid vergroten door een conducteur op iedere tram. Ook pleiten wij voor een OV-verbod voor notoire zwartrijders en overlastgevers. OV-personeel en medereizigers zijn met enige regelmaat het slachtoffer van gore spuugpartijen door onverlaten. Om daders te pakken wil Groep de Mos gebruik maken van de spuugkit, waarmee DNA wordt afgenomen van de daders. In Engeland is dit instrument al sinds 2004 in gebruik en het aantal spuugincidenten is met 65% afgenomen.

1.1.11 Europese databank zakkenrollers: bedelverbod in de héle stad

Het blijft in onze stad een veel voorkomend probleem: geboefte dat uw zakken rolt. Omdat veel van de daders dikwijls van buiten Nederland komen, bijvoorbeeld Oost-Europa, is het moeilijk om daders goed te straffen. Niets is frustrerender dan dat zakkenrollers korte tijd na hun aanhouding weer buiten staan  n opnieuw actief worden. Naast meer prioriteit op het pakken van zakkenrollers in Den Haag, wil Groep de Mos dat de gemeente Den Haag er bij het Rijk op aandringt om in Europa te pleiten voor een Europese databank zakkenrollers. Met deze databank wordt het voor de politie makkelijker om first offenders te onderscheiden van draaideur-criminelen, waardoor er zwaarder kan worden gestraft. Groep de Mos wil de overlast van (vaak agressieve) bedelaars aan banden leggen door een bedelverbod voor de hele stad in te stellen.

1.1.12 Handen af van onze hulpverleners; gewelddadig gedrag niet langer tolereren

Te vaak komt het nog voor dat hulpverleners worden gehinderd in hun werk of zelfs met geweld worden geconfronteerd. Groep de Mos pikt het niet langer dat er geweld wordt gebruikt tegen welk individu dan ook. Geweld tegen burgers en / of hulpverleners, nota bene de mensen die onze veiligheid en ons welbevinden waarborgen, moet keihard bestraft worden. Evenals wangedrag en respectloos gedrag jegens onze politieagenten. Als het aan Groep de Mos ligt

worden daders van gewelddadig gedrag bovenop de straf die zij van de rechter krijgen extra gestraft. Bijvoorbeeld door te onderzoeken of er bestuurlijke boetes opgelegd kunnen worden, gemeentelijke privileges kunnen worden afgepakt, een uithuisplaatsing of met het korten op of afpakken van een bijstandsuitkering.

1.1.13 Inzetten treiteraankpak; tuigdorpen voor daders extreme overlast

Ook Den Haag zijn er mensen die heel wat overlast voor de burens veroorzaken: zoals intimidaties van omwonenden, ernstige vervuiling, woedeaanvallen, geluidsoverlast of het uit het raam gooien van meubels. Zulke mensen zijn niet te handhaven in de wijk. Daarom wil Groep de Mos deze bizarre gevallen – naar Rotterdams voorbeeld – plaatsen in aso-woningen.

Uiteraard m t begeleiding zodat ze hun gedrag kunnen aanpassen. Ze betalen huur, krijgen een zinvolle dagbesteding en moeten verplicht zorg accepteren. Psychiatrische patiënten krijgen hierbij de zorg die zij nodig hebben.

1.1.14 Bestrijden digitaal kinderlokken hoog op politieke agenda!

Het komt steeds vaker voor dat kinderen slachtoffer worden van grooming ofwel digitaal kinderlokken.

Omdat het lastig is om de strafbaarheid vast te stellen van zedendelinquenten die op deze manier contact met kinderen, blijft vervolging veelal uit. Groep de Mos wil dat het bestrijden van digitaal kinderlokken hoog op de politieke agenda komt en pleit voor actieve voorlichting aan kinderen en ouders, met daarbij de wijze hoe zij zulke gevallen kunnen melden bij de politie.

Groep de Mos wil ook investeren in voorlichting om jongeren weerbaarder te maken tegen seksuele intimidatie via sociale media. Steeds meer jongeren worden slachtoffer van sexting, waarbij seksueel getinte foto's via sociale media worden verspreid. Laagopgeleide kinderen zijn extra kwetsbaar. Antilliaanse, Turkse en Marokkaanse ouders praten over het algemeen weinig over seksualiteit met hun kinderen.

Groep de Mos pleit voor meer voorlichting op vmbo-scholen en informatiebijeenkomsten (via moskeeën) en extra aandacht voor dit onderwerp op basisscholen.

1.1.15 Afrekenen met ongewenst gedrag op de werkvloer

Zonder mee te willen gaan in de hype van de #MeToo-discussie wordt wel één op de vijf werknemers in Nederland gepest op de werkvloer. Groep de Mos wil dat de gemeente in overleg met het bedrijfsleven kijkt hoe we kunnen afrekenen met ongewenst gedrag op de werkvloer en wil daarbij de mogelijkheden van een meldpunt onderzoeken.

1.1.16 Sluiten Doubletstraat

Groep de Mos stelt dat de raamprostitutie in de Doubletstraat een zware last is voor de gehele omgeving van het Oude Centrum. De bewoners in het Oude Centrum van Den Haag zien de raamprostitutie in de Doubletstraat graag verdwijnen. Groep de Mos heeft zich in de afgelopen jaren ingezet voor bewoners en wil de wens van bewoners in de toekomst graag invullen. Een particulier initiatief voor verplaatsing van de raamprostitutie kan daarbij op onze steun rekenen. Door de WOM Oude Centrum (wijkontwikkelingsmaatschappij) actief hierbij te betrekken, waar de gemeente Den Haag aandeelhouder van is, moet een invulling van de Doubletstraat als woonstraat mogelijk gemaakt worden.

Groep de Mos wil:

- **OV-verbod voor notoire zwartrijders en overlastgevers, conducteur terug op tram;**
- **Houdverbod voor dierenbeulen;**
- **Keiharde aanpak van gewelddadig gedrag tegen hulperleners;**
- **Heropvoedingskampen en tucht-scholen voor ontspoorde criminele jongeren;**
- **Jihadisten weren en een stadsbreed gebiedsverbod voor haatimams;**
- **Een meldpunt radicalisering;**

- **Méer wijkagenten en méer handhavers (bijvoorbeeld in de vorm van stadsmariniers);**
- **Méer cameratoezicht en een bodycam voor elke agent;**
- **Etnisch profileren voorkomen door inzet bodycam én Whatsapp;**
- **Straatintimidatie beboeten;**
- **Sneller opleggen huis- en straatverbod bij huiselijk geweld;**
- **Inzetten op treiteraangepak: tuigdorpen voor daders van extreme overlast;**
- **Digitaal kinderlokken (grooming) en sexting bestrijden;**
- **Sluiten raamprostitutie Doubletstraat.**

1.2 Hart voor een geïntegreerde stad

1.2.1 Samenleven gaat niet vanzelf

Groep de Mos werkt dag in, dag uit voor een samenleving waarbij mensen elkaar niet voorbij lopen, maar naar elkaar omkijken en elkaar steunen. In onze visie zou het samenleven met elkaar moeten gaan over fundamentele gelijkwaardigheid. Voor iedereen gelden dezelfde rechten en plichten, ongeacht religie, kleur, afkomst of sociale status. Pas dan kan er solidariteit ontstaan. Groep de Mos is ervan overtuigd dat integratie de sleutel is voor goed samenleven.

Waarbij we niet alleen trots zijn op Nederland, maar nóg trotser op ons Den Haag. Onze samenleving biedt volop kansen aan iedereen. Daarom begrijpen wij niet dat er groeperingen zijn die zich afzetten tegen de Nederlandse cultuur. Groep de Mos vindt dat er voor immigranten geen andere keuze is dan je aanpassen aan Nederland. En daarom stellen wij in dit hoofdstuk duidelijke eisen.

1.2.2 Succesvolle immigranten door streng beleid

Groep de Mos is voor een stevig, verplichtend en resultaatgericht immigratiebeleid. Hoe meer succesvolle immigranten het voorbeeld geven, hoe beter voor Den Haag. En dat bereiken we

door te handhaven op duidelijke normen, waarbij taal, onderwijs en werk een onmisbare drie-eenheid vormen om nieuwelingen succesvol in onze samenleving te laten integreren. Als we daarbij streng zijn, hebben we straks een betere Haagse samenleving. Dit houdt in dat wij inzetten op een goede inburgering en dat wij immigranten die weigeren om onze taal te leren uitzonderen van bijstand en andere inkomensondersteunende maatregelen. Hetzelfde geldt voor werkweigering.

1.2.3 Stoppen met grootschalige huisvesting statushouders

Groep de Mos vindt de grootschalige huisvesting van statushouders het failliet van een goed integratiebeleid. Statushouders die met tientallen op een bedrijventerrein (ZKD) of in een voormalig ministerie worden gestopt, die zullen veel moeilijker integreren in de Haagse samenleving. Een gemiste kans. We stoppen dus met de grootschalige huisvesting van statushouders.

Hetzelfde geldt voor Oost-Europeanen die met een paar honderd man worden gehuisvest in zogenaamde Polenhotels. Groep de Mos wil dat immigranten zich vanaf dag één een beetje Hagenees voelen. Zeker ook omdat steeds meer Oost-Europeanen besluiten in Nederland te blijven.

We mogen daarbij niet dezelfde fouten maken als in de jaren 70, 80 en 90 met onze vorige arbeidsmigranten. Weg dus met die Polenhotels!

1.2.4 Rem op statushouders: geen voorrang op woningen meer

Tegen de wil van de bevolking en nota bene mét goedkeuring van de VVD heeft het stadsbestuur besloten om bovenop de wettelijke taakstelling van het Rijk honderden extra statushouders op te vangen. Honderden statushouders waarvan het Sociaal Cultureel Planbureau zegt dat 75% daarvan de eerste vijf jaar niet aan het werk komt en dat 65% daarvan in de 15 jaar daarna ook thuis werkloos op de bank zit. Met bakken aan belastinggeld doet deze groep een massaal beroep op de bijstandsuitkering en andere sociale voorzieningen. Zolang statushouders niet (kunnen) werken, moeten zij vrijwilligerswerk doen.

Ook blijft het college ervoor kiezen om statushouders te huisvesten in zwakke wijken, zoals Randveen, Koperwerf en de Zwaardvegersgaarde. Wij vinden dit alles niet uit te leggen aan bijvoorbeeld de tienduizenden Hagenezen die nog steeds in (pure) armoede leven in onze stad en aan de honderden gezinnen die moeten leven van de Voedselbank. Daarom wil Groep de Mos niet meer statushouders opvangen dan wettelijk verplicht. Bovendien moet er richting het Rijk een lobby gestart worden om die wettelijke taakstelling, gezien de grootstedelijke problematiek, naar beneden bij te schroeven. Het opvangen van statushouders in zwakke wijken wordt een no-go. De opvang van de overgebleven groep statushouders moet geschieden in overleg met de bewoners. En er dient ten alle tijde toezicht te zijn in een opvanglocatie. Het liefst door een huismeester, anders tenminste door videotoezicht. De mogelijke komst van een asielzoekerscentrum naar Den Haag is wat Groep de Mos betreft onbespreekbaar, net als het voortzetten van de bed-, bad- en brood-regeling voor uitgeprocedeerde asielzoekers. Bij deze groep, waar de rechter een oordeel over heeft geveld, moet de enige juiste weg worden bewandeld: die van uitzetting. Uitgeprocedeerde asielzoekers moeten dan ook richting een uitzettingscentrum worden gebracht voor de terugkeer naar het land van herkomst. Tenslotte wil Groep de Mos dat de voorrangpositie die statushouders krijgen op woningen vervalft.

1.2.5 Een Den Haag-wet om zwakke wijken eindelijk te ontlasten

Ondanks jarenlang kansloos en vooral miljoenen verslindend krachtwijkenbeleid, zakt typische Haagse wijken als Transvaal, Schilderswijk, delen van Laak en delen van Den Haag Zuid-West af. Als het gaat om zaken als integratie, werkloosheid, onveiligheid en schooluitval, is het in veel van deze wijken vijf voor twaalf. Om de problemen het hoofd te bieden pleit Groep de Mos er al jaren voor om de Wet Bijzondere Maatregelen Grootstedelijke Problematiek (beter bekend als de Rotterdamwet) in te voeren. Op basis van deze wet kunnen gemeenten met meer dan 100.000 inwoners bijzondere maatregelen nemen om achterstands-

gebieden aan te pakken. Zo mag de onroerend-zaakbelasting voor bedrijven omlaag, kunnen panden worden gesloten die de leefbaarheid aantasten en mogen inkomenseisen worden gesteld aan woningzoekenden.

Groep de Mos wil met de Den Haag-wet een variant van de Rotterdamwet invoeren om de onbalans van de bevolkingssamenstelling in achterstandswijken aan te pakken. Daarmee blokkeren we de toestroom van kansarmen, ontlasten we deze wijken en bevorderen we de sociale cohesie. Bovendien kan de wet worden gebruikt om malafide huisjesmelkers te bestrijden en taalproblemen, huurachterstanden en het niet afronden van een opleiding aan te pakken.

Groep de Mos wil:

- **Dat nieuwkomers die de taal niet willen leren of structureel werk weigeren, worden uitgezonderd van bijstand en andere inkomensondersteunende maatregelen;**
- **Stoppen met grootschalige opvang van immigranten; het staat integratie in de weg;**
- **Een rem op de komst van statushouders; niet meer dan de wettelijke taakstelling;**
- **De mogelijke komst van een asielzoekerscentrum voorkomen;**
- **Een einde aan de bed-, bad- en broodregeling voor uitgeprocedeerde asielzoekers; zij moeten terug naar het land van herkomst;**
- **Dat statushouders niet langer voorrang krijgen op het toekennen van een woning;**
- **Een Den Haag-wet om zwakke wijken eindelijk te ontlasten en de leefbaarheid te verbeteren.**

2. Hart voor een bereikbare stad

Helaas moet Groep de Mos vaststellen dat het verkeer in de Haagse regio zich in een diepe crisis bevindt. Den Haag lijkt een abonnement te hebben op de titel 'Filehoofdstad van het Jaar'! Dit is niet alleen een doorn in het oog van de automobilist, maar is ook slecht voor de (lokale) economie en bovendien gevaarlijk. Want door files staat de snelheid van hulpdiensten onder druk. Maar niet alleen op de weg loopt het vast, er moet ook echt geïnvesteerd worden in het openbaar vervoer. Zeker gezien de te verwachten groei van het aantal inwoners, zijn er grote investeringen noodzakelijk. In dit hoofdstuk zet Groep de Mos in op een Deltaplan Bereikbaarheid.

2.1 Miljardenlobby richting het Rijk

Over pakweg twintig jaar telt Den Haag naar verwachting 100.000 inwoners meer dan nu. Die groeisput kan niet zonder extra investeringen in bereikbaarheid van de stad. Den Haag heeft miljarden nodig om haar infrastructuur te verbeteren. Gezien het feit dat het kabinet in het regeerakkoord niet direct geld uittrekt voor verbeteringen van de Haagse infrastructuur, is er een grootschalige miljardenlobby nodig richting het Rijk.

2.2 Haags investeringsfonds bereikbaarheid

Naast het feit dat er geld voor investeringen in de Haagse infrastructuur uit het Rijk moeten komen, moet Den Haag zelf geld - veel geld - opzij gaan leggen om te investeren in de bereikbaarheid van onze stad. Daarom pleit Groep de Mos voor een Haags investeringsfonds bereikbaarheid. Bestaande begrotingsmiddelen, zoals dividend uit HTM en de opbrengsten van betaald parkeren, zouden, net als de aanpak van onderbesteding en herprioritering binnen de programma's verkeer en milieu en wonen en duurzaamheid, aangewend moeten worden om dit investeringsfonds ook daadwer-

kelijk te vullen. Jaarlijks kunnen we hiermee een bedrag van ongeveer 25 miljoen euro ophalen. Het bedrag dat de gemeente krijgt na de verkoop van Eneco zal hier ook voor worden gebruikt. Binnen het investeringsfonds zou ook geld gereserveerd moeten worden voor het aanleggen van ondergrondse parkeergarages. Ook moet er samenwerking gezocht worden met publiek-private partijen die willen investeren in de Haagse infrastructuur.

2.3 Upgraden van autowegen

Onze mooie stad staat stil. In de auto, de tram en bus én op bestuurlijk vlak. Willen op de Haagse wegen door willen rijden, dan moet er eindelijk werk worden gemaakt van het ondertunneling van het Telderstracé. Deze ondertunneling zal de doorstroming bevorderen, zeker als er gelijk een tramspoor mogelijk wordt gecreëerd.

Bovendien creëren we bovengronds meer groen, met een mooie groene loop- en fietsverbinding tussen de Scheveningse Bosjes en de waterpartij. En al is het voor sommigen een gepasseerd station, Groep de Mos heeft als stip aan de horizon de ondertunneling van de gehele Noordwestelijke Hoofdroute; vanaf het Telderstracé via de Johan de Wittlaan, Kennedylaan, Sportlaan / Segbroeklaan en de Machiel Vrijenhoekweg. Aan dit tracé wonen 100.000 mensen, die recht hebben op ontlasting van deze drukke verkeersader.

Verder wil Groep de Mos zich hard maken voor het realiseren van ongelijkvloerse kruisingen bij drukke kruispunten, zoals bijvoorbeeld op de Lozerlaan en de N44 vanuit Wassenaar. Het wordt hoogtijd om onze belangrijke doorvoerroutes te ontlasten. Het toevoegen van extra capaciteit dient ook te geschieden door vanaf de A4 extra inprikkers te realiseren, zoals bij de Prinses Beatrixlaan.

De laatste jaren zijn talloze belangrijke autowegen (o.a. de Laan van Meerdervoort, de Javastraat, de Erasmusweg, de Haagweg) in Den Haag versmald. Groep de Mos is van mening dat dit de doorstroming van het autoverkeer belemmert en wil dat deze kansloze wegversmallingen, zoals nu ook gepland aan de Machiel Vrijenhoeklaan,

stoppen. Daarnaast moeten de wegen die al wel versmald zijn worden gemonitord op congestie, files en verkeersgevaarlijke situaties. Zeker ook omdat de snelheid van hulpdiensten, door smalere wegen mét hoge stoepen aan de zijkant, onder druk staat.

2.4 Investeren in het Haagse openbaar vervoer en vlug!

Den Haag blijft de komende jaren groeien, zowel in inwonertal als in bezoekers. Dit stelt hogere eisen aan de bereikbaarheid van de stad. Om mensen te verleiden wat vaker de auto te laten staan, is een snel en modern openbaar vervoer nodig. Als eerste moeten verdere prijsstijgingen van het openbaar vervoer worden voorkomen. En er moeten grote investeringen worden gedaan.

Als eerste moet er een ondergrondse lightrail (metro) verbinding komen tussen Den Haag CS en Scheveningen-Bad.

Hierdoor wordt Scheveningen-Bad beter en sneller bereikbaar en ontstaan er betere verbindingen tussen Scheveningen-Haven en het centrum.

Groep de Mos wil daarnaast investeren in het verbeteren van de bestaande en succesvolle Randstadrail-lijnen, zodat een snellere verbinding ontstaat tussen Den Haag ZuidWest en het centrum. Aanpassingen van de samenloop tussen HTM en RET-netwerk moet leiden tot meer ruimte voor een extra Randstadrail-verbinding tussen Zoetermeer, Leidschenveen, station Ypenburg, ADO-stadion, Binckhorst, Madurodam en Scheveningen.

Het blijft een wens van Groep de Mos om de bereikbaarheid van Kijkduin te verbeteren door Randstadrail 3 door te trekken naar het Delta-plein. Met de aanleg van een wissel blijft Randstadrail 3 over de Aaltje Noordewierstraat richting Loosduinen rijden.

De nieuwe wijk Vroondaal is slecht bereikbaar met het openbaar vervoer. Er ligt een aangenomen onderzoeksmotie om Vroondaal op een volwaardige manier aan te laten sluiten op het Haags OV-net. Groep de Mos wil daarbij de mogelijk-

heden van het doortrekken van Randstadrail 2 naar Madestein onderzocht hebben.

Groep de Mos wil dat er in het openbaar vervoer zoveel mogelijk overstapgaranties worden geboden, zeker bij een frequentie van 30 minuten zoals de Westlandbussen op OV-knooppunt Leyenburg en bij Den Haag Centraal de bussen van Connexxion.

In de nacht naar huis met de bus, is een hele klus! Op dé stapavond van de jongeren, donderdag, is er geen nachtnet. Groep de Mos wil dit in ere herstellen.

2.5 Meer Park & Ride / Park & Bike voorzieningen

Groep de Mos wil het overstappen van de auto op het openbaar vervoer of op de fiets makkelijker en aantrekkelijker maken.

Dat betekent meer P&R- en P&B-voorzieningen direct bij snelwegen en bestaande OV-knelpunten, zoals bij de N44 en vanaf de Rotterdamsebaan. In de visie van Groep de Mos is de Binckhorst uitermate geschikt om een P&R-locatie aan te leggen, zeker als deze ontsloten wordt met een hoogwaardige railverbinding. Ook moet worden ingezet op meer gebruik van parkeergarages van bedrijven die in het weekend en na werktijd leegstaan. De samenwerking met 'uit-je-auto' moet worden geïntensiveerd.

2.6 Verbeter de bereikbaarheid van de Internationale Zone

Sinds 2013 verzorgt tramlijn 10 geen rechtstreekse verbinding meer tussen het World Forum en het Centraal Station. Ook tram 17 verzorgt deze verbinding niet meer. Groep de Mos vindt een rechtstreekse verbinding tussen het World Forum en het Centraal Station wenselijk; zeker vanwege de komst van meer internationale organisaties naar dit gebied. Op de korte termijn zou kunnen worden volstaan met een railverbinding via de Scheveningseweg, Parkstraat en Lange Vijverberg. Op de middellange termijn zou er bij het Telderstracé een ondergrondse railverbinding moeten komen.

2.7 Terug die bus 25 naar Den Haag Centraal

In de Schilderswijk is de loopafstand, sinds de opheffing van bus 18, in sommige delen meer dan 700 meter geworden. Daarom wil Groep de Mos de verbinding van bus 25 met het Centraal Station via de Stille en Amsterdamse Veerkade herstellen.

2.8 Haagse lobby voor verbetering verbinding Rotterdam – The Hague Airport

Groep de Mos vindt de luchthaven Rotterdam – The Hague Airport belangrijk en juicht een verdere groei van de luchthaven van harte toe. Zowel de zakelijke – als de particuliere vluchten. De busverbinding tussen de E-lijnhalte Dr. Meijersplein en de luchthaven laat wat Groep de Mos betreft nog te wensen over. Wij pleiten voor een Haagse lobby voor het realiseren van een Personal Rapid Transit (PRT)-systeem tussen de halte Dr. Meijersplein en de luchthaven.

2.9 Rechtstreekse treinverbinding Den Haag met Brussel en Düsseldorf

Gezien de internationale positie van Den Haag is een rechtstreekse verbinding tussen Den Haag en Brussel en tussen Den Haag en Düsseldorf noodzakelijk. Hiervoor dient Den Haag een blijvende lobby richting het kabinet te voeren. Groep de Mos wil ook de hoogste prioriteit geven aan het viersporig maken van de reizigerscorridor richting Delft en Schiedam. Ook dient het stadsbestuur in gesprek te gaan met de NS en ProRail om de erbarmelijke staat van het nachtelijk openbaar vervoer op te lossen. Ook na twaalf uur 's avonds moet je met de trein Den Haag in en uit kunnen.

2.10 Toegankelijke trams; problemen herrietrams lossen we op

Groep de Mos wil dat alle trams en bussen - alsmede de haltes daarvan - goed toegankelijk zijn voor mindervaliden, ouderen en ouders met kleine kinderen. Waar mogelijk worden de

nieuwe stadstrams met lage vloeren verder uitgerold. Wel moet erop worden toegezien dat de vele klachten over de herrie en trillingen die de nieuwe trams veroorzaken worden opgelost.

2.11 Inzet op meer ondergrondse parkeergarages

Groep de Mos wil de komende collegeperiode werk maken van het realiseren van meer ondergrondse parkeergarages. In Laak en grote delen van Escamp loopt de parkeerdruk de spuigaten uit. Het ingevoerde betaald parkeren helpt hierbij voor geen meter. Wat wel helpt zijn parkeergarages. Groep de Mos wil twee parkeergarages onder de Allard Piersonlaan (Laak). Voor de bewoners rondom het Zuiderpark realiseren we een parkeergarage onder de sportcampus Zuiderpark. Om voldoende parkeerplaatsen in het centrum te houden, organiseren we parkeergarages onder het Malieveld, het liefst met een ondergrondse 'Mind your step'-loopband richting het centrum en Centraal Station, en een parkeergarage bij de Groenteweg nabij de Haagse Markt. Bij parkeergarages en straatparkeren moet ook gebruik gemaakt worden van sensoren die aangeven of een parkeerplaats vrij is of niet. Deze informatie kan worden gekoppeld aan een app om snel een vrije parkeerplaats te vinden.

2.12 De opmars van betaald parkeren roepen we een halt toe!

Het beleid ten aanzien van betaald parkeren gaat totaal de verkeerde kant op. Betaald parkeren lijkt puur een middel te worden om hardwerkende burgers geld uit de zakken te kloppen, maar biedt nauwelijks een oplossing voor het parkeerprobleem.

In buurgemeente Rotterdam blijkt uit onderzoek van de Rekenkamer dat betaald parkeren in de helft (!) van de gevallen onterecht is ingevoerd. Een dergelijk onderzoek naar de nut en noodzaak van betaald parkeren wil Groep de Mos ook in Den Haag. Mocht de nut en noodzaak ontbreken of heeft betaald parkeren geen invloed op het verminderen van de parkeerdruk; dan draaien we het terug.

Bovendien wordt betaald parkeren steeds vaker ingevoerd zonder dat daar draagvlak voor is onder de bevolking. Als meest recente voorbeelden noemen we de uitbreiding van betaald parkeren op zowel Scheveningen als in de omgeving van de Haagse Markt. Als het aan Groep de Mos ligt wordt de uitbreiding van betaald parkeren in beide gebieden teruggedraaid.

Betaald parkeren in winkelgebieden heeft een negatief effect op de aantrekkingskracht van winkelend publiek. Waar mogelijk moet betaald parkeren rondom winkelgebieden gratis worden (bijvoorbeeld in de parkeergarages onder de Leyweg en de Haagse Markt). Bij gebieden waar dat niet kan moet betaald parkeren tot een minimum worden gereduceerd tot 10 cent per uur. Dit werkt bij winkelcentrum Ypenburg en zal ook prima werken bij het Almeloplein en voor het straatparkeren bij de Leyweg. Daarnaast wil Groep de Mos dat bewonersvergunningen geldig zijn in het hele stadsdeel waarin een bewonersvergunning is afgegeven.

Daarnaast wil Groep de Mos dat de bezoekersuren met 20% wordt uitgebreid, zodat inwoners niet met nóg meer kosten worden opgezadeld.

De beste oplossing tegen de parkeerdruk is het bouwen van (ondergrondse) parkeergarages. Groep de Mos wil daarnaast dat er in de stad meer schuine parkeerplaatsen worden gerealiseerd. Deze nemen immers minder ruimte in beslag. Tenslotte moeten parkeerplaatsen goed onderhouden worden. Zo zijn er in Houtwijk parkeerplaatsen in erbarmelijke staat. In andere delen van de stad zijn lantaarnpalen bij de herinrichting midden op parkeerplaatsen geplaatst.

2.13 Aandacht voor verkeersveiligheid

Groep de Mos heeft altijd oog voor de verkeersveiligheid. Zo is er op voorspraak van onze partij begonnen met het onderhoud van zebrapaden. Ook in de komende periode zullen we erop toezien dat deze tijdig worden voorzien van een nieuw likje verf. We blijven aandacht vragen voor het aanpakken van snelheidsduivels. Het moet voor inwoners van Den Haag makkelijker worden om onveilige verkeerssituaties te melden. Bij basisscholen moet gekeken worden of zoen-en-zoefstroken bijdragen aan de verbetering van de verkeersveiligheid en of er vrijwillige klaar-overs kunnen worden ingezet om kinderen veilig te laten oversteken. Verder wil Groep de Mos een lik-op-stuk-beleid voor scooters die hele straten onveilig maken (onder andere in de Keizerstraat en op de Boulevard).

2.14 Hier met die fietparkeerwinkels én openbare toiletten

Zowel het wildparkeren van fietsen als wildplassen is een probleem in onze stad, zeker in het Centrum. Groep de Mos is voorstander van het realiseren van meer fietsparkeerwinkels, waar men ook terecht kan voor andere zaken, zoals het doen van een plas, het pinnen van geld en fietsreparaties.

Daarnaast wil Groep de Mos dat er nu echt werk gemaakt wordt van het realiseren van meer (vrouwvriendelijke) openbare toiletten.

2.15 Taxi's zijn hét visitekaartje van de stad: koester de chauffeurs

Den Haag kent momenteel tien Toegelaten Taxi Organisaties (TTO). Een kleine 700 taxichauffeurs hebben zich bij deze TTO's aangesloten en zijn actief op de opstapmarkt in Den Haag. Op dit moment is de kwaliteit van de taxiriten op de opstapmarkt aan het verslechteren. Dit heeft te maken met het beleid van de gemeente en de toename van illegale taxi's, waar niet of onvoldoende tegen opgetreden wordt. Het is slecht voor het (toeristen)imago van Den Haag als illegale taxi's de boel oplichten. Daarom wil Groep de Mos dat er gehandhaafd gaat worden tegen illegale taxi's. Voor TTO-chauffeurs, die geïnvesteerd hebben in hun opleiding en legeskosten betalen, is het zeer frustrerend als illegale taxi's hun klanten wegrijden. Naast het sanctioneren van illegale taxi's moeten aantoonbaar slecht functioneerde TTO's worden aangepakt, bijvoorbeeld door dossiervorming. Groep de Mos wil een afdeling taxizaken op het stadhuis, die zich gaat bezighouden met handhaving en de verwerking van klachten.

Verdere maatregelen die Groep de Mos wil nemen ten aanzien van het Haagse taxibeleid: taxi's mogen over tramspoor rijden, het creëren van extra taxistandplaatsen in de avond en nacht, het exclusief maken van de pollerpas voor TTO-chauffeurs, het opheffen van het stopverbod voor taxi's bij station Hollands Spoor onder voorwaarde dat taxi's het doorgaande verkeer niet hinderen en het creëren van tijdelijke taxistandplaatsen voor de opstapmarkt tijdens evenementen, zodat bezoekers op een veilige en vlotte wijze vervoerd kunnen worden.

2.16 We stimuleren vervoer over het water

De in 2012 door Richard de Mos geopperde wattertaxi op Scheveningen is inmiddels een groot succes. In de maanden mei, juni, september en oktober vaart de taxi in het weekend, In de meivakantie en in de maanden juli en augustus elke dag. Wat Groep de Mos betreft gaat onderzocht

worden of het aantal opstaplocaties kan worden uitgebreid naar bijvoorbeeld De Pier of naar Kijkduin. Ook het grachtenwater kan beter gebruikt worden; bijvoorbeeld door het stimuleren van de bevoorrading van winkels via het water.

Groep de Mos wil:

- **Een Deltaplan Bereikbaarheid;**
- **Een Haags Investeringsfonds Bereikbaarheid;**
- **Het Telderstracé ondertunnelen;**
- **Ongelijkvloerse kruisingen en extra inprikkers ter bevordering van de doorstroming;**
- **Geen verdere prijsstijgingen van het openbaar vervoer;**
- **Een lightrail-verbinding tussen Den Haag CS en Scheveningen Bad;**
- **Een extra Randstadrail-verbinding tussen Zoetermeer, Leidschenvveen, station Ypenburg, het ADO-stadion, de Binckhorst, Madurodam en Scheveningen;**
- **Meer P+R-voorzieningen, onder andere bij de Binckhorst;**
- **Een rechtstreekse verbinding tussen het World Forum en Centraal Station;**
- **Problemen met herrietrams oplossen;**
- **Meer ondergrondse parkeergarages, onder andere in Laak en bij sportcampus Zuiderpark;**
- **Betaald parkeren alleen als daar draagvlak voor is onder de bevolking;**
- **Betaald parkeren onderzoeken op nut en noodzaak;**
- **De uitbreiding van betaald parkeren Scheveningen en omgeving Haagse Markt terugdraaien;**
- **Betaald parkeren in winkelgebieden het liefst afschaffen;**
- **Meer fietsparkeerwinkels;**
- **Illegale taxi's bestrijden**

3. Hart voor een ondernemende én bruisende stad

Het bedrijfsleven heeft een belangrijke positie in onze stad. Er zijn zo'n 40 duizend bedrijven. Naast een groot aantal MKB-bedrijven (98%), herbergt Den Haag ook grote internationale organisaties en bedrijven. Om deze bedrijven blijvend werkgelegenheid te laten creëren, moet een sterke economische agenda de komende coalitieperiode centraal staan.

3.1 Samenwerken met (top)ondernemers. Weg met onnodige regels

Samenwerking met (top)ondernemers is cruciaal voor werkgelegenheid en het creëren van nieuwe kansen en groeimogelijkheden in onze stad. Regel één hierbij: geef de ondernemersgeest ruim baan. Dat wil zeggen: beperk de regeldruk zoveel mogelijk.
Regel twee: Zet in samenwerking met bewezen topondernemers een werkgelegenheidsplan in elkaar. En organiseer met hun meerdere bijeenkomsten per jaar waar werkgevers aan werkzoekenden worden gekoppeld.

3.2 Intensiveren acquisitie voor Den Haag met citymarketing!

Groep de Mos wil blijvend inzetten op een succesvol acquisitiebeleid, waarbij (internationale) bedrijven naar Den Haag worden gehaald. Acquisitie is goed voor werkgelegenheid en voor investeringen in de stad. Ook congressen en evenementen zijn belangrijk voor Den Haag. Het zorgt voor veel werkgelegenheid. Toeristen investeren in de stad: ze nemen een taxi, verblijven in een hotel en gaan uit eten. Wat ons betreft wordt Den Haag dé congressenhoofdstad van Nederland. Ook zetten we in op meer toonaangevende evenementen.
Een blijvende citymarketing moet de (internationale) positie van Den Haag verder verstevigen.

3.3 Den Haag bruist, toeristenhoofdstad van Nederland

De toeristische sector in onze stad bloeit. Het aantal hotelovernachtingen is de laatste vijf jaar met 27% toegenomen. Eén op de tien Hagenaars dankt zijn baan direct of indirect aan het toerisme. Daarom wil Groep de Mos nog meer toeristen naar Den Haag halen, bijvoorbeeld uit het overvolle Amsterdam. Dat kan door meer toonaangevende evenementen te organiseren of bestaande evenementen uit te breiden. Groep de Mos denkt aan een jaarlijks groot dancefestival op het Malieveld of in het Zuiderpark. Maak deze gelijk 'Mojo-proof', zorg voor meer 24-uurs uitgaansgelegenheden en organiseer tweemaal per jaar de ShoppingNight. Daarnaast moet de VVV-informatie terug in de centrale hal van Centraal Station en Hollands Spoor, liefst met een voldoende bemande balie.

Cultuur is een visitekaartje van de stad. Onder aanvoering van de Haagse Stadspartij en D66 heeft het cultuuraanbod in de stad een flinke knauw gekregen. Zo lijken de cultuurreserves aangeboord te worden om de exploitatietekorten van het Spuiforum te dichten en moest toneelgroep De Appel haar deuren sluiten. Groep de Mos zet in op behoud van de acht cultuurankers, die de afgelopen jaren bewezen hebben dat zij een bijdrage leveren aan cultuurparticipatie en dienen als cultureel bindmiddel. Groep de Mos zal bij deze cultuurankers graag een Haagse Cultuurmart organiseren: bijvoorbeeld vier keer per jaar in steeds een ander stadsdeel, met een cultuuranker als centrale plek. Met ruimte voor amateurs, maar ook steeds presentaties van stedelijke culturele instellingen. Een mooie manier om bewoners van wijken en cultuur uit de stad bij elkaar te brengen. Gratis toegankelijk. Verder voeren wij een ruimhartig beleid inzake onze huidige theaters en musea.

In vele landen van de wereld wordt de residentie van het staatshoofd bewaakt door een militaire wacht; dit kan eveneens gelden voor de ambtswoning van een minister-president, het parlamentsgebouw of een ministerie. Groep de Mos wil een dagelijkse wisseling van de wacht bij paleis Noordeinde. Bijvoorbeeld iedere dag om 12.00 uur.

3.4 Zet in op een verstandige groei van Rotterdam – The Hague Airport

Bij Groep de Mos is het beseft dat bij een regio die internationaal wil meetellen een internationale luchthaven de ruimte moet krijgen om uit te breiden. Daarom pleit de partij voor een verstandige groei van de luchthaven Rotterdam - The Hague Airport, waarbij het aantal zakelijke vluchten kan worden uitgebreid.

3.5 Eén wethouder Economische Zaken

De versnippering van de portefeuille Economische Zaken is Groep de Mos een doorn in het oog. Op dit moment moeten dienstdoende ambtenaren maar liefst drie verschillende wethouders dienen, waardoor we enorme slagkracht missen. Versnippering, verkokering en gebrek aan leiding maken het moeilijk om op het economische terrein tot een heldere missie, gedeelde ambitie en integrale visie te komen voor wat betreft de economische ontwikkeling van de stad. Groep de Mos pleit dan ook voor één wethouder Economische Zaken.

3.6 Lokaal aanbesteden

Haagse ondernemers verdienen onze ondersteuning. Zij zorgen voor werkgelegenheid en zij besteden ieder jaar veel geld aan sponsoring van Haagse evenementen en goede doelen. De lokale overheid besteedt ieder jaar voor vele miljoenen euro's aan. Indien zo'n opdracht onder de Europese aanbestedingsdrempel blijft dan kan dit onderhands worden aanbesteed. Groep de Mos pleit ervoor om bij gelijkwaardige prijs en kwaliteit, eerst ondernemers uit de Haagse regio in aanmerking te laten komen voor deze opdrachten. Hierdoor versterken wij de lokale werkgelegenheid.

3.7 Onafhankelijke Ombudsman voor Ondernemers

Te vaak lopen ondernemers in het stadhuis tegen bureaucratische muren, weten ze de weg niet, raken ze verstrikt in een wirwar van vergunningen of begrijpen ze de complexe en soms onnodige regelgeving niet. Ook de communicatie vanuit het stadhuis richting de ondernemers, bijvoorbeeld bij wegwerkzaamheden, laat vaak te wensen over. Dit staat goed ondernemerschap in de weg. Groep de Mos pleit daarom, naast één

wethouder Economie, ook voor een Onafhankelijke Ombudsman voor Ondernemers die ondernemers uit het doolhof haalt dat stadhuis heet. Zo'n ombudsman moet klachten en miscommunicatie onderzoeken en bemiddelen, maar kan op basis van geïnventariseerde gevallen ook concrete aanbevelingen richting de politiek doen.

Daarnaast pleit Groep de Mos voor een vergunningbutler bij de gemeente. Deze helpt ondernemers door het oerwoud van regelgeving en is het centrale aanspreekpunt voor ondernemers. Hiermee wordt voorkomen dat ondernemers van het kastje naar de muur worden gestuurd.

3.8 Ruim baan voor de Scheveningse Haven

Groep de Mos wil dat er een einde komt aan het verkwanselen van de Scheveningse Haven door de ongebreidelde huizengroei. Groep de Mos wil inzetten op behoud en het uitbreiden van havengebonden activiteiten. Door contact te leggen met het Havenbedrijf Rotterdam zal er bezien kunnen worden welke Rotterdamse havenactiviteiten richting Scheveningen Haven gehaald kunnen worden.

3.9 Kies voor bereikbare winkels in veilige winkelstraten

Ook deze collegeperiode is het te vaak voorgekomen dat winkels of hele winkelstraten door wegwerkzaamheden slecht te bereiken zijn. Groep de Mos wil dat werkzaamheden met winkeliers of kioskhouders worden afgestemd. Wanneer werkzaamheden langer duren dan gepland, moet de winkelier in de vorm van een nadeelcompensatie een schadevergoeding kunnen krijgen. De complexiteit van het aanvragen van zo'n nadeelcompensatie moet worden verminderd. Bij het tenderen van wegwerkzaamheden moet van de aannemende partijen geëist worden dat zij compensatie voor ondernemers in hun begroting opnemen.

Groep de Mos pleit voor betere parkeervoorzieningen rond winkelcentra (de eerste twee uur gratis of groengele zones – € 0,10 per uur) Waar mogelijk schaffen we betaald parkeren rondom winkelgebieden helemaal af. Want in een overaanbod van aantrekkelijke winkelgebieden met een internet vol webshops kan een te hoog parkeertarief voor de consument de reden zijn om af te haken. Dat laatste moeten we niet willen, want winkelstraten verhogen de leefbaarheid in onze wijken.

In drukke winkelstraten plaatsen we geen elektrische laadpalen.

Het bestrijden van winkeldiefstal behoort tot groot verdriet van Groep de Mos nog niet tot de prioriteiten van dit stadsbestuur. Groep de Mos wil dat beveiligingsbeelden van camera's altijd worden gebruikt om criminelen in de kraag te vatten. Ter bevordering van de veiligheid wil Groep de Mos de volgende zaken opnemen in de Algemeen Plaatselijke Verordening APV: roof-tassenverbod en bedelverbod voor de hele stad.

3.10 Bedrijfsverzamelgebouwen voor (startende) ondernemers

Bedrijfsverzamelgebouwen kunnen een betaalbaar onderkomen bieden aan kleine, veelal startende ondernemers. Het aanbod van (kleine) bedrijfsunits in gebouwen zoals De Stadhouders, Keu's Genoeg en Bink36, is stevig afgenomen omdat ruimtes verhuurd zijn. Omdat wij vinden dat bedrijfsverzamelgebouwen sterk bijdragen aan het eigen ondernemerschap en aan werkgelegenheid, pleiten wij voor meer van zulke gebouwen, bijvoorbeeld in (gemeentelijke) leegstaand vastgoed. Kleine ondernemers zijn de smeerolie van onze stadseconomie. Onderzocht moet worden of starters en zzp'ers in bepaalde gevallen, bijvoorbeeld door zich te vestigen in nieuw te ontwikkelen gebieden, een startbonus kunnen krijgen.

3.11 De Haagse Markt; een parel!

Groep de Mos vindt de Haagse Markt een fantastische parel in het Haags Veen. Wij hebben de laatste jaren de marktkooplui altijd terzijde gestaan. Groep de Mos wil dat in overleg met Q-park de eerste twee uur parkeren in de parkeergarage onder de Haagse Markt op marktdagen gratis wordt. In de omliggende straten moet de groengele zone worden ingevoerd, waarmee de parkeertarieven worden verlaagd. Daarnaast moet deze collegeperiode de zogeheten droogloop worden gerealiseerd, een paraplu over de looppaden die bij slecht weer dicht gaat. De marktprijzen worden niet verder verhoogd. Ook wil Groep de Mos dat er meer werk wordt gemaakt van de promotie van de markt. De oproep om privatisering van de markt leeft bij

ondernemers. Groep de Mos wil dat de komende periode onderzoeken. Units moeten in eigendom van de ondernemer kunnen komen en het doorverkopen aan derden moet mogelijk worden. En uiteraard mogen marktkooplui kerstversieringen aanbrengen als zij dat willen.

3.12 Bedrijventerreinen krijgen alle steun!

Groep de Mos is trots op de Haagse bedrijventerreinen, waaronder het ZKD-bedrijventerrein dat met circa 400 ondernemers en meer dan 8.000 werknemers één van de grootste binnenstedelijke bedrijventerreinen van Nederland is. Daarom pleiten wij voor goed onderhouden, bereikbare en veilige bedrijventerreinen. Incourante panden moeten weer geschikt worden weer exploitabel gemaakt worden. Wat Groep de Mos betreft ontwikkelen we de bedrijventerreinen een toekomstbestendige visie, waarbij de huidige werkgelegenheid wordt behouden en er zelf meer banen kunnen worden gecreëerd.

3.13 Stop kioskenhaat!

Het anti-kiosken-beleid van VVD-wethouder Boudewijn Revis leek de afgelopen collegeperiode geen grenzen te kennen. Wegopbrekingen, het intrekken van vergunningen of andere regelgeving bracht mening kiosk in de problemen.

Groep de Mos wil ruim baan geven aan kiosken, die zorgen voor gezelligheid en reuring. Groep de Mos is voor een ruimhartig kioskenbeleid. We zetten hierbij onder andere in op de terugkeer van (mobiele) kiosken in de Grote Marktstraat.

3.14 De Haagsche Knaak; een eigen lokale munt

Met een eigen lokale munt je lunch of boodschappen betalen of ermee afrekenen bij de kapper, in het café of bij je aankopen op de markt. Als het aan Groep de Mos ligt komt er één lokale munt – de Haagsche Knaak – waarmee consumenten en bedrijven lokaal zaken doen, ten einde de geldstromen binnen de eigen regio te houden en waarmee de lokale economie een enorme boost kan krijgen. Het Bristol Pound in Engeland laat al jaren het goede voorbeeld zien als het gaat om het succesvol gebruiken van een

lokale munt. Ook in andere Nederlandse steden krijgt de lokale economie een steuntje in de rug: de Eindhovense stuiver, een Tilburgertje en de Friese knaak zijn allemaal initiatieven om de eigen economie vooruit te helpen. Dat voorbeeld moeten wij volgen.

3.15 Hart voor de Haagse Horeca; een bruisend uitgaansleven

3.15.1 Terugdringen van de regeldruk

Het aantal regels waarmee de horeca wordt opgezadeld is nog steeds enorm. Groep de Mos wil deze regels terugdringen, waarbij wordt ingezet op een efficiënt en effectief beleid ten aanzien van vergunningen. Gebaseerd op vertrouwen en meedenken in plaats van tegenwerken! Hierbij moet ook duidelijkheid worden verschaft over de tijdslijnen van een vergunningentraject. Hierbij moet het ook makkelijker worden om parkeerplaatsterrassen in de stad te krijgen, zoals bijvoorbeeld in de Reinkenstraat.

3.15.2 Gelijke monniken gelijke kappen binnen de horeca

Te vaak hoort Groep de Mos vanuit het horecaveld klachten over het gebrek aan een gelijk speelveld. Zo wordt bij illegale bed & breakfast-zaken nauwelijks gehandhaafd, hetgeen niet uit te leggen is aan de hotels. Ook het feit dat sportgerelateerde zaken aan het strand de functie van strandpaviljoen gaan bekleden, inclusief het organiseren van bruiloften en partijen, klopt niet. Hier moet aandacht voor handhaving zijn.

3.15.3 Beperk lokale lasten

25% van de totale kosten in de horeca gaat op aan lokale lasten. Hiermee wordt de horeca onevenredig hard belast. Wat Groep de Mos betreft moet een verdere stijging van lokale lasten de komende collegeperiode worden bevroren. Ook moet er transparantie worden geboden in vergunningenbeleid en bijbehorende leges.

3.15.4 Adequate communicatie

De communicatie van de gemeente naar horeca-ondernemers en andere ondernemers in de toe-

ristenbranche moet beter. De inspraak op het evenementenkalender moet intensiever en de kansen voor de horeca vergroten. Daarnaast moet de bewegwijzering bij evenementen naar horecazaken verbeteren. Bij wegopbrekingen moet de communicatie over de alternatieve route(s) naar evenementen of ondernemingen duidelijker.

3.15.5 Strengere geluidsnormen aan banden

De geluidsnormen in de uitgaanskernen in Den Haag zijn hetzelfde als in een woonwijk of klein dorp, waardoor veel horecabedrijven in de problemen komen. Groep de Mos wil dat het stadsbestuur, eventueel samen met de andere steden uit de G4 of via de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG), een actieve lobby start richting het kabinet om de landelijke wetgeving over geluidsnormen te verruimen. Dit omdat de wetgever landelijke regels heeft opgesteld om geluidsoverlast te voorkomen. Er is dus een lobby naar die wetgever nodig om de geluidsnormen in de uitgaanskernen van Den Haag te verruimen. Daarnaast wil de partij een Fonds Geluidsnormen oprichten om bij horecazaken of aangrenzende woningen fysieke maatregelen, zoals isolatie, tegen geluidsoverlast te realiseren. Daarnaast moeten er meer zogenaamde 'geluidjes' in de Haagse horeca komen. In Rotterdam is het mogelijk om maximaal 10 keer per kalenderjaar de toegestane geluidsbelasting te verruimen. De ondernemer doet dit met behulp van een kraskaart. Op de kraskaart krast de ondernemer een code open die hij via sms of internet kan doorgeven. Hij moet dit doen 48 uur voordat hij de ontheffing wenst te gebruiken.

3.15.6 Dadergericht aanpak en straf-differentiatie

Ondanks dat er een aangenomen Groep de Mos motie ligt dat daders bij (gewelds)incidenten binnen de horeca aangepakt moeten worden en niet de ondernemer, blijft het runnen van een horecagelegenheid in het Haagse als het spelen van Russisch roulette; je weet nooit wanneer de gemeente Den Haag beveelt om je zaak te sluiten. En dat moet snel anders als het aan ons ligt. Wij willen dat er eindelijk werk wordt ge-

maakt van een dadergerichte aanpak bij (gewelds)incidenten die zich, buiten de schuld van ondernemers, in of rondom horecagelegenheden afspelen. Ook het invoeren van een zogeheten partyverbod voor vandalen zou moeten helpen om het uitgaansleven veiliger te maken. Ook moet er werk worden gemaakt van strafdifferentiatie, waarbij een horecagelegenheid niet bij het eerste de beste incident gelijk voor maanden dichtgaat, maar gekeken wordt naar het verleden en handelswijze van de ondernemer. Er moet de ondernemer dus wat te verwijten zijn. Bij deze strafdifferentiatie moet ook de mogelijkheid bestaan van het opleggen van boetes in plaats van sluitingen en kan er, in geval van sluitingen, rekening gehouden worden met seizoensdrukke, in plaats van gelijk zes maanden bij een eerste incident een maand of een sluiting met alleen een verbod voor party's zodat er nog wel inkomen kan komen uit bijvoorbeeld restaurantactiviteiten.

3.15.7 Certificaat Veilig Haags Nachtleven

Om het voor horeca-ondernemers aantrekkelijker te maken om te investeren in het nachtleven pleit Groep de Mos voor het instellen van een Certificaat Veilig Haags Nachtleven, waarbij de gemeente met ondernemers heldere afspraken maakt over onder meer het aantal portiers, eisen bij feesten en evenementen, inzet van camera-toezicht, afspraken op het gebied van handhaven en het middels een partyverbod weren van tuig dat het uitgaansleven wil verzieken.

Als tegenprestatie voor die vooraf helder gemaakte afspraken moet het stadsbestuur horeca-ondernemers beschermen, waarbij maandenlange sluitingen uit den boze zijn. We horen van Koninklijke Horeca Nederland afdeling Den Haag dat zulke afspraken tussen gemeente, politie en horeca-ondernemers werken. Zo zijn er op het Zwarte Pad al zulke afspraken gemaakt. Groep de Mos wil dat nu voor alle horecagelegenheden laten gelden. Beter samenwerking leidt tot minder sluitingen. Bij het Certificaat Veilig Haags Nachtleven moeten we ook kijken hoe we portiers beter kunnen beschermen; bijvoorbeeld door een pilot met bodycams op te starten.

3.15.8 Onderzoek vrijgeven openingstijden horeca binnenstad

Buiten de vijf uitgaanskernen is de horeca gebonden aan sluitingstijden. Hierdoor kunnen straten buiten de uitgaanskernen, zoals de zijstraten Raamstraat en de Bagijnestraat, niet wat langer open. Ook het spelen van live-muziek wordt bemoeilijkt. Groep de Mos is van mening dat vrije openingstijden kunnen bijdragen aan het inperken van overlast omdat bezoekers druppelsgewijs naar huis gaan en dat vrije openingstijden tot minder papierdruk zullen leiden omdat er geen vergunningen meer hoeven worden afgegeven. Horecaondernemers kunnen zelf heel goed beoordelen wanneer het geschikte moment is om de zaak te sluiten.

Wij willen meer vrije openingstijden in het centrumgebied en op Scheveningen. Ook willen wij dat terrassen bij warme zomerse dagen langer open kunnen blijven.

3.15.9 Pilot nachtontheffingen; Impuls Haagse dancescene

Ondanks dat de meerderheid van de raad een impuls voor de Haagse dancescene wil, zijn er binnen de uitgaanskernen nauwelijks potentieel geschikte locaties voor dance-evenementen. De RAC Hallen zijn vanwege de realisatie van een skatepark aldaar geen optie meer. Vanwege geluidsnormen verlaten dance-evenementen, zoals Doop in de Grote Kerk, de stad. Groep de Mos wil een pilot voor nachtontheffingen voor locaties buiten de uitgaanskernen, die geschikt zijn om een paar duizend feestgangers te herbergen.

Met 1800 horecaondernemingen, mét ruim 11.000 werknemers, is de horeca in Den Haag een belangrijk segment voor onze stad. Zeker ter ondersteuning van de zo'n 1,2 miljoen toeristen die Den Haag jaarlijks bezoeken.

Ondanks deze cijfers ervaren veel van de jongeren Den Haag qua uitgaan als doods en zoeken zij hun vertier in andere steden zoals Rotterdam en Amsterdam. Horecaondernemers worden nog veel te vaak getroffen door de gemeentelijke regeltjesbulldozer.

3.16 Den Haag Popstad van Nederland

Den Haag heeft een rijke popgeschiedenis, mede omdat er lange tijd voldoende locaties waren voor het spelen van live-muziek. Door de strenge geluidsnormen lijkt daar echter een einde aan te komen. Groep de Mos zet daarom in op het versoepelen van regelgeving en de realisatie van meer kleine poppodia. Dat laatste kan door het faciliteren van oefenruimtes voor bands, soepel zijn in het afgeven van vergunningen en samenwerken met bestaande muziekondernemers. Ook moet het nu in Hoek van Holland weggestopte popmuseum RockArt eindelijk een prominente plek krijgen in onze stad.

3.17 Prioriteren gesubsidieerde evenementen

Door de gemeente gesubsidieerde evenementen moeten geprioriteerd en beoordeeld worden op economische spin-off voor de stad en op de waarde van wijkgebonden evenementen, zoals Jazz in de Gracht, het Zeeheldenfestival en Carnivale. Secundair moet er getoetst worden op de toegankelijkheid voor alle Hagenaars. Cultuurprojecten en evenementen dus ook. Nieuwe initiatieven om iets te organiseren moeten we vergemakkelijken.

Groep de Mos wil:

- **Regeldruk voor ondernemers beperken;**
- **Meer inzetten op acquisitie en citymarketing; haal meer congressen en evenementen naar de stad;**
- **Een bruisende stad met een ruim cultuuraanbod;**
- **Een dancefestival, bijvoorbeeld op het Malieveld;**
- **Een Haagse Cultuurmart;**
- **Een wisseling van de wacht bij Paleis Noordeinde;**
- **Inzetten op de groei van Rotterdam – The Hague Airport;**

- **Eén wethouder Economische Zaken;**
- **Lokaal aanbesteden voor het versterken van de lokale werkgelegenheid;**
- **Een Onafhankelijke Ombudsman voor Ondernemers en een Vergunningenbutler die ondernemers helpt door het oerwoud van regelgeving;**
- **Ruim baan voor de Scheveningse Haven, door het uitbreiden van havigebonden activiteiten;**
- **Nadeelcompensatie voor ondernemers;**
- **Betaald parkeren rondom winkelgebieden verlagen en waar mogelijk helemaal afschaffen;**
- **De veiligheid in winkelstraten verhogen, o.a. door een rooftassenverbod en een bedelverbod op te nemen in de APV;**
- **Meer bedrijfsverzamelgebouwen voor (startende) ondernemers;**
- **Meer aandacht voor de Haagse Markt, o.a. door realisatie droogloop, verbeteren parkeerbeleid en meer promotie;**
- **Toekomstbestendige visie Haagse bedrijventerreinen;**
- **Ruim baan voor (mobiele) kiosken; ook in de Grote Marktstraat;**
- **Een eigen lokale munt ter bevordering van de lokale economie;**
- **Strenge geluidsnormen in de horeca aan banden leggen;**
- **Een dadergerichte aanpak in de horeca, waar daders worden bestraft voor gewelds(incidenten) en niet de horecabazen;**
- **Een Certificaat Veilig Haags Nachtleven;**
- **Een onderzoek naar het vrijgeven van de openingstijden van de horeca; een pilot nachtontheffingen buiten de uitgaanskernen;**
- **Den Haag als Popstad van Nederland, met meer ruimte voor live-muziek en het naar Den Haag halen van popmuseum RockArt.**

4. Een sociale stad, mét hart voor werkgelegenheid

4.1 Een gezonde samenleving is een werkende samenleving

In Den Haag leven nog teveel mensen met een bijstandsuitkering. Veel te veel mensen die kunnen werken, staan aan de kant. Ongelooflijk dat dit bij sommige mensen een bewuste keuze is. Groep de Mos vindt dat iedereen die kan werken ook moet werken. Betaald, vrijwillig of als tegenprestatie voor een uitkering. Wie dit weigert, fraudeert met uitkeringen of medewerkers van uitkeringsinstanties bedreigt, wordt gekort op zijn of haar uitkering. Bij recidive moet de uitkering helemaal worden stopgezet. Goede sociale voorzieningen moeten een vangnet zijn, maar geen hangmat.

4.2 Kordaatheid bij schuldhulpverlening

Schulden: je komt er zo in, maar kom er maar weer eens uit. Want wie zijn / haar schulden niet meer kan betalen, wordt verder op kosten gejaagd. En wie daarna van zijn / haar schulden af wil komen, moet een bureaucratische triatlón lopen – ongetraind! Groep de Mos heeft eerder een initiatiefvoorstel ingediend waarin we oproepen tot het overnemen van de schulden door de gemeente. Groep de Mos ziet dat als een investering, omdat er zo bespaard kan worden op de kosten van bewindvoering, uitkeringen, jeugdzorg, geestelijke gezondheidszorg, schuldhulpverlening, ziekteverzuim en dergelijke. Doordat de verlamme stress van de schuld wegvalt, kan de schuldenaar zich richten op het volgen van een opleiding of het vinden van een baan. Uiteraard moeten de schulden, zij het in een geduldiger aflossingsschema, wél terug worden betaald aan de gemeente. Om inwoners met schulden te helpen om hun schulden in te lossen, wil Groep de Mos op ieder stadsdeelkantoor een (inloop)spreekuur realiseren. Nu kan er alleen een afspraak (duurt vaak zes weken) gemaakt worden op de advies- en informatiebalie bij het Spui of de Leyweg. Met deze verloren tijd

kunnen mensen nóg dieper in de schulden komen.

4.3 Inzet op meer vaklui en technici

Den Haag heeft een schrijnend tekort aan vakmensen. Bouwvakkers, loodgieters, metselaars, automonteurs en huisschilders zijn ambachten waar men zit te schreeuwen om mensen. Daarom zet Groep de Mos in op meer ambachtsscholen.

4.4 Haags aanvalsplan werkloosheid; voor zowel jongeren als ouderen

Dankzij een voorstel van Groep de Mos wordt er in Den Haag jaarlijks een banenmarkt georganiseerd, waarbij werkgevers aan werkzoekenden worden gekoppeld. Wat Groep de Mos betreft worden zulke banenmarkten vaker georganiseerd. In samenwerking met Haagse ondernemers moet er een plan opgezet worden om mensen, zowel jong als oud, aan het werk te krijgen.

Er is de laatste jaren ingezet om jongeren aan het werk te zetten. Groep de Mos wil dat beleid voortzetten en wil daarbij dat de gemeente sectoren waar veel werk is (bijvoorbeeld in de horeca, seizoensgebonden werk aan het strand en ambachtelijk werk), koppelt aan werkloze jongeren. We geven jongeren hierbij geen vis maar een hengel.

Ondanks het feit dat het stadsbestuur, mede op aandringen van Groep de Mos, een aanvalsplan tegen ouderenwerkloosheid heeft gelanceerd, is er een blijvende stijging van het werkloze 50-plussers in onze stad waar te nemen. Groep de Mos wil dat er een Haagse Ouderenambassadeur wordt ingesteld die, in nauwe samenwerking met gemeente, bedrijfsleven en andere belanghebbenden, actief lobbyt voor meer banen voor 50-plussers. Ook moeten de mogelijkheden worden onderzocht om zij-instroom voor 50-plussers richting het onderwijs mogelijk te maken. Daarnaast moet er inzet komen om de computervaardigheid bij ouderen te verbeteren; ook het Voortgezet Volwassen Onderwijs moet kosteloos ter beschikking worden gesteld voor ouderen die actief de arbeidsmarkt willen betreden.

4.5 Armoede jagen we de stad uit met een Offensief tégen Armoede

Nog steeds groeit één op de vijf gezinnen met kinderen in Den Haag op in armoede.

De armoede is het grootst in de Schilderswijk. Groep de Mos vindt het vreselijk dat het armoedespook kinderen raakt in de periode van hun leven waarin zij gevormd worden. Maar niet alleen kinderen vallen ten prooi aan armoede, ook onder de groep Haagse 65-plussers neemt armoede toe. Onacceptabel! Zeker omdat het stadsbestuur de laatste jaren steevast een miljoenenoverschot had. Tijd dus voor een Offensief tegen armoede, waarbij werk dé oplossing is.

Naast het stimuleren van ondernemerschap en (om)scholing wil Groep de Mos een Meldpunt Armoede, inclusief eigen website en telefoonnummer, waarbij armoede kan worden gemeld. Ook moeten er in ieder stadsdeel armoedebreekijzers in het leven geroepen worden die signalen van armoede opvangen en gericht bestrijden. Met een buddy-systeem kan de gemeente bedrijven koppelen aan arme gezinnen, om te kunnen zorgen dat kinderen uit zo'n gezin kunnen deelnemen aan bijvoorbeeld een schoolreisje. Ook moet er twee maal per jaar een Den Haag helpt beurs worden georganiseerd, waarbij alle wijkloketten mensen voorzien over de armoedevervoorzieningen in de stad.

Daarnaast wil Groep de Mos dat de Haagse Soepbus standaard voldoende gemeentelijke ondersteuning krijgt om elke dag soep, brood, koffie en fruit uit te delen aan mensen die op straat leven. De Ooievaarspas blijft gratis.

4.6 Seniorenparadon

Wat allang bekend was, komt uit recent onderzoek opnieuw naar voren: werkloze 50-plussers komen nauwelijks meer aan het werk. MWM2 deed in opdracht van Randstad onderzoek onder werkzoekende 50-plussers, met bedroevende cijfers als uitkomst: 45% van de sollicitanten wordt nooit uitgenodigd voor een gesprek. Bijna 90% van de 50-plussers geeft aan somber en on-

zeker te zijn over hun kansen op de arbeidsmarkt. Door de verplichte sollicitatieplicht kunnen oudere werkzoekenden geen vrijwilligerswerk doen. Een gemiste kans vinden wij. Daarom pleiten wij ervoor om 60-plussers die echt niet meer aan het werk komen een seniorenparadon te geven, zodat ze (verplicht) vrijwilligerswerk kunnen doen in plaats van heilloos solliciteren naar een baan die niet komt.

4.7 Proef basisinkomen

Op het moment van schrijven van dit verkiezingsprogramma is een petitie van het televisieprogramma Radar, die oproept tot een proef om mensen van boven de 55 een basisinkomen te geven ruim 100.000 keer ondertekend. Groep de Mos ziet in deze proef, naast het verstrekken van een seniorenparadon, een tweede mogelijkheid om ouderen die moedeloos worden van alle afwijzingen op sollicitatiebrieven ten dienste te staan. Als ouderen standaard een uitkering zouden krijgen, waar niets tegenover hoeft te staan, kan het makkelijker worden om een eigen zaak te beginnen of deeltijdwerk te nemen. Groep de Mos wil dat er in Den Haag een proef wordt gestart om mensen van boven de 55 een basisinkomen te geven.

4.8 De Den Haag-beurs; Een renteloze lening bij een carrièreswitch

Er moet een speciale renteloze Den Haag-beurs komen voor iedereen die zich wil omscholen voor een compleet nieuwe stap in hun loopbaan. Zo kan de werkloosheid en bijvoorbeeld het dreigende lerarentekort tegelijk worden aangepakt. Die Den Haag-beurs is belangrijk, omdat hardwerkende Hagenaars niet thuis moeten zitten als hun werk verdwijnt door bijvoorbeeld automatisering. Daarom moet de gemeente snel een renteloze lening beschikbaar stellen om een nieuwe opleiding te kunnen volgen. Na het vinden van een nieuwe baan kan het opleidingsgeld worden terugbetaald

4.9 Werken bij onze burens: het Westland én Rotterdam

Groep de Mos verbaast zich over het feit dat ondanks volle kaartenbakken met werklozen Letten en Moldaviërs geworven worden om te werken in de tuinbouw in het Westland. Enige tijd geleden is een proef mislukt om mensen te interesseren voor een baan in de tuinbouw. Deze is mislukt door de slechte voorbereiding van kandidaten én werkgevers. Daar moeten we van leren, maar het kan niet zo zijn dat we werklozen en bijstandsccliënten niet naar betaald werk begeleiden. Zeker niet als Den Haag structurele tekorten op de bijstandsbudgetten heeft en betaald werk bij een buurgemeente voor het oprapen ligt.

Datzelfde geldt voor buurgemeente Rotterdam, waar in de haven voldoende werk aan de winkel is. Groep de Mos wil werkloze stadsgenoten graag aan het werk helpen in de haven. Mede daarom is het belangrijk dat die haven vanuit Den Haag goed bereikbaar wordt voor woonwerkverkeer. Op langere termijn moet er ook een OV-tramverbinding met het Westland worden gerealiseerd.

4.10 Sociaal ondernemerschap

Sociaal ondernemers stellen de maatschappelijke missie van hun bedrijf voorop. Ze zijn van nature innovatief, zorgen voor meer werkgelegenheid en kunnen hun eigen broek ophouden. De pilot 'Ondernemend uit de bijstand' is eind 2016 gestart. Met deze pilot biedt de gemeente bijstandsgerechtigden de mogelijkheid om als ondernemer te starten. In een coöperatie zij een eigen onderneming starten. Groep de Mos wil dat dit op structurele wijze verankert wordt in het gemeentebekleid.

4.11 Meer aandacht voor werkende Armen

Werk is de beste bestrijding tegen armoede. Maar helaas kent onze stad een categorie werkende armen. Dit zijn mensen die vanwege flexibilisering op de arbeidsmarkt en inkomensdaling niet of nauwelijks rond kunnen komen en daardoor in armoede verkeren. Hier moet meer aandacht en beleid op gericht worden. Wij moeten ervoor zorgen dat werken loont.

Groep de Mos wil:

- **Bijstandsfraudeurs en werkweigerars korten op hun uitkering;**
- **Inloopsprekuren voor schuldhulpverlening op ieder stadsdeelkantoor;**
- **Meer vaklui, onder andere door inzet op meer ambachtsscholen;**
- **Een Haags aanvalsplan tegen werkloosheid, bijvoorbeeld met meer banenmarkten;**
- **Een Haagse ouderenambassadeur die actief lobbyt voor meer banen voor 50-plussers;**
- **Een offensief tegen armoede, onder andere met een meldpunt armoede;**
- **Niet beknibbelen op huidige armoedevorzieningen, zoals de soepbus en de Ooievaarspas;**
- **Een seniorenpardon voor 60-plussers die echt niet meer aan het werk komen;**
- **Een proef met een basisinkomen voor 55-plussers;**
- **Een Den Haag-beurs, een renteloze carrièreswitch;**
- **Inzet om werklozen in buurgemeenten Westland (tuinbouw) en Rotterdam (haven) aan het werk te zetten;**
- **De pilot Ondernemend uit de bijstand verankeren in gemeentelijk beleid;**
- **Dat werken loont.**

5. Een zorgzame stad, mét een groot hart, ook voor onze ouderen

Groep de Mos heeft de afgelopen vier jaar mét succes samengewerkt met de Ouderen Partij Den Haag. Ons raadslid Lex Kraft van Ermel knokte te vuur en te zwaard voor de belangen van onze ouderen. Dankzij hem werd de eigen bijdrage voor de dagbesteding van ouderen afgeschaft en staat het bestrijden van ouderenmishandeling en ondervoeding hoog op de politieke agenda. Door zijn inzet wordt er een proef gestart met lief-en-leed-straten, waarmee eenzaamheid in wijken met veel ouderen wordt bestreden. Wij zijn dan ook blij dat deze partij is opgegaan in onze nieuwe partijnaam Hart voor Den Haag.

5.1 Meer maatwerk, aandacht en warmte in de zorg; de menselijke maat

Volgens het Sociaal Cultureel Planbureau komt een kwart van de ouderen in verpleeghuizen bijna nooit of zelfs helemaal nooit buiten. Onaanvaardbare cijfers. Groep de Mos vindt dat kwaliteit en maatwerk, door middel van kleinschalige zorg in de wijk, voorop moet staan. We regelen hulp voor u als die nodig is. We beknibbelen niet op de thuiszorg. Wij zijn voor zorg aan huis met de wijkzuster. Maar we hebben ook oog voor kleine hulpvragen, zoals het doen van de boodschappen via de Boodschappen Begeleidingsdienst (BBD). Gekeken moet worden of er binnen de afdeling Ouderenbeleid een flexibel budget kan worden ingezet, waarmee organisaties als de BBD kunnen worden gefaciliteerd als tussentijds vragen van ouderen toenemen of veranderen.

5.2 Verpleeghuizen: goed voor kwetsbare ouderen en een wapen tegen woningnood

Natuurlijk is het fijn om zolang mogelijk thuis en in de eigen omgeving te kunnen blijven wonen. Daar zegt Groep de Mos volmondig ja tegen.

Maar met het sluiten van verzorgingstehuizen, lijken steeds meer ouderen hun recht op een goede oude dag te verliezen. Bovendien zal het sluiten van verpleeghuizen de doorstroming op de woningmarkt niet bevorderen; mensen blijven immers thuis wonen. Groep de Mos pleit daarom voor Haagse verpleeghuizen en voor woongroepen. Dit is goed voor kwetsbare ouderen en kan als wapen dienen tegen de toemende woningnood. Groep de Mos omarmt het initiatief. In verpleeghuizen moeten ziekenboegen worden ingericht, waar ouderen die thuis blijven wonen kortstondige hulp kunnen krijgen.

5.3 Het bestrijden van ouderenmishandeling blijft een speerpunt

Bestrijden van ouderenmishandeling en ouderenroof (financiële uitbuiting) blijft voor Groep de Mos een belangrijk speerpunt. Daarom blijft Groep de Mos inzetten op meer voorlichting, onder andere tegen babbeltrucs. Daarnaast wil Groep de Mos dat er meer samenwerking komt tussen gemeente, politie, ouderenorganisaties en zorginstellingen om ouderenroof te voorkomen. Zo moet er een verplichte deelname van zorginstellingen aan het waarschuwingsregister komen, moeten mensen die met ouderen werken ten alle tijde een Verklaring Omtrent Gedrag (VOG) kunnen overleggen en moeten zorginstellingen verplicht worden om misstanden in hun jaarverslagen mee te nemen. Doen ze dat dit dienen gemeentelijke subsidies te worden ingetrokken.

5.4 Goede jeugdzorg; een recht voor ieder kind

Groep de Mos maakt zich sterk voor een goede kwaliteit met betrekking tot de jeugdzorg. Want goede jeugdzorg blijkt onder druk te staan. De gemeente moet inzet leveren aan voldoende opgeleid personeel met op meerdere terreinen gespecialiseerde teams. Nog te vaak kleunt jeugdzorg mis, waardoor kinderen en hun ouders nodeloos de dupe worden van 'hulp' die niet van voldoende kwaliteit is.

5.5 Den Haag wordt dé gezondste stad van Nederland

In de Schilderswijk, Spoorwijk en Laakkwartier worden de meeste zorgkosten van Nederland gemaakt. Hier wordt bijna 30% (!) meer zorg gedeclareerd dan gemiddeld. Groep de Mos wil dat Den Haag de gezondste stad van Nederland wordt, waarbij het verschil in levensverwachting tussen hoge en lage inkomens niet wordt geaccepteerd. De eerste stap is om heel Den Haag op het Nederlands gemiddelde te krijgen. Daarom pleit Groep de Mos voor een Plan van Aanpak om de gezondheid van de inwoners in de meest ongezonde wijken van Den Haag te verbeteren. Hierbij moeten onder andere vocht- en schimmelwoningen worden bestreden en moeten mensen worden aangesproken op hun ongezonde levensstijl, die de kosten van de zorg onnodig hoog maken.

5.6 Top-600 aanpak verwarde personen

Door de bezuinigingen in de geestelijke gezondheidszorg, wonen steeds minder verwarde personen onder begeleiding. Deze wonen alleen of gaan op straat zwerven. Ze kunnen daarbij een gevaar voor zichzelf of voor hun omgeving vormen. In Amsterdam gaat men met een sluitende aanpak verwarde mensen beter proberen te helpen. De 600 meest verwarde personen gaan worden behandeld. Groep de Mos wil dit ook in Den Haag gaan doen.

5.7 Dak- en thuislozen onder dak

Voor dak- en thuislozen moet goede opvang zijn, zeker in tijden van winterkoude. Voor diegene die legaal in Nederland verblijven, willen wij inloopvoorzieningen behouden. Het aantal dakloze jongeren neemt toe. Groep de Mos wil dat de jeugdhulp doorloopt tot 24 jaar (nu 18 jaar) om te voorkomen dat kwetsbare jongeren op straat gaan leven.

5.8 Meer EHBO'ers in de stad

Het aantal mensen zonder EHBO-opleiding neemt hand over hand toe. Slechts 3% van de

Nederlanders heeft volgens het Rode Kruis een EHBO-diploma. 84% van de mensen geeft aan niet te reanimeren in gevallen van een hartstilstand. Groep de Mos is van mening dat EHBO- of reanimatiecursussen levens kunnen redden en pleit ervoor om deze cursussen zowel in het primair als voortgezet onderwijs aan te bieden. Maar er moet een aanbod komen via onder meer buurthuizen en sportverenigingen.

5.9 Weg met overgewicht

20% van de Haagse kinderen is te zwaar. Deze kinderen lopen hierdoor tal van gezondheidsrisico's, zoals diabetes. Groep de Mos wil overgewicht te lijf gaan door het aantal gymuren op scholen te verruimen en door gezonde scholen en sportkantines te stimuleren. Daarnaast wil Groep de Mos investeren in speelterreinen en jeugdsportcoördinatoren.

5.10 We verdrijven eenzaamheid

Het bestrijden van eenzaamheid moet een topprioriteit worden van het nieuwe college. Dat volgens de GGD 49% van de 65-plussers in Den Haag enige mate van eenzaamheid ervaren, vinden wij onverkwikkelijk. Dankzij Groep de Mos start er een pilot voor het realiseren van lief-leed-straten. Dat zijn straten waar burens elkaar helpen en waar de onderlinge betrokkenheid wordt vergroot. Groep de Mos wil de komende collegeperiode 1.000 van zulke straten tegen eenzaamheid realiseren. De laatste jaren is er hard bezuinigd op buurthuizen. De Buurthuizen van de Toekomst, bieden niet altijd hetgeen dat buurthuizen wel boden. Groep de Mos wil buurthuizen behouden en de komende collegeperiode onderzoeken in welke wijken te openen buurthuizen een wapen zijn tegen eenzaamheid. Ook op bibliotheken mag niet langer worden bezuinigd. Deze instellingen zijn een ontmoetingsplek voor jong en oud. Ook wil Groep de Mos initiatieven die eenzaamheid kunnen bestrijden omarmen, zoals Stichting OOPOEH (opa's en oma's passen op een huisdier). Op een vrij eenvoudige manier zorgt deze stichting ervoor dat ouderen uit een isolement blijven. Uit een impactmeting blijkt dat deelnemers meer bewegen, zich fysiek gezonder voelen en meer sociale contacten krijgen.

5.11 De kwaliteit van de ouderenzorg moet omhoog en vlug

Ook de afgelopen collegeperiode kwamen Haagse verpleeghuizen in opspraak vanwege de slechte gezondheidszorg. Ook al gaan wij als gemeente niet over de kwaliteit van de ouderenzorg, wil Groep de Mos toch haar verantwoordelijkheid nemen voor de mensen die van deze zorg afhankelijk zijn. Daarom wil Groep de Mos een Kwaliteitsaanpak Ouderenzorg, met aandacht voor de hoge werkdruk en de verbetering van het opleidingsniveau van verplegend personeel. Groep de Mos wil voorkomen dat ouderen die al heel lang bij elkaar zijn worden gescheiden. Oudere echtparen dienen als koppel opgevangen te worden, zodat zij samen kunnen blijven.

5.12 Vitaliteitscheck voor ouderen

Groep de Mos wil een vitaliteitscheck voor Haagse ouderen. Dit onderzoek - op vrijwillige basis - moet aan het licht brengen of ouderen nog veilig kunnen lopen, in balans zijn en voldoende spierkracht hebben. Als dat onvoldoende of niet het geval is, kunnen ouderen een hulpmiddel krijgen. Maar er kan ook gekeken worden naar andere maatregelen om ouderen fitter en dus gezonder te houden, bijvoorbeeld het stimuleren van een bezoek aan de sportschool. Hierbij past ook een goede voorlichting tegen ondervoeding; een serieus probleem bij kwetsbare ouderen.

5.13 65-plus, gratis met tram en bus!

Naar Rotterdams voorbeeld wil Groep de Mos ervoor zorgen dat alle Haagse 65-plussers gratis gebruik kunnen maken van tram en bus in Den Haag.

5.14 De taxibus; die rijdt op tijd!

Nog steeds krijgt onze partij klachten over het niet op tijd rijden van de gemeentelijke taxidienst voor zieken en gehandicapten. Groep de Mos vindt het onacceptabel dat mensen soms letterlijk in de kou staan te wachten en wil dat er werk van gemaakt wordt om de taxibus op tijd te laten rijden.

5.15 Een goede dagbesteding voor onder anderen gehandicapten en ouderen

Dankzij de inzet van Groep de Mos, is de eigen

bijdrage voor de dagbesteding voor gehandicapten, chronisch zieken en kwetsbare ouderen tijdelijk afgeschaft. Omdat Groep de Mos vindt dat iedereen moet kunnen meedoen in onze samenleving, zal onze partij zich ook de komende periode inzetten voor een gratis dagbesteding voor deze groep.

5.16 Mantelzorgers kunnen op ons rekenen

Groep de Mos is van mening dat er een betere samenwerking tussen formele en informele zorg moet komen. Het is namelijk van groot belang tot professionals voldoende tijd en middelen krijgen om mantelzorgers, die het zorgen vrijwillig doen, te kunnen ondersteunen door hen actief naar passende (respijt)voorzieningen te begeleiden. Mantelzorgers leveren een belangrijke maatschappelijke bijdrage door langdurig voor hun hulpbehoevende familieleden of vrienden te zorgen. Het is cruciaal om te voorkomen dat mantelzorgers overbelast raken, want dat zet niet één, maar twee burgers buitenspel. Daarom is het van belang om samen met de stad een integrale visie op de informele zorg te ontwikkelen, waarbij de aansluiting met de formele zorg en de betrokkenheid van andere beleidsterreinen (participatie, welzijn, civil society) wordt vergroot. Ook moeten we zorgen voor minder bureaucratie, want mantelzorgers geven vaak aan dat zij respijtzorgvoorzieningen niet aanvragen omdat het te lang duurt of te ingewikkeld is om de juiste formulieren in te vinden en in te vullen. Daarnaast worden aanvragen voor voorzieningen, die wel vanuit de behoefte van mantelzorgers nodig zijn om te kunnen blijven mantelzorgen, zoals een aantal uren voor huishoudelijke hulp voor de mantelzorger, te snel afgewezen.

5.17 Waardig oud worden in een seniorvriendelijke stad

De vergrijzing van Den Haag neemt hand over hand toe. De verwachting is dat er in 2021 ruim 80.000 Hagenaars van 65 jaar en ouder zijn. Dat is 15% van de totale bevolking en vraagt om een seniorvriendelijke stad. Dit kan door aanpassingen in de openbare ruimte, zoals goede bestra-

ting en het wegnemen van drempels. Andere aanpassingen die Groep de Mos voorstelt:

5.17.1 We hebben oog voor mensen met dementie

Groep de Mos wil dat mensen met dementie en hun mantelzorgers beter worden ondersteund om zo goed mogelijk mee te kunnen doen in onze samenleving. Dat vraagt inzet van de gemeente op het gebied van dienstverlening, veilig wonen, voorlichting en vrije tijd. De gemeente kan mantelzorgers steunen over hoe om te gaan met dementie en kan rekening houden met de inrichting van de openbare ruimte, zoals het realiseren van boodschappenroutes.

5.17.2 Méér bankjes in de stad

Groep de Mos wil dat er meer bankjes in de stad komen. Ouderen kunnen nu lastiger de openbare ruimte in omdat er onvoldoende verantwoorde rustplekken zijn. Er moeten veilige en aangename looproutes komen voor ouderen. Daar moeten, met een speciaal bankjesprogramma, voldoende bankjes worden geplaatst om ontmoetingsplekken te realiseren.

5.17.3 Voldoende pin- en brievenvoorzieningen

Steeds meer brievenbus- en betaalvoorzieningen verdwijnen uit het straatbeeld. Vooral ouderen ondervinden hinder van deze ontwikkeling.

5.17.4 Postbode die naar ouderen omkijkt

Twintig jaar geleden was het ambt van postbode een druk bestaan. De PTT, voorloper van PostNL, bezorgde zeven miljard poststukken per jaar. Aan deze drukte kwam rond de eeuwwisseling een eind. Toen ontdekte het grote publiek internet en e-mail. Brieven, ansichtkaarten en bankafschriften verdwenen uit de postzak; reclaimedrukwerk werd vervangen door elektronische reclame. Om te voorkomen dat de overgebleven postbezorgers van PostNL op straat komen te staan, zijn er in diverse gemeenten projecten gestart waar de postbode wordt ingezet als extra paar ogen of als aanspreekpunt voor ouderen. En dat is precies wat Groep de Mos ook in Den Haag wil: een post-

bode met een signalerende functie.

5.18 Luchtalarm behouden

Groep de Mos wil het luchtalarm als waarschuwing bij rampen behouden, zeker omdat veel 75-plussers geen toegang tot internet hebben.

Groep de Mos wil:

- **Niet op de thuiszorg beknibbelen;**
- **Zorg aan huis met de wijkzuster;**
- **Verpleeghuizen mét ziekenboeg;**
- **Ouderenroof en ouderenmishandeling bestrijden, onder andere door een verplicht waarschuwingsregister bij zorginstellingen;**
- **Voldoende opgeleid personeel voor de jeugdzorg;**
- **Een plan van aanpak voor ongezonde wijken, onder andere moeten vocht- en schimmelwoningen worden bestreden;**
- **Een top-600 aanpak verwarde personen;**
- **EHBO-cursussen in het primair en voortgezet onderwijs;**
- **Overgewicht te lijf gaan, onder andere door meer gymuren op scholen;**
- **1.000 lief-en-leed-straten tegen eenzaamheid;**
- **Buurthuizen en bibliotheken behouden;**
- **Een kwaliteitsaanpak ouderenzorg;**
- **Een vrijwillige vitaliteitscheck voor ouderen;**
- **65+ gratis met tram en bus;**
- **Dat de taxibus op tijd rijdt;**
- **Dat dagbesteding voor gehandicapten en ouderen gratis blijft;**
- **Minder bureaucratie bij mantelzorgers;**
- **Een seniorvriendelijke stad, met onder andere boodschappenroutes voor (licht) dementerenden, voldoende pin- en brievenbusvoorzieningen en meer bankjes;**
- **Het luchtalarm behouden.**

6. Hart voor een leefbare stad waar iedereen prettig kan wonen

6.1 Groei? Alleen na een Leefbaarheids Effecten Rapportage (LER)

Den Haag groeit in een rap tempo. Deze groei kan op gespannen komen te staan met de leefbaarheid van een gebied. Groep de Mos pleit voor het instellen van Leefbaarheids Effecten Rapportage (LER) waarmee bij grootschalige ontwikkelingen inzichtelijk wordt gemaakt welk effect een grootschalig nieuwbouwplan heeft op de leefbaarheid van een wijk. Tot de indicatoren die van invloed zijn op de ervaren leefbaarheid en onderdeel uit zouden kunnen maken van de LER behoren:

- aanwezigheid van voldoende voorzieningen, zoals kinderopvang, scholen, winkels, horeca, spelfaciliteiten voor jong en oud, gezondheidszorg, groen en faciliteiten voor ouderen waardoor we ouderen-voorzieningen in de openbare ruimte kunnen verbeteren;
- Voldoende parkeerfaciliteiten voor fietsen, motoren en auto's volgens de huidige toetsing bij nieuwbouw – behoud parkeernorm voor auto's;
- Aspecten die de mate van (sociale) veiligheid bepalen zoals inbraak, drugsgebruik, vandalisme, verkeer en openbare verlichting. Stel het bestaande Keurmerk Veilig Wonen verplicht;
- Kwaliteit van de openbare ruimte zoals dat tot uiting komt in de inrichting en onderhoudsstaat van parken, pleinen, straten, speeltoestellen, bankjes en dergelijke;
- De gemeente moet grootschalige nieuwojecten zorgen voor sociale cohesie in de bijbehorende voorzieningen bijvoorbeeld buurthuis, winkels, horeca e.d.;
- Bij hoogbouw: bezonnings- en windhinderonderzoeken moeten in de vergunningaanvraag blijven;
- Mate waarin de gemeente de door haar

gestelde regels op het gebied van leefbaarheid wel of niet handhaaft;

- De effecten op bestaande bomen (zoveel mogelijk behouden) en de kansen voor het planten van nieuwe bomen.

Grootschalige bouwplannen kunnen pas starten nadat aan alle criteria van de LER is getoetst. Alleen zo kunnen we de leefbaarheid in onze stad blijvend waarborgen.

6.2 Inzet op meer betaalbare vrijesectorwoningen door nieuwe bouwnorm

Er is een groot tekort ontstaan tussen betaalbare vrije sector woningen tussen de 710 en 1.000 euro aan maandelijkse huur. Hierdoor kan de groep middeninkomens (veelal jonge gezinnen), die niet in aanmerking komen voor een sociale huurwoning en die een koopwoning niet kunnen betalen, steeds moeilijker een woning vinden. Groep de Mos wil de doorstroming op de huizenmarkt beter bevorderen en pleit daarom voor een bouwnorm op bij nieuwe woningen van 30% voor sociale huurwoningen.

Bij gemeentelijke grond een bouwnorm van 30% voor sociale huurwoningen en 40% voor betaalbare vrijesectorwoningen.

In Vinex-wijken, zoals Leidschenveen-Ypenburg en het Wateringse Veld, is bijna geen mogelijkheid om een betaalbare starterswoning te krijgen. Wat Groep de Mos betreft komt daar verandering in.

6.3 Hoogbouw op verstandige locaties

De stad groeit en hoogbouw kan uitkomst bieden om veel woningen tegelijk te realiseren. Geschikte locaties moeten nauwkeurig met de bouwwereld en in overleg met bewoners worden afgestemd. Groep de Mos ziet voor hoogbouw kansen in gebieden die aan herontwikkeling toe zijn, zoals bijvoorbeeld delen van Den Haag Zuid-West en de stationslocaties. Hoogbouw aan de kust en in groengebieden is voor Groep de Mos een no-go. Bij hoogbouwontwikkelingen moet er ook getoetst worden op leefbaarheid, windhinder en schaduwwerking.

6.4 Voorzichtig zijn met het toestaan van woningsplitsen

Woningsplitsen kan helpen bij het realiseren van woonruimte. Zeker bij de te verwachte groei van Den Haag. Echter is door splitsen de leefbaarheid in een aantal wijken ernstig onder druk komen te staan. In wijken waar we splitsen moet de Leefbaarheids Effecten Rapportage leidend zijn en bouwen we voldoende parkeerplaatsen die volgens de parkeernorm gewenst zijn, net als bij de nieuwbouw.

6.5 Realiseren van zowel studenten- als seniorenwoningen

Er is in onze stad zowel een toename van het aantal studenten als van het aantal ouderen. Door bezuinigingen op de verzorgingshuizen blijven ouderen steeds langer thuis wonen. Daarom wil Groep de Mos inzetten op levensloopbestendige woningen, waarbij met blijversleningen de woning op het ouder worden wordt ingericht, denk hierbij aan het weghalen van drempels en het aanbrengen van een traplift. Ook moet het groepswonen voor ouderen worden gestimuleerd. (bijvoorbeeld in leegstaande kantoren, verpleeghuizen of winkelpanden). De komst van studenten juicht Groep de Mos van harte toe. Voor hen kunnen leegstaande kantoren of lang leegstaande (winkel)panden worden omgebouwd tot studentenwoningen. We zien bij winkelcentrum Leyweg en het Gevers Deynootplein mogelijkheden voor studenten- of starterswoningen in lang leegstaande winkels.

6.6 Zet erfpachtsuppletie in voor bouw extra woningen

Dit college heeft zichzelf ook bij particuliere nieuwbouwprojecten een norm opgelegd van 30% sociale woningen. Deze norm wordt niet gehaald. Belangrijkste redenen: corporaties kunnen de projectontwikkelaars geen marktconforme prijzen betalen, omdat ze gebonden zijn aan een maximum huurniveau en allerlei regels en kosten. Daardoor kunnen projectontwikkelaars en woningcorporaties niet met elkaar

in zee, waardoor de bouw van sociale woningen bij deze nieuwbouwprojecten stagneert. Een erg slechte ontwikkeling. Zeker als je bedenkt dat Den Haag de komende jaren met tienduizenden nieuwe bewoners groeit en de wachtlijsten voor een woning steeds langer worden. Daar waar de PvdA Den Haag pleit voor een miljoenen vretende gemeentelijke woningcorporatie, kiest Groep de Mos ervoor om projectontwikkelaars en woningcorporaties meer mogelijkheden te geven om wel de bouw van sociale woningen mogelijk te maken. Dit wordt opgelost door hiervoor de erfpachtsuppletie in te zetten. Dat is het bedrag dat projectontwikkelaars nu aan de gemeente moeten betalen bij het realiseren van nieuwe woningen op gemeentegrond. Door dit bedrag in te zetten ten behoeve van de realisatie van deze sociale woningen, zullen projectontwikkelaars samen met woningcorporaties wél starten met het bouwen van sociale huurwoningen. Ons plan wordt gesteund door de bouwwereld, zoals projectontwikkelaars, woningcorporaties en makelaars.

6.7 Vocht en schimmel jagen we de stad uit

De PvdA heeft tot verdriet van velen decennia lang de wethouder Ruimtelijke Ordening geleverd. Eerst haalden de sociaaldemocraten met de nietsontziende stadsvernieuwing het hart uit oude wijken, met slechte eenheidsworst-nieuwbouw waar alleen kansarme gezinnen op af kwamen. Vervolgens lieten de PvdA-bewindvoerders wijken zoals Transvaal, de Schilderswijk, Spoorwijk, Laakkwartier, Molenwijk en Moerwijk afzakken naar wijken met slecht onderhouden huurwoningen mét vocht en schimmel. Door inzet van Groep de Mos staat het bestrijden van de schimmelproblematiek bovenaan de politieke agenda. De door Groep de Mos voorgestelde proef voor een woning-APK moet wat ons betreft verder worden uitgerold. Groep de Mos blijft de druk uitoefenen om woningcorporaties betere kwaliteit te laten leveren voor hun huurders, waarbij achterstallig onderhoud direct wordt aangepakt. Ook wil Groep de Mos een uitbreiding van de wijkontwikkelingsmaatschappij (WOM), waarbij bouw- en renovatieactiviteiten in vervallen wijken worden voortgezet.

6.8 Leegstand en verloedering? Dat pakken we aan!

Groep de Mos gaat de strijd aanbinden met speculanten en vastgoedeigenaren die huizen, winkelpanden of kantoren expres langdurig leeg laten staan. Dankzij landelijke wetgeving is het mogelijk om boetes uit te delen aan eigenaren die bewuste leegstand creëren. Vanwege de groeiende woningnood en het toenemend aantal leegstaande winkelpanden is het noodzakelijk om onwelwillende vastgoedeigenaren met de boetestok achter de broek te zitten. Groep de Mos ziet hierbij een rol weggelegd voor de Pandbrigade, waar bewoners of bezoekers van winkelcentra vermeende langdurige leegstand kunnen melden. Met vastgoedeigenaren moet er gekeken worden of langdurig leegstaande winkelpanden kunnen worden omgebouwd tot woningen, onder andere voor studenten en starters.

Daarnaast wil Groep de Mos dat de gemeente Den Haag eindelijk de leegstandsverordening gaat toepassen. Door het ontbreken van deze leegstandsverordening, een mogelijkheid die de wet biedt om bijvoorbeeld eigenaren te verplichten leegstand van kantoren of winkels te melden, neemt het vermaledijde kraken nauwelijks af en ontspringen werkschuwe krakers steeds de gerechtelijke dans. Tijd voor een leegstandsverordening dus, zodat we krakers met pek en veren de stad uit kunnen jagen.

6.9 'Right to bid' voor de buurt bij leegkomend maatschappelijk vastgoed

Voor leegkomende verzorgingshuizen en leegkomend maatschappelijk vastgoed, zoals bijvoorbeeld aan de Loevesteinlaan, moet de buurt het 'right to bid' krijgen; het recht om een bod uit te brengen. Daarmee kan de buurt zelf een plan maken voor invulling, bijvoorbeeld gericht op woongroepen voor ouderen.

6.10 Lobby voor afschaffen verhuurdersheffing

Volgens cijfers van het Planbureau voor de Leefomgeving ontstaan er steeds vaker langdurige

geldproblemen voor huurders. Dat komt doordat het inkomen voor huurders in de sociale sector achteruit gaat en omdat de woonlasten maar blijven stijgen. Het vinden van een baan blijft lastig. Tegelijkertijd worden de huren verhoogd, wordt er bezuinigd op de huursubsidie en worden er minder sociale huurwoningen gebouwd. De verhuurdersheffing heeft hiermee te maken. Door de verhuurdersheffing, die jaarlijks tientallen miljoenen euro's onttrekt aan de volkshuisvesting, hebben woningcorporaties minder geld om extra sociale huurwoningen te realiseren, waardoor woningzoekenden steeds moeilijker aan een woning kunnen worden geholpen. Daarom pleit Groep de Mos voor een blijvende lobby naar het Rijk om de verhuurdersheffing van tafel te vegen.

6.11 Iedere wijk een eigen aanpak

Groep de Mos wordt door vriend en vijand omschreven als de partij waar de ombudsmanpolitiek hoogtij viert. En daar zijn wij trots op! Bij deze politiek verdient iedere wijk ook een eigen aanpak. Groep de Mos wil daarom met bewoners, ondernemers en andere partners in de wijk samenwerken om te bepalen welke buurtvoorzieningen nodig zijn. Bewonersparticipatie is daarbij de rode draad.

6.12 Terughoudendheid bij de verkoop van sociale woningen

De afgelopen jaren zijn er in Den Haag een flink aantal sociale woningen verkocht. Groep de Mos wil dat mensen met een smallere beurs ook in Den Haag kunnen blijven wonen. Daarom wil de partij voorzichtig en zorgvuldig omgaan met de verkoop en het liberaliseren van sociale huurwoningen.

6.13 Seniorenmakelaar voor een betere doorstroming

Seniorenmakelaars hebben een positief effect op de doorstroming van ouderen die bijvoorbeeld graag van een grote naar een kleinere woning willen verhuizen. In overleg met een seniorenmakelaar worden de mogelijkheden en wensen inzichtelijk gemaakt voor een verhuizing naar

een woning die meer aansluit bij de situatie van tegenwoordig. Zo komen er meer grotere woningen vrij voor gezinnen en starters. Dankzij Groep de Mos is de seniorenmakelaar in de Haagse Volkshuisvestelijke Agenda opgenomen. Wij zullen erop toezien dat de seniorenmakelaar ook de komende jaren kan bijdragen een betere doorstroming op de huizenmarkt.

6.14 We schaffen de erfpacht eindelijk af!

D66 en de VVD hadden een goed initiatiefvoorstel dat opriep om de erfpacht af te schaffen. Maar door een plek op het pluche ligt dat voorstel nu al jaren stof te happen in één der spelonken van het stadhuis. Slecht voor de middenklasse! Groep de Mos houdt zich wel aan haar woord en wil bij bestuursdeelname komen tot het afschaffen van de erfpacht voor koopwoningen.

6.15 Aanpakken illegale onderhuur: zwarte lijst voor huisjesmelkers

Illegale onderhuur van sociale woningen is onacceptabel. Woonfraude wordt opgespoord en bestraft door middel van bestuurlijke boetes of andere gerichte acties.

Ook tegen malafide verhuur van woningen door huisjesmelkers wordt, o.a. door het opleggen van boetes, hard opgetreden. Groep de Mos wil samen met studentenverenigingen en huurorganisaties een zwarte lijst voor huisjesmelkers opstellen.

6.16 Handen af van monumentale panden

Karakteristieke, beeldbepalende panden, monumenten en historisch erfgoed zijn belangrijk voor Groep de Mos. Uit onderzoek van het Projectbureau Open Monumentendag blijkt dat maar liefst 89% van de Nederlanders het belangrijk vindt dat monumentaal erfgoed behouden blijft en 87% vindt dat monumenten een positieve invloed hebben op de aantrekkingskracht van een stad of dorp. Groep de Mos wil de nietsontziende sloopkogel aan banden leggen en

karakteristieke, beeldbepalende gebouwen eerder de status van gemeentelijk monument geven. De Bethelkerk in Loosduinen, de Valkenboskerk in Escamp en de Pier op Scheveningen komen hier bijvoorbeeld voor in aanmerking.

6.17 Koning, keizer, admiraal; een schoon Den Haag willen we allemaal

Groep de Mos zet in op een schoon Den Haag, Scheveningen en Loosduinen. Weg met graffiti, zwerfvuil, hondenpoep en niet tijdig gelege afval- en papiercontainers.

Groep de Mos wil meer inzet om veroorzakers van afval op te sporen en te beboeten. Wij geloven daarbij in de inzet van mobiele camera's bij 'hotspots' van afvaldump om daders sneller in de kraag te vatten. Ook wil Groep de Mos de buitengewoon opsporingsambtenaren (BOA's) uitrusten met pinapparaten, zodat boetes meteen kunnen worden betaald. Wat Groep de Mos betreft wordt er verder werk gemaakt van het actief weghalen van weesfietsen die in nog teveel wijken het straatbeeld ontsieren. Tegen meeuwenoverlast pleit onze partij voor (stevige) gele vuilniszakken in de hele stad; het hele jaar door. Op plekken waar de overlast van meeuwen, maar ook ratten de spuigaten uitloopt wil Groep de Mos een voederverbod. Ook het door Groep de Mos gelanceerde Rattenoffensief moet verdere navolging krijgen.

Onderzoek wijst uit dat nascheiding van afval beter is voor zowel het milieu als de portemonnee. Groep de Mos wil de burger niet allerlei afvalbakken met bijbehorende ophaaltijden opdringen. In Leidschenveen en andere wijken zonder ondergrondse afvalcontainers (ORAC's) kent men maar liefst vier (!) soorten afvalbakken. Groep de Mos zet in op het verder uitrollen van de ORAC's over de hele stad. De plaatsing moet wel altijd in overleg met bewoners gebeuren.

De in hoofdstuk 5 al genoemde signalerende functie voor postbodes ten aanzien van ouderen, kan worden uitgebreid om de leefbaarheid in wijken te vergroten. Een extra paar ogen in de Haagse openbare ruimte is geen overbodige luxe. Overwoekerde plantsoenen, scheefliggende

stoeptegels, hondenpoep en zwerfvuil op straat en overvolle containers, zijn helaas meer regel dan uitzondering.

6.18 Den Haag moet dé groenste stad van Nederland worden!

De laatste jaren zijn er veel bomen gekapt. Het Manifest Behoud Groen Den Haag spreekt zelfs over de kap van zo'n 6.000 bomen per jaar. Groep de Mos is tegen de onnodige kap van bomen. In opdracht van de gemeente worden 800 populieren gekapt. Het voornemen is om alle 7.000 populieren die Den Haag rijk is te kappen. Door onder andere het populierenvervangingsplan, de uitbreiding van Madurodam en de bomenkap langs de Scheveningseweg zullen duizenden bomen worden gekapt. Dit tegen de wil van Groep de Mos. Groep de Mos legt de ambitie neer om ervoor te zorgen dat er jaarlijks 2.000 bomen bijkomen in onze stad.

Groen krijgt wat Groep de Mos betreft niet alleen meer ruimte, maar zal ook beter onderhouden moeten gaan worden. Dat kan door de onderhoudsbudgetten te verhogen, maar ook door het laten adopteren van stukken groen door bedrijven die daarvoor willen betalen. In het Westland worden rotondes – in ruil voor een klein reclamebord – voorzien van groen en zeer goed onderhouden. Ook bewoners of bewonersorganisaties moeten in aanmerking komen om een stuk groen te adopteren.

Het geveltuintje van Dubbelaar, waarbij mensen voor hun deur een klein tuingeveltje krijgen is een succes gebleken en dient, ter vergroening van de stad, verder te worden uitgebreid. En wat ons betreft zetten we in op behoud van volkstuinen en komen er meer buurt- en moestuinen bij.

6.19 Den Haag grachtenstad aan zee

Groep de Mos roept het al jaren: de best bewaarde schat van Den Haag is onze grachtengordel. Ons raadslid Rachid Guernaoui schreef er zelfs een initiatiefvoorstel over. De plannen uit dit voorstel moeten de komende periode gerealiseerd worden. Den Haag krijgt vaker te maken met extreme neerslag. Ook daarom is het nodig

om gedempte grachten weer open te graven om het overtollige water op te vangen. Het verder optimaliseren van de Haagse grachten zal een enorme impuls zijn voor het toerisme. We zetten daarom in op de verdere ontwikkeling van de Binckhorst en Laakhaven tot aantrekkelijke havens met horeca- en waterrecreatie. Daarnaast willen we het Haagse water beter met het Westland verbinden en moeten de gestremde vaarverbindingen met de haven van Scheveningen en Loosduinen weer worden hersteld. Het blijft onze ambitie om het Varend Corso jaarlijks door de Haagse grachten te laten varen. Daarbij vindt Groep de Mos het van belang dat deze grachten schoon zijn. Helaas drijft er teveel troep in de Haagse grachten. De gemeente moet erop toe zien dat dit actief wordt aangepakt.

6.20 Een duurzaam Den Haag

Groep de Mos ziet in duurzaamheid kansen voor een nog mooier Den Haag. De ambitie van het stadsbestuur om Den Haag in 2040 klimaatneutraal te krijgen is voor ons echter geen doel op zich. Wij geloven in maatregelen die een positieve financiële businesscase hebben. Groep de Mos werkt daarom graag met maatregelen die zich al bewezen hebben, zoals isolatie van gebouwen en het aanbrengen van zonnecollectoren. Ook willen we met woningcorporaties afspraken maken om alle woningen in Den Haag een energielabel B te geven. Dat zorgt ook voor een vriendelijke energierekening. Om extreme wolkbreuken te kunnen opvangen, willen gedempte grachten weer open graven. We willen daarom ook vaart maken met de ontluiting van het Piet Heinplein. Ook moet de gemeente een groot onafhankelijk onderzoek laten doen naar de grondwaterproblematiek. Steeds meer huizen krijgen last van stijgend grondwater. Tenslotte willen we dat de gemeente een 'vervoershubs' van overheden en bedrijven gaat realiseren. Daardoor kan het transport van goederen naar de stad op een efficiënte, snelle, duurzame, bereikbare en schone manier plaatsvinden. Ook wil Groep de Mos dat er een extra mobiele luchtvervuilingsmeter wordt aangeschaft. Er staat er nu één aan de Vaillantlaan, maar bij de Laan Copes van Cattenburg willen de bewoners er ook één hebben.

6.21 Falende woonwagenbeleid herstellen

Sinti, Roma en autochtone woonwagenbewoners die hun kinderen in hun wagens opvoeden, worden al jaren met de harde feiten van het 'uitsterf-beleid' van woonwagenkampen geconfronteerd: zodra hun kinderen volwassen zijn en op hetzelfde kamp willen blijven wonen, blijkt daar geen plek voor te zijn. Groep de Mos wil de komende collegeperiode enkele tientallen standplaatsen realiseren om de standplaatsproblematiek het hoofd te bieden.

6.22 Woonlasten handhaven, dus niet verhogen

In Den Haag zijn de woonlasten – zoals ozb, afvalstoffen- en rioolheffing – voor huishoudens met een eigen woning met 549 euro het laagst. Groep de Mos wil dat zo houden en zet in op het handhaven van de huidige woonlasten; deze worden dus niet verhoogd.

6.23 Hondenbelasting afschaffen

Honden hebben in veel gezinnen een belangrijke rol. Daarom willen we de hondenbelasting in vier jaar afbouwen tot nul.

6.24 Nutcurve subsidies

De Rekenkamer Den Haag heeft vastgesteld dat de gemeente Den Haag de afgelopen collegeperiode flinke steken heeft laten vallen bij het verstrekken van subsidies. De helft van de subsidies (in totaal tussen de 300 en 350 miljoen euro per jaar) wordt in de hofstad niet verstrekt volgens de geldende subsidieregelingen, stelt de Rekenkamer. Groep de Mos wil dat alle subsidies kritisch tegen het licht worden gehouden langs een strenge curve van nut en noodzaak.

6.25 Behoud stadsboerderijen

De stadsboerderij is een plek in de stad waar u en uw kinderen kunnen zien wat er dagelijks op een boerderij allemaal gebeurt. De stadsboerderij is ook een ontmoetingsplaats voor mensen uit de buurt. Een belangrijke functie dus: daarom wil Groep de Mos de tien stadsboerderijen die Den Haag rijk is behouden.

6.26 Blij met expats

Groep de Mos is een partij met oog voor de vele expats in onze stad. Voor deze groep willen we de volgende verbeteringen doorvoeren: aanpak verkeersknelpunt bij de International School

Stadsboerderij De Molenweide Laak-Noord
Foto Henk van Schepen

The Hague aan de Wijndalerweg (ook fijn voor de bewoners in de directe omgeving), een beter OV naar de internationale scholen en in de woonvisie rekening houden met de woonbehoeften van expats. De overige punten brengen wij in het Engels uit in een Engelse samenvatting van dit programma.

Groep de Mos wil:

- **Een Leefbaarheids Effecten Rapportage bij (nieuw)bouwplannen;**
- **Inzet op méér betaalbare vrijesectorwoningen door nieuwe bouwnorm;**
- **Voorzichtig zijn met splitsen van woningen;**
- **Hoogbouw op verstandige locaties; niet aan de kust en niet in het groen;**
- **Inzet op levensloopbestendige woningen;**
- **Gebruik erfpachtsuppletie voor de bouw van extra woningen;**
- **Woning-apk verder uitrollen; weg met vocht- en schimmelwoningen!**
- **Vastgoedeigenaren die bewust langdurige leegstand creëren beboeten;**

- **Een leegstandsverordening invoeren; jaag krakers met pek en veren de stad uit;**
- **'Right to bid' voor de buurt bij leegkomend maatschappelijk vastgoed;**
- **Seniorenmakelaar voor betere doorstroming woningmarkt;**
- **De erfpacht eindelijk afschaffen;**
- **Een zwarte lijst voor huisjesmelkers;**
- **Een gedegen aanpak van weesfietsen;**
- **Monumentale panden behouden;**
- **Met de ambitie van 2.000 nieuwe bomen per jaar Den Haag dé groenste stad van Nederland maken;**
- **Den Haag grachtenstad aan zee; hier met dat Varend Corso!**
- **Onafhankelijk onderzoek naar de grondwaterproblematiek;**
- **Enkele tientallen extra standplaatsen voor woonwagenbewoners;**
- **De woonlasten zoals ozb, afvalstoffen- en rioolheffing niet verhogen;**
- **De hondenbelasting in vier jaar afbouwen tot nul;**
- **Subsidies toetsen op nut en noodzaak;**
- **Stadsboerderijen behouden.**

7. Hart voor talent én creativiteit, mét goed onderwijs voor ieder kind

7.1 Samen met scholen komen tot een Haagse Onderwijscode

Groep de Mos vindt discipline geen vies woord. Steeds vaker worden gemotiveerde leerlingen én leraren - door een gebrek aan discipline - dwarsgezeten door raddraaiers die in de klas de boel op stelten zetten. Groep de Mos wil daarom met scholen in gesprek voor het opstellen van een Haagse Onderwijscode, met daarbij gedragsregels waar leerlingen én ouders zich aan moeten houden en die docenten houvast bieden bij de handhaving van de orde in de klas. Enkele van deze concentratie bevorderende uniforme gedragsregels zijn: het verplicht uitzetten van de smartphone en de leraar met 'u' aanspreken.

7.2 Investeer in de Haagse leraar

De Haagse onderwijsmotor dreigt door een enorm lerarentekort, in zowel het primair als voortgezet onderwijs, vast te lopen. Den Haag is helaas nationaal koploper als het gaat om het aantal onbevoegde leraren in het voortgezet onderwijs. Vandaar dat Groep de Mos in een komende collegeperiode extra budget wil reserveren voor een wervingscampagne om de beste leraren van Nederland naar Den Haag te halen. Ook kunnen we met dit budget leraren met extra's, zoals een bonus op het salaris, voorrang bij het verkrijgen van een huis en reisvergoedingen, verleiden om in Den Haag aan de slag te gaan of juist voor het vak te behouden. Daarnaast moeten we doorstroommogelijkheden voor klassenassistenten richting de lerarenopleiding - PABO - proberen te creëren.

7.3 Open een Haagse lerarenopleiding voortgezet onderwijs

Alhoewel Groep de Mos de toezegging van het stadsbestuur heeft gekregen dat er richting het

kabinet druk wordt uitgeoefend voor de realisatie van een Haagse lerarenopleiding voortgezet onderwijs, is deze er nog (steeds) niet. Groep de Mos is van mening dat zo'n Haagse opleiding kan bijdragen aan het werven van leraren die in Den Haag aan de slag gaan. Daarom blijft het realiseren van zo'n opleiding onze onverminderde inzet.

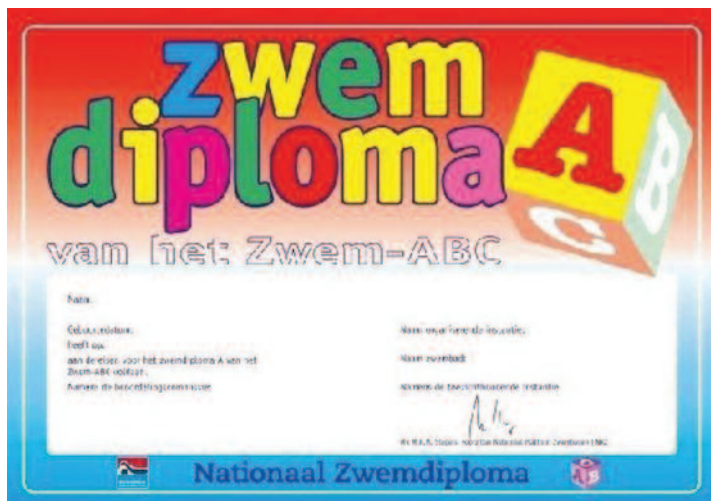
7.4 Goede scholen zijn veilige scholen

Leerlingen verdienen een veilige school. Groep de Mos wil dat het terugdringen van pesten op scholen een prioriteit wordt binnen de Haagse Educatieve Agenda. Ook LHBT-jongeren (lesbisch, homoseksueel, biseksueel, transgender) moeten op school zichzelf kunnen zijn. Wij verwachten van de Haagse scholen dat ze samen met de schoolbesturen, leerkrachten, ouderen en leerlingen werken aan een tolerante en veilige schoolomgeving en samenwerken met de politie waar deze veiligheid in het geding is. Dankzij Groep de Mos keren de conciërges terug op iedere basisschool. Naast de conciërge willen wij dat iedere school een eigen wijkagent heeft die probleemleerlingen al vroeg in kaart heeft. Een veilige school kenmerkt zich verder door goed onderhouden schoolgebouwen met klimaatbeheersing voor frisse lucht in elk klaslokaal, groene pleinen en een goede verkeersveiligheid, bijvoorbeeld door de inzet van verkeersregelaars en het aanleggen van zebrapaden en zoen-en-zoefstroken. Spijbelen is geen optie bij Groep de Mos. Wij willen dat dit verschijnsel, zeker bij stelselmatig luxe-verzuim wordt aangepakt. Helaas zijn er nogal wat kinderen het slachtoffer van (langdurig) pestgedrag. Groep de Mos wil verplichten dat elke school werkt met een bewezen goed anti-pestprogramma.

7.5 Hier met die vakleerkrachten én klassenassistenten!

Nu de conciërge over elke basisschool uitgerold gaat worden, wil Groep de Mos méér! Door de enorme werkdruk vallen veel (startende) onderwijzers in het primair onderwijs uit of stoppen ze zelfs helemaal. Een onwenselijke ontwikkeling met het toenemende lerarentekort. Klassen- en onderwijsassistenten kunnen bijdragen om

deze werkdruk aanzienlijk te verminderen. Groep de Mos wil de komende collegeperiode gebruiken om het aantal klassen- en onderwijs-assistenten fors uit te breiden. Daarnaast geloven wij in de professionaliteit van vakdocenten, bijvoorbeeld op het gebied van muziek, sport en techniek. Groep de Mos wil het Haagse onderwijs hier dan ook mee uitrusten.

7.6 Ieder kind verlaat de basisschool mét een zwem- en fietsdiploma

Groep de Mos heeft de veiligheid van kinderen hoog in het vaandel staan en strijdt er al jaren voor dat ieder kind de basisschool verlaat met zowel een zwem- als een fietsdiploma. In samenwerking met sportverenigingen moet er gerealiseerd kunnen worden dat kinderen naast zwemmen en fietsen ook meer bewegen onder schooltijd.

7.7 De ambachtsschool komt terug; ruim baan voor nieuwe opleidingen

Onlangs bleek uit onderzoek van de Universiteit van Maastricht dat werkgevers nog zeker zes jaar rekening moeten houden met nijpende tekorten aan geschoold personeel voor vooral technische beroepen. Ook in de gezondheidszorg en het onderwijs zijn grote knelpunten te verwachten. Groep de Mos pleit al jaren voor de terugkeer van de ambachtsschool, zeker ook omdat eerder onderzoek uitwijst dat jongeren met een intelligentieachterstand eerder afhaken binnen het vmbo. Naast de ambachtsschool pleit Groep de

Mos voor nog twee opleidingen in onze stad. Een Popacademie, mét dj-school, ter bevordering van Den Haag popstad van Nederland en een visserij- en zeevaartschool op Scheveningen, die aansluit op onze ambitie om van Scheveningen dé vissershaven van Nederland te maken. Ook zet Groep de Mos in op een betere samenwerking tussen beroepsonderwijs en bedrijfsleven. Dit kan bijvoorbeeld door een introductieprogramma van bedrijven die zich vestigen in de stad bij het beroepsonderwijs. Den Haag zet zich in voor bedrijven. Van bedrijven mag dan ook inzet voor bijvoorbeeld stageplekken worden verwacht.

7.8 Verplichte voor- en vroegschoolse educatie bij taalachterstand

Groep de Mos wil dat ieder kind met gelijke kansen begint aan zijn of haar basisschoolcarrière. Daarom vindt onze partij het onaanvaardbaar dat in Nederland geboren of getogen kinderen op school komen met onvoldoende kennis van de Nederlandse taal. Wij willen daarom voor- en vroegschoolse educatie verplicht stellen met kinderen met een taalachterstand. Naar aanleiding van een succesvol project bij de Van Ostadeschool, kan gekeken worden of peuters vanaf 2,5 jaar op basisscholen hun taalachterstand kunnen inlopen. De kosten hiervoor worden naar draagvlak in rekening gebracht bij de ouders. Ouders die niet willen meewerken moeten, indien van toepassing, gekort kunnen worden op hun bijstandsuitkering. Om kinderen de kans te geven om hun kennis van de Nederlandse taal zodanig op te schroeven dat zij een hoger schooladvies krijgen, is onze partij voorstander van het uitbreiden van het aantal kopklassen. Maar ook van weekend- en zomerscholen.

7.9 Weg met grote klassen!

Leraren hebben, volkomen terecht, al een aantal malen gestaakt tegen de hoge werkdruk en het te lage salaris. Een van de redenen van de hoge werkdruk, zijn de overvolle klassen, met vaak ook nog eens verschillende niveaus. Wat Groep de Mos betreft geen 28+-klassen in op Haagse basisscholen! Ook dient er aandacht gegeven te worden aan hoogbegaafde kinderen die nu nog

wel eens tussen wal en schip terecht komen. Groep de Mos wil de Leonardo-klassen voor deze kinderen blijvend ondersteunen.

7.10 Meer dan alleen goed leren lezen en rekenen

Naast de kerndoelen zoals taal en rekenen pleit Groep de Mos voor meer aandacht voor geschiedenis, aardrijkskunde, maatschappelijke vorming en natuur- en cultuureducatie. Lessen buiten het schoolgebouw, zoals schooltuineducatie en bezoeken aan culturele instellingen dragen bij aan het kennisniveau van het kind. Daarnaast moet er ruimte zijn voor maatschappelijke kwesties, zoals emancipatie, een gezonde levensstijl, politiek en religie. Vanwege het altijd onderhuids broeiende antisemitisme wil Groep de Mos voor elke leerling uit het middelbaar onderwijs een verplichte excursie naar het voormalig massavernietigingskamp Auschwitz. Daarnaast wil Groep de Mos lessen burgerschap bevorderen, o,a, door een bezoek aan het parlement en de gemeenteraad.

7.11 Den Haag als Studentenstad!

Groep de Mos is blij dat Den Haag zich steeds verder ontwikkelt als studentenstad. Onze partij zet in op het uitbreiden van de universiteitsfuncties in onze stad vanuit Leiden en Delft. Rondom het Centraal Station en Hollands Spoor zetten we in op meer studentenhuisvesting, zodat er een echte Haagse campus ontstaat. Verdere huisvesting van studenten kan geschieden in leegstaande kantoor- en winkelpanden. Het uitgaansaanbod moet een flinke impuls krijgen om studenten ook daadwerkelijk in Den Haag te houden. Om jongeren een rustige plek te geven om te studeren, pleit Groep de Mos ervoor om bibliotheken, zeker ten tijde van tentamens en examens, langer open te laten zijn.

7.12 Ieder Haags kind cultuurles

Groep de Mos vindt dat alle kinderen in Den Haag met kunst en cultuur in aanraking moeten komen. Zij moeten de mogelijkheid krijgen om hun talenten te ontdekken en te ontplooien.

Waar kan dat beter dan op de plek waar we alle kinderen bereiken, namelijk het onderwijs. De ambitie van Groep de Mos is dat elke school minimaal drie uur in de week cultuurlessen, zoals muziek en drama, aanbiedt, zowel binnen als buiten de school.

Groep de Mos wil:

- **Méer discipline op scholen door uniforme gedragsregels met de Haagse onderwijscode;**
- **De beste leraren van Nederland door met bijvoorbeeld wervingscampagnes te investeren in de Haagse leraar;**
- **Een eigen volwaardige lerarenopleiding voortgezet onderwijs;**
- **Veilige scholen door bijvoorbeeld een beter beleid tegen pesten;**
- **Naast conciërges, vakleerkrachten en klassen- en onderwijsassistenten op iedere basisschool;**
- **Dat ieder kind de basisschool verlaat mét een zwem- en fietsdiploma;**
- **Meer ambachtsscholen om het tekort aan technisch personeel aan te pakken;**
- **Nieuwe opleidingen zoals een Pop-academie en een visserij- en zeevaartschool op Scheveningen;**
- **Taalachterstanden bestrijden door verplichte voor- en vroegschoolse educatie;**
- **Een einde aan grote klassen; niet meer dan 28 kinderen in één klas;**
- **Opkomend antisemitisme tegengaan door een verplichte excursie van leerlingen uit het middelbaar onderwijs naar Auschwitz;**
- **Een verdere inzet op Den Haag studentenstad, onder andere door een Haagse sportcampus en het langer openhouden van bibliotheken;**
- **Voor ieder kind cultuurlessen op school.**

8. Hart voor een sportieve stad

'Sport verbreedert' en zo is het maar net! Buiten het feit dat sport mensen samenbrengt is het ook nog eens hartstikke gezond. Daarom heeft Groep de Mos hart voor een sportieve stad, waar we van jong tot oud een leven lang sporten om zolang mogelijk fit te blijven.

8.1 Stimuleer sport

Lang niet iedereen in ons Haagje doet aan sport. Wat Groep de Mos betreft zetten we in op het stimuleren tot sportdeelname. Niet-sportende kinderen en jongeren bereiken we via een samenwerking tussen scholen, huisartsen, Centra voor Jeugd en Gezin, waarbij jeugd sportcoördinatoren een belangrijke taak hebben. Ouderen bereiken we via een samenwerking met verzorgingstehuizen, koepelorganisaties en huisartsen. Hierbij zouden verenigingen die sport voor ouderen aanbieden beloond kunnen worden. Met Den Haag als organisator van de Special Olympics 2020, hebben we de kans om met betrokken verenigingen afspraken te maken over sportdeelname van mensen met een verstandelijke en/of een lichamelijke beperking.

8.2 Een sterke breedtesport die maximaal toegankelijk is

Om sport voor burgers zo toegankelijk mogelijk te maken én te houden moeten er voldoende sportfaciliteiten zijn. Voldoende en goed onderhouden sporthallen en sportparken. Groep de Mos ziet graag dat de huidige bezettingsgraad van sportaccommodaties wordt vergroot door medegebruik van buurtbewoners. Ook bij gymzalen van scholen zou sleutelgebruik aan betrouwbare vrijwilligers moeten worden gestimuleerd. Waar mogelijk zetten we huis- en terreinmeesters in om sportlocaties zo optimaal mogelijk te benutten. Voor het verbeteren van sportaccommodaties wil Groep de Mos geld uittrekken, maar pas na het afsluiten van heldere convenanten, waarbij wanbeleid (dus geldverspilling) bij clubs wordt aangepakt. Groep de

Mos wil sportclubs helpen met een goed beleid ten aanzien van het besturen van een club en het aantrekken van voldoende vrijwilligers. De breedtesport kunnen we verder tegemoet komen door kwijschelding van lokale lasten en het bevriezen van huurverhogingen. Uiteraard moeten we ervoor zorgen dat stadsgenoten met een smalle beurs ook kunnen sporten. Wij willen de regelingen voor minima zoals de Ooievaarspas daarom handhaven.

Groep de Mos heeft ook hart voor sporters met een lichamelijke, verstandelijke beperking of een chronische ziekte. Daarom hebben wij oog voor de toegankelijkheid en bruikbaarheid van de Haagse sportaccommodaties voor deze groep en willen wij de vervoersmogelijkheden van deze groep sporters verbeteren.

8.3 Meer bewegingstoestellen voor jong én oud

Sportbeoefening moet in de beleving van Groep de Mos dichtbij huis mogelijk zijn. Daarom zetten wij in op voldoende aanbod van sport- en beweegactiviteiten in de wijk. Creëer, bijvoorbeeld bij de stadsdeelkantoren, een loket dat inzicht geeft in vraag en aanbod van sportinitiatieven in de wijk en voorzie elke stadsdeel van buurtsportcoaches. Trapveldjes, speelplaatsen, parken en pleinen zijn ook uitstekende plekken om te sporten en te bewegen. Wat Groep de Mos betreft wordt het plezier van sporten in de openbare ruimte verstrekt door het zichtbaar maken van herkenbare sportroutes en de aanleg van openbare beweegparken. Initiatieven die de breedtesport aan het strand toegankelijker maken, juichen wij van harte toe. Wat ons betreft komen er meer speeltoestellen voor kinderen en meer Olga Commandeur-bewegingspleintjes voor onze ouderen.

8.4 Een gezonde geest, in een gezond lichaam; bewegingsonderwijs op school

Te vaak is gymnastiek een ondergeschoven kindje binnen het Haagse primair en voortgezet onderwijs. Onze partij gelooft in het credo 'een

gezonde geest in een gezond lichaam'. Daarom willen we de vakdocent gymnastiek terug op iedere school. Waar mogelijk moet het aantal gymuren worden verruimd, zeker nu obesitas onder jongeren steeds vaker voorkomt.

8.5 Tuigvrij sporten, dat is de hoofdprijs!

Helaas worden sportwedstrijden nog te vaak ontsierd door geweld of ander wangedrag. Daarom pleit Groep de Mos voor de invoering van een zwarte lijst voor spelers die zich schuldig maken aan wangedrag. Relschoppers trakteren we op een verbod om sportwedstrijden bij te wonen, ook als het een andere sport betreft. Wie zich niet gedraagt bij het voetbal, is ook niet meer welkom bij de ijshockey.

8.6 Nu de Sportcampus Zuiderpark er is, deze optimaal gebruiken

Groep de Mos was, mede gezien de hoge kosten, geen voorstander van de komst van de Sportcampus Zuiderpark. Maar deze accommodatie er eenmaal is, wil de partij wel inzetten op het optimaal gebruik ervan. Daarom stellen wij voor om bewoners in de omliggende wijken van het Zuiderpark (onder andere Transvaal, Moerwijk en Rustenburg-Oostbroek) middels de oprichting van een buurtsportvereniging Zuiderpark op de Sportcampus te laten sporten. Laat de Sportcampus daarnaast hét bruisende sport(onderwijs)hart van Den Haag worden, waar een sportcampusmanager zorgt voor de (inter)nationale bekendheid van het Haagse sportcomplex. Uiteraard dient de legendarische ADO-grond waarop de Sportcampus gebouwd is niet vergeten te worden. Daarom moeten de ADO-opleiding en de ADO-vrouwen er een prominente plaats krijgen.

8.7 Topsportevenementen naar Den Haag? Ja graag!

Met de Grand Prix Judo, Volley2018 en de Special Olympics Nationale Spelen 2020 zet Den Haag in op het naar binnenhalen van topsportevenementen. Wat Groep de Mos betreft wordt er jaarlijks minimaal één topsportevenement mét een uitrol naar de breedtesport ondersteund.

Grote publieksevenementen leveren de stad miljoenen op. En als, dankzij Max Verstappen, één sportevenement leeft, dan is dat de Formule 1. Daarom blijft Groep de Mos ook de komende periode inzetten op het naar de stad halen van een Formule 1-demonstratie. Ook de start van een grote wielerronde, eventueel in samenwerking met de gemeente Westland, is een topsportevenement dat onze partij richting de stad wil halen. De Tour de France, de Giro d'Italia of de Ronde van Spanje, zijn naast fantastische evenementen, een enorme impuls voor onze lokale economie.

8.8 We realiseren een Haags openluchtwembad

Ondanks eerdere pogingen van Groep de Mos hoort een Haags openluchtwembad al jaren tot het verleden. Wat onze partij betreft komt hier verandering in en creëren we de komende collegeperiode tenminste één openluchtwembad. Dit zwembad kan tevens worden gebruikt om de wachtlijsten voor zwemlessen terug te dringen. Tenslotte wil Groep de Mos dat alle huurprijzen voor zwembaden worden bevroren, zodat zwemclubs een bestaansrecht houden. Daarnaast wil Groep de Mos dat zwemvereniging CWP, een vereniging met zo'n 1.600 leden, een eigen clubhuis krijgt. Deze vereniging heeft eigen middelen om zo'n clubhuis aan het zwembad Zuiderpark te bouwen. Groep de Mos wil dat die toestemming eindelijk wordt verleend.

8.9 ADO in Haagse handen

Het stadsbestuur heeft deze collegeperiode haar handen afgetrokken van ons ADO. Een onwenselijke situatie omdat de gemeente vanwege het maatschappelijke belang voor altijd aan ADO verbonden zou zijn. Bovendien is de gemeente eigenaar van het stadion. Op het moment van schrijven van dit verkiezingsprogramma doet ADO het fantastisch, maar Groep de Mos blijft het een risicovolle onderneming vinden dat ADO in handen is van één (Chinese) eigenaar. Daarom blijven wij ons inzetten op een meervoudig aandeelhouderschap bij meerdere Haagse eigenaren. Naast spreiding van de financiële risico's moet hiermee ook het club- en verenigingsgevoel worden ver-

groot. Daarnaast maakt Groep de Mos zich zorgen over de vaak te lege tribunes bij ADO. Als eigenaar van het stadion moet de gemeente samen met ADO kijken of de entreekaartjes goedkoper kunnen, of er gezinskortingen kunnen worden gegeven of andere acties gehouden kunnen worden die meer publiek trekken.

Uiteraard haalt Groep de Mos ook in dit verkiezingsprogramma haar ADO-paradepaardjes weer van stal: een pendelbus op wedstrijddagen tussen halte Forepark en stadion, aanleggen groen-gele wandelpromenade, naamwijziging Donau in Aad Mansveldlaan en een ruimhartig vergunningenbeleid voor kraampjes, verkoop van fan-artikelen en andere zaken die bijdragen aan een levendig plein voor het stadion op wedstrijddagen.

8.10 Hart voor HYS

Groep de Mos heeft hart voor de ijshockeyclub HYS. In het verleden stonden met de roemruchte ijshockeyclub al zij-aan-zij in het Haagse IJspaleis om, mét succes, te knokken tegen de verhoging van de ijshuur. Wat betreft Groep de Mos komt de ijshockeyfinale van Eindhoven naar Den Haag.

8.11 Darthoofdstad van Nederland

De afgelopen 25 jaar is de dartsport in Den Haag, dankzij Raymond 'Barney' van Barneveld (dubbel 18 op onze kandidatenlijst), ontzettend gegroeid. Groep de Mos ziet kansen Den Haag nog meer op de kaart te zetten door net als in Rotterdam ook een Premier League Darts in de Topsporthal Zuiderpark te organiseren. Daarnaast moeten onzinnige regels voor dartsportcafés worden versoepeld, zodat darters daar de ruimte krijgen om zich te ontwikkelen.

8.12 Geen gedwongen fusies sportclubs

Groep de Mos wil geen gedwongen fusies tussen sportverenigingen. We hebben gezien tot welke ellende de fusie tussen HSV Escamp en GSC/Esdo heeft geleid. Er moet bij fusies in de ogen van Groep de Mos gekeken worden of de identiteit en profilering van de clubs bij elkaar passen.

Groep de Mos wil:

- **Jeugd sportcoördinatoren die sportdeelname stimuleren;**
- **Bezettingsgraad sportaccommodaties vergroten door 'sleutelgebruik' buurtbewoners;**
- **Investeren in de ondersteuning van sporters met een lichamelijke, verstandelijke beperking en chronisch zieken;**
- **Huurverhogingen sportclubs bevrozen;**
- **In ieder stadsdeel een loket voor sportinitiatieven, begeleid door buurtsportcoaches;**
- **Meer speeltoestellen voor kinderen én meer Olga Commandeur-bewegingspleintjes voor onze ouderen;**
- **Een vakdocent gymnastiek op iedere school;**
- **Tuigvrij sporten, onder andere door zwarte lijst voor spelers die zich ernstig misdragen;**
- **Optimaal gebruik Sportcampus Zuiderpark, onder andere door oprichting buurtsportvereniging Zuiderpark;**
- **Topsporevenementen naar de stad halen, o.a. Formule 1-demonstratie en de start van een grote wielerronde;**
- **Een openluchtzwembad; eigen clubhuis zwemvereniging CWP;**
- **ADO in Haagse handen middels meervoudig aandeelhouderschap;**
- **ADO-pendelbusjes Forepark op wedstrijddagen;**
- **Groengele ADO-wandelpromenade;**
- **Dat de gemeente als eigenaar van het stadion met ADO in overleg treedt voor het goedkoper maken van de entreekaarten, teneinde meer publiek te trekken;**
- **IJshockeyfinale standaard in Den Haag;**
- **Den Haag als darthoofdstad van Nederland met Premier League Darts;**
- **Geen gedwongen fusies sportclubs.**

9. Hart voor een democratische én vrije stad

9.1 Burgemeestersreferendum

Groep de Mos wil af van de achterhaalde procedure dat de Kroon de burgemeester benoemt. In plaats daarvan moeten de inwoners van Den Haag, Scheveningen en Loosduinen hun eigen burgemeester kunnen kiezen. Groep de Mos is voor een burgemeestersreferendum als de termijn van burgemeester Krikke erop zit. Omdat dat wegens landelijke regelgeving op dit moment niet mogelijk is, wil Groep de Mos dat Den Haag zich bij het Rijk hard maakt voor een proef met het burgemeestersreferendum bij het aanstellen van een toekomstige burgemeester. Daarnaast behouden de inwoners van Den Haag grote invloed bij het samenstellen van de profiel-schets van de burgemeester.

9.2 De driekleur in de Haagse raadzaal

Groep de Mos wil graag het voorbeeld van de Tweede Kamer volgen en de nationale driekleur een prominente plaats geven in de Haagse raadzaal. Naast het rood, wit en blauw mag de Haagse vlag uiteraard niet ontbreken. Gezien hun eigen identiteit binnen de stad misschien zelfs met een verwijzing naar de Scheveningse - en Loosduinse vlag. De vlaggen zijn uitingen van nationale en lokale Haagse trots. Daar werken wij in de gemeenteraad voor en zij moeten een constante motivatie voor raadsleden zijn om zich in te zetten voor het Haags belang als onderdeel van de Nederlandse samenleving.

9.3 Steun voor buurtclubs

De laatste jaren is flink het mes gezet in de steun voor buurtclubs. Groep de Mos vindt gezonde bewonersorganisaties van cruciaal belang voor de sociaal-maatschappelijke cohesie in onze wijken. Groep de Mos wil daarom de steun aan buurtclubs, onder andere op administratief gebied, optimaliseren.

9.4 Geen gezeik, luisteren naar de wijk! De buurt bestuurt

Groep de Mos is sinds haar oprichting eind 2012 een actieve partij richting de bewoners van de stad. Het stadsbestuur is er voor de burger. Buurtschouwen en wijkoverleggen dragen bij aan de betrokkenheid van de bewoners. Directe inspraak maakt bewoners meer betrokken bij hun wijk. Groep de Mos wil dat de gemeente samen met bewoners en andere betrokkenen, zoals de politie, blijvend inzet levert om wijken veiliger te maken en leefbaar te houden.

9.5 Stadswinkels

Groep de Mos pleit voor (tijdelijke) stadswinkels om het gesprek met de burger aan te gaan, maar ook om burgers te helpen. De stadswinkels kunnen gevestigd worden bij stadsdeelkantoren, in bibliotheken of in leegstaande panden. Zeker nu de vergrijzing en digitalisering toenemen, is het prettig om in de stadswinkels een helpende gemeentelijke hand te krijgen.

9.6 Adviserende referenda bij grote beslissingen

Terwijl 80% van de bevolking tégen de komst van het Spuiforum was, wordt het peperdure cultuurpaleis nu gebouwd door de man die het beloofde tegen te houden (te weten, HSP-wet-houder en lijsttrekker Joris Wijsmuller). Groep de Mos vindt deze manier van politiek bedrijven een schoffering van de Haagse kiezer. Daarom willen wij dat de stad bij grote beslissingen wordt betrokken door middel van een advise-rend referendum.

9.7 Vrijwilligers, we kunnen niet zonder

Ruim 130.000 Haagse burgers zijn als vrijwilliger actief en dragen bij aan het functioneren van allerlei publieke voorzieningen in de stad. Zij vormen hét cement van de Haagse samenleving. Groep de Mos gelooft in een gemeente die meewerkt in het mogelijk maken van vrijwilligers- en bewonersactiviteiten, zodat mensen de kans krijgen om zelf hun buurt mooier en socialer te maken.

De gemeente kan helpen om meer van dit soort activiteiten te organiseren door de kosten van vergunningen omlaag te brengen. Daarnaast kan de gemeente een rol spelen bij het stimuleren van samenwerking tussen vrijwilligersorganisaties onderling, maar ook met onderwijsinstellingen en het bedrijfsleven. Groep de Mos ziet ook dat vrijwilligers en actieve bewoners trainingen, workshops en goede begeleiding nodig hebben om plezierig, verantwoord, veilig en met voldoening te kunnen werken. Scholing vergroot ook de kansen op de arbeidsmarkt.

9.8 Met onnodig gepamper hebben we niets

Een euro kan maar één keer worden uitgegeven. Daarom vindt Groep de Mos het belangrijk om de effecten van subsidies aan - en het werk van welzijnsorganisaties te monitoren. Te vaak horen wij dat goede burger- en buurtinitiatieven - vanwege het monopolie dat welzijnsorganisaties hebben - worden vertrapt.

9.9 Meer transparantie en toegankelijke lobby

Groep de Mos gelooft in meer transparantie in hetgeen de gemeente en burgemeester en wethouders doen. Daarom pleiten wij ervoor om de agenda's van B&W openbaar te maken. Ook willen wij dat inspraakmomenten en procedures

goed te vinden zijn op de website van de gemeente Den Haag, waarbij de gemeentelijke almanak online staat. Zo is het voor iedereen inzichtelijk welke gemeentelijke afdeling waarover gaat. Zakelijke contactgegevens van behandelend ambtenaren en contactpersonen zijn hierbij openbaar.

9.10 In Den Haag kun je zijn wie je wil!

Den Haag is een vrije stad, hier telt je toekomst, niet je afkomst. Niet iedereen is gecharmeerd van elkaars levensstijl. Dat hoeft ook niet, zolang je de ander niet belemmert in zijn of haar levensstijl. Diverse nationaliteiten, talloze levensbeschouwingen, hetero's, lesbo's, homo's en transgenders moeten met elkaar leven in deze mooie stad. Je mag houden van wie je wil, geloven wat je wil en dragen wat je wil, op gezichtsbedekkende kleding na, zoals boerka's en bivakmutsen.

Groep de Mos heeft een regenbooghart voor Den Haag. Geweld tegen LHBTI's moet worden bestreden. Het is voor Groep de Mos ontzettend belangrijk dat de gemeente samen met de politie, het OM, Bureau Discriminatiezaken en de LBHTI-organisaties zorgen voor een goed registratiesysteem van homogeweld, zodat beleid hierop kan worden aangepast. Bij pesten en onverdraagzaamheid in de woonomgeving moet het uitgangspunt worden dat de dader verhuist en niet het slachtoffer. Die laatste moet bescher-

ming genieten. Zichtbaarheid is belangrijk voor de acceptatie.

Groep de Mos wil dat Den Haag hierin voorop gaat lopen. Met het openen van meer regenboogzebrapaden en het vlaggen met de regenboogvlag op data die voor LHBTI's betekenis hebben, zoals tijdens de Coming Out Week. Daarnaast staan wij voor actieve ondersteuning van de LHBTI-evenementen, zoals The Hague Pride en Coming Out Dag. Tenslotte wil Groep de Mos zich inspannen voor een veilig sportklimaat en wil daarbij samenwerken met de John Blankenstein Foundation. Ook ondersteunt de gemeente roze verenigingen, zoals De Roze Régahs.

9.11 Goede samenwerking met coffeshops

Groep de Mos is niet voor het keihard uitroeien van recreatief softdrugsgebruik. Sterker: wij zouden graag zien dat de landelijke overheid softdrugs gaat legaliseren. Wij willen inzetten op een goede samenwerking met coffeshops en steunen het idee voor een stadseigen proef met legaal geteelde wiet. Wel maken we ons zorgen over het gebruik van harddrugs onder jongeren, gebruik van drugs zoals GHB en de afname van betrouwbare voorlichting op scholen en bij evenementen. Naast voorlichting moeten evenementbezoekers hun XTC-pillen kunnen laten testen. Als er stoffen worden aangetroffen met een direct gevaar voor de volksgezondheid, kun-

nen regionale of landelijke waarschuwingsacties worden opgezet.

Groep de Mos wil:

- **Een proef met het burgemeesters-referendum;**
- **De nationale driekleur en de Haagse vlag in de raadzaal;**
- **Meer invloed naar de wijken; de buurt bestuurt;**
- **Stadswinkels voor persoonlijk contact met bewoners;**
- **Adviserende referenda bij grote beslissingen;**
- **Vrijwilligers ondersteunen, bijvoorbeeld op het gebied van scholing;**
- **Agenda's B&W openbaar maken;**
- **De gemeentelijke almanak online;**
- **Een registratiesysteem tegen hometrageding;**
- **Dat daders verhuizen bij geweld tegen homo's, en niet de slachtoffers;**
- **Een stadseigen proef met legaal geteelde wiet;**
- **Dat XTC-pillen bij evenementen gratis kunnen worden getest.**

10. Hart voor onze stadsdelen en wijken

Groep de Mos heeft in ieder stadsdeel actieve stadsdeelvoorzitters en wijkvertegenwoordigers die het nieuws uit de wijken bij de fractie - en dus in de raad - brengen. Met deze ombudsmanpolitiek, waar geen thema voor ons te klein is, luisteren wij naar alle stadsdelen en wijken. Wij vinden dat de gemeente dat ook moet doen en daarom moeten alle stadsdeelkantoren open blijven.

10.1 Hart voor Scheveningen

Met 'Feest aan Zee' wordt binnenkort het 200-jarig bestaan van badplaats Scheveningen gevierd. Terecht, want de badplaats geeft al sinds jaar en dag een boost aan het toerisme; een banenmotor van formaat. Maar Scheveningen is veel meer dan toerisme alleen. Voor Groep de Mos is Scheveningen een dorp met een eigen identiteit, dat is opgeknipt in vier gebieden: Bad, Dorp, Haven en Duindorp. Bij Scheveningen-Dorp en Duindorp zet Groep de Mos in op het behoud van het dorpse karakter én de eigen identiteit. Verdere huizenbouw in de haven moet stoppen, wil het de havengebonden functies niet verliezen. In Scheveningen-Bad moet het toerisme leidend zijn. Vanwege de grote belangen die op Scheveningen spelen en de nog steeds bestaande grote problemen rondom de verkeersafwikkeling, verdient Scheveningen een eigen wethouder, die in staat is continu een afweging te maken tussen de belangen voor het toerisme, de haven, en economische en sociale ontwikkelingen. Onze speerpunten voor Scheveningen:

10.1.1 Scheveningen, dé visserijhaven van Nederland

Er moet een einde komen aan de ongebreidelde grootschalige huizenbouw in de haven van Scheveningen. In de Derde Haven moeten havengebonden activiteiten voorrang krijgen. Dit kan door de gebiedsaanduiding 'milieuzone - gezondeer industrieterrein'. Wat Groep de Mos betreft

wordt de Derde Haven ook uitgebreid, voor bijvoorbeeld offshore-support ten behoeve van onderhoud van windmolenparken. Havengelden moeten worden gehalveerd en walstroom mag reders niet verder op de kosten jagen. Om de haven verder tegemoet te komen moet er met ondernemers bekeken worden of er in de Tweede Haven een wekelijkse (vis)markt kan worden georganiseerd. Groep de Mos zet alles op alles om jongeren uit bijvoorbeeld Duindorp een toekomst helpen op te bouwen en een baan te laten vinden in de Scheveningse haven. Daarom zetten wij in op de terugkeer van een maritieme opleiding. Om de scheepvaart op geen enkele manier te hinderen, moet de volstrekt overbodige fietsverbinding over De Pijp de pijp uit en wordt het Zuiderstrandtheater volgens afspraak na opening van het Spuiforum afgebroken.

10.1.2 Terug naar een badplaats met grandeur

De laatste decennia is de dorpsidentiteit van Scheveningen steeds verder onder druk komen te staan. De prachtige barokke stijl waarin onder andere Het Kurhaus is gebouwd is helaas steeds minder te zien op Scheveningen. De sloopkogel draaide eind jaren 70 overuren en liet vele markante en beeldbepalende gebouwen verdwijnen. Groep de Mos wil, met een visie voor een langere termijn, terug naar een badplaats met grandeur en traditie. Groep de Mos heeft de buik vol van Scheveningen betondorp, waar hoogbouw welig tiert. Wat ons betreft geen hoogbouw op Scheveningen. Om de ontstane betonnen woestenij te doorbreken wil Groep de Mos dat er een wijziging komt in het bestemmingsplan. Met die wijziging kan er bij nieuwbouw op oud-Scheveningen alleen nog gebouwd worden in de oude stijl. Om verdere eenduidigheid in het straatbeeld te krijgen, pleiten wij voor uitbreiding van het traject 'Behoud en Uitbreiding Historische lantaarnpalen'.

10.1.3 Blijvende inzet op een échte verkeersvisie Scheveningen

De afgelopen collegeperiode diende Groep de Mos haar verkeersvisie Scheveningen in, die helaas niet kon rekenen op een meerderheid in de

Haagse gemeenteraad. Mede hierdoor blijft Scheveningen, in het bijzonder de haven en het strand, slecht bereikbaar. Om de doorstroming te verbeteren zet Groep de Mos onder andere in op de terugkeer van tweerichtingsverkeer bij de Schokkerweg en de Boulevard. Er dient gespaard te worden om in de toekomst onder de Boulevard een parkeergarage te bouwen; bij de Scheveningseslag erin, bij de haven eruit en vice versa. Circulerend verkeer moet verder voorkomen worden door toeristen door te verwijzen naar de parkeergarages (waarvan er meer moeten komen) en betere routing. Daarnaast moeten er meer P&R-voorzieningen aan de randen van de stad komen. De Strandexpress moet vanaf deze voorzieningen het transport van en naar de badplaats verzorgen. In de zomervakantie dagelijks, daarbuiten in de weekenden en bij evenementen. Op piekdagen moet er sowieso flexibel openbaar vervoer van en naar Scheveningen zijn. Een vierseizoenenbadplaats vraagt ook in de weekenden om beter openbaar vervoer, frequenter en langer dan tot nu toe. In hoofdstuk 2 heeft Groep de Mos haar verdere verkeersvisie, met onder andere een ondergrondse metroverbinding tussen Scheveningen en Den Haag Centraal uiteen gezet.

10.1.4 Geen tram over de Westduinweg; oog voor veiligheid

De Westduinweg is de primaire ontsluiting van zowel de haven als de Boulevard, waar al verschillende verkeersfuncties op samenkomen. Deze weg moet niet verder worden overbelast door de komst van een tram, die de leefbaarheid negatief zal beïnvloeden. Wat Groep de Mos komt er geen tram en wordt er werk gemaakt van het veiliger maken van de Westduinweg, onder andere door het oplossen van het verkeersknelpunt Westduinweg / Duinstraat. Door verwijdering van de middenberm en het inkorten van de stoep aan beide kanten kunnen er extra rijbanen worden toegevoegd aan de Westduinweg. Voor de verkeersveiligheid en doorstroming van het verkeer is het met de extra rijbanen wel wenselijk om hier rotondes aan te leggen.

10.1.5 Geen doorgaand vrachtverkeer door de wijk naar de haven: routing via Telderstracé

Veel verkeer dat van en naar de Haven rijdt, kiest ervoor om via Bad en / of Dorp te rijden. Dit terwijl het daar al zo druk is. Groep de Mos wil beleid ontwikkelen om automobilisten en zwaar verkeer zo veel mogelijk te laten kiezen voor de alternatieve routes die bij velen onbekend zijn. Die routes lopen via de Kranenburgweg en via de Noordwestelijke Hoofdroute (Telderstracé). De afrit bij de kerk op de Westduinweg dient weer opengesteld te worden voor verkeer naar de haven.

10.1.6 Terugdraaien uitbreiding betaald parkeren

Zonder dat daar draagvlak voor is, heeft het stadsbestuur het betaald parkeren op Scheveningen fors uitgebreid. Zolang er geen draagvlak voor betaald parkeren is, kan er van invoering geen sprake zijn. Als het aan Groep de Mos ligt wordt de uitbreiding van het betaald parkeren teruggedraaid. Verder willen wij inzetten op het realiseren van meer parkeer capaciteit, onder andere in het Haven- en Geuzenkwartier. Dat kan door de aanleg van parkeergarages. Wij zetten daarbij ook direct in op de verbetering van stallingsmogelijkheden voor fietsen en handhaven op verkeerd geplaatste fietsen.

10.1.7 Aanpakken winkelleegstand; gezonde winkelstraten mét een winkelstraatmanager!

Helaas worden bijna alle winkelstraten op Scheveningen geteisterd door leegstand. Of het nu gaat om de Keizerstraat, de Badhuisstraat, het Palaceplein of de Gentsestraat; overal is in toenemende mate leegstand waar te nemen. Om daar een einde aan te maken, dient de gemeente de regie voor het bestrijden van deze leegstand te geven aan een winkelstraatmanager Scheveningen, die in samenwerking met gemeente, pandeigenaren en ondernemers de leegstand te lijf gaat. Hierbij moet ook het herbestemmen van lege panden, zoals aan het Palaceplein, tot

de mogelijkheid behoren. Groep de Mos blijft ook inzetten op het opknappen van de openbare ruimte van winkelgebieden, zoals in de Badhuisstraat.

10.1.8 Geen windmolenparken vlak voor de kust

Groep de Mos ziet in windmolenparken ver op zee kansen voor de Scheveningse haven, maar is tégen de komst van windmolens vlak voor de kust. Uit onderzoek blijkt dat windmolens vlak voor de kust slecht zijn voor het toerisme. Zo'n zes procent van de strandgangers komt niet meer naar het strand als zij moeten uitkijken op horizonvervuilende windmolens. Daarnaast geven windmolens overlast met felle knipperlichten die 's avonds niet uit mogen. Daarom blijft Groep de Mos tégen de komst van windmolens vlak voor de kust.

10.1.9 Extra surveilleren moet zomerse overlast Boulevard voorkomen

Helaas is het iedere zomer weer raak: jongeren die overlast veroorzaken op de Boulevard. Niet leuk voor bezoekers, slecht voor ondernemers en negatief voor het imago van Scheveningen. Groep de Mos wil daarom tijdens zomerse dagen, als het warmer is dan 21 graden, standaard extra handhaving en politiecontroles om af te rekenen met jongeren die louter uit zijn op rottigheid.

10.1.10 Voorrangsverklaring voor Scheveningers en Duindorpers bij toekennen woning

Op Scheveningen en in Duindorp heerst een eigen cultuur, met eigen gewoontes en een eigen identiteit. De laatste jaren zijn veel Scheveningers noodgedwongen in anderen delen van de stad gaan wonen of zelfs naar andere gemeenten vertrokken. Om te zorgen dat Scheveningen en Duindorp haar eigen identiteit behouden wil Groep de Mos dat Scheveningers en Duindorpers bij het toekennen van huurhuizen voorrang moeten krijgen. Groep de Mos wil ervoor zorgen dat men op Scheveningen betaal-

baar kan blijven wonen, door bij nieuwbouwprojecten rekening te houden met starters en gezinnen met een laag of modaal inkomen.

10.1.11 Handen af van Scheveningse namen; The Hague Beach, no way!

Scheveningen heeft een eigen identiteit, vlag, taal en tradities. Het veranderen van namen, bijvoorbeeld het Scheveningse strand in The Hague Beach, is wat Groep de Mos betreft een no go. Wij zetten liever in op het uitdragen van de Scheveningse trots. Onder andere door rotondes op Scheveningen een aankleding te geven die past bij het vissersdorp, die dus verwijzen naar de visserij en de kust.

10.1.12 Behoud Vreugdevuren Duindorp en Scheveningen

Vol trots steunt Groep de Mos jaarlijks zowel het Vreugdevuur Scheveningen als Duindorp Vreugdevuur. Logisch, want de vreugdevuren zijn nationaal cultureel erfgoed. Groep de Mos zal zich blijven inzetten om de vreugdevuren voor de stad te behouden.

10.1.13 Andere locatie voor het Tonnenmonument

Groep de Mos pleit al langer voor een andere locatie van het Tonnenmonument dat er bij de overgang van de Nieuwe naar de Oude Haven nu, tussen hoog gras, containers en geparkeerde auto's, verloren bij staat. Het monument herinnert aan de glorieuze tijd van de haringvangst door de Scheveningse vissersvloot en verdient, in overleg met Scheveningse organisaties, een beter in het oog springende locatie op Scheveningen.

10.1.14 Geen hoogbouw naast vuurtoren van Scheveningen

Al een poos wordt er op Scheveningen gesteggeld over nieuwbouw naast de vuurtoren van Scheveningen. Het huidige gebouw naast de vuurtoren van Scheveningen is 10,5 meter hoog. In eerste instantie zou de nieuwbouw over de ge-

hele breedte 20 meter hoog worden; waarmee het gebouw twee keer zo hoog zou worden. Hierdoor zou de Scheveningse Vuurtoren onzichtbaar worden. Om de buurt tegemoet te komen presenteerde de architect van projectontwikkelaar Kondor Wessels Vastgoed op 7 juni jongstleden een definitief ontwerp met aanpassingen. Maar ook het definitief ontwerp vindt de buurt te hoog en te massief. Groep de Mos wil dat er naar bewoners wordt geluisterd. Die beslissing is simpel: nieuwbouw niet hoger dan de huidige bebouwing! Ook wil Groep de Mos dat de vuurtoren goed wordt onderhouden, bijvoorbeeld met een likje verf.

10.1.15 De Pier een gemeentelijk monument

Het gaat weer goed met het icoon van Scheveningen; de Pier. Niet dankzij, maar ondanks de gemeente. Groep de Mos wil dat de Pier een gemeentelijk monument wordt, zodat het bouwwerk in lengte der tijden aan onze stad verbonden blijft.

10.1.16 Stille Strand blijft stil

Groep de Mos wil dat het Stille Strand (Zuiderstrand) bij Duindorp stil blijft. Het is het rustige alternatief tussen Scheveningen en Kijkduin.

Groep de Mos wil voor Scheveningen:

- Een eigen wethouder;
- Voorrang voor havengebonden activiteiten; uitbreiding Derde Haven;
- Een wekelijkse (vis)markt in de Tweede Haven;
- Een maritieme opleiding;
- Brug over De Pijp moet de pijp uit;
- Geen hoogbouw op Scheveningen;
- Nieuwbouw in de oude stijl;
- Een betere doorstroming van het verkeer door terugkeer tweerichtingsverkeer op de Hellingbaan, de Schokkerweg en de Boulevard;
- Meer P&R-voorzieningen realiseren;

- **Inzet Strandexpress;**
- **Flexibel openbaar vervoer op piekdagen;**
- **Een ondergrondse metroverbinding tussen Scheveningen en Den Haag Centraal;**
- **Geen Tram over de Westduinweg; voeg extra rijbanen toe**
- **Geen doorgaand verkeer door de wijk naar de haven;**
- **Het terugdraaien van de uitbreiding van betaald parkeren; inzet op meer parkeercapaciteit;**
- **Winkelleegstand aanpakken; gezonde winkelstraten mét een winkelstraatmanager!**
- **Geen windmolenparken vlak voor de kust;**
- **Extra surveilleren om zomerse overlast Boulevard te voorkomen;**
- **Voorrangverklaring voor Scheveningers en Duindorpers bij toekennen woning;**
- **Voldoende betaalbare woningen op Scheveningen en in Duindorp;**
- **Handen af van Scheveningse naamgeving; The Hague Beach no way!**
- **Behoud Vreugdevuren Duindorp en Scheveningen;**
- **Eindelijk een nieuwe locatie van het Tonnenmonument;**
- **Geen hoogbouw naast de vuurtoren en de vuurtoren krijgt een likje verf;**
- **De Pier wordt een gemeentelijk monument;**
- **Het (stille) Zuiderstrand blijft stil.**

10.2 Hart voor Loosduinen

Net als Scheveningen is Loosduinen een dorp binnen Den Haag, met een eigen identiteit. De oude kern van het voormalige Westlandse tuindersdorp, dat in 1923 in Den Haag is opgegaan, is nog goed herkenbaar. Groep de Mos is van mening dat het culturele erfgoed van Loosduinen niet alleen behouden moet blijven, maar ook duidelijk in de herwaardering, op de kaart gezet moet worden. Loosduinen kan ook gezien worden als de groene longen van Den Haag. Dat groene karakter moet behouden blijven. Alles dichtbouwen is daarbij geen optie. Ook in dit stadsdeel zijn we de afgelopen jaren onder aanvoering van Harry van de Coevering erg actief geweest. Onze standpunten voor Loosduinen:

10.2.1 Upgraden Loosduinse Hoofdstraat

We handhaven de groengele zone (eerste uur voor een dubbeltje parkeren) in de Loosduinse

Hoofdstraat om het langparkeren tegen te gaan en de winkelstraat toch aantrekkelijk te houden voor winkelend publiek. Nadat winkelcentrum Waldeck terecht een opknappbeurt heeft gekregen, vindt Groep de Mos dat er nu werk moet worden gemaakt van het herinrichten en aantrekkelijker maken van het Loosduinse Hoofdplein. Een terras, meer groen, een sfeervollere fontein, de aanpak van weesfietsen, meer fietstallingen en het actief bestrijden van leegstand.

10.2.2 Geen hoogbouw Aaltje Noordewierstraat

Groep de Mos is tegen hoogbouw naast de Ontmoetingskerk in de Aaltje Noordewierstraat. Het oorspronkelijke plan - een woontoren van 60 meter naast de kerk - is dankzij druk van Groep de Mos terug naar de tekentafel. Wij zullen erop toezien dat een mogelijke bouwontwikkeling niet te hoog wordt.

10.2.3 Groot onderhoud in heel Loosduinen

Loosduinen is echt toe aan een grootschalige opknappbeurt. Er is sprake van slecht onderhouden parkeerplekken, stoepen en slecht onderhouden groen. Groep de Mos wil een uitgewerkt stappenplan, inclusief tijdspad, voor het opknappen van Kraayenstein, Houtwijk en alle andere vergeten wijken in Loosduinen.

10.2.4 Behoud tweebaanswegen Machiel Vrijenhoeklaan

Al geruime tijd wordt de Machiel Vrijenhoeklaan tussen de Kijkduinsestraat en de Muurbloemweg ontsierd door ridicule borden die niet alleen gevaarlijk zijn, maar de verkeersdoorstroming ook stagneren. Dit is een direct gevolg van de beslissing van het stadsbestuur om de twee rijbanen die er nu in beide rijrichtingen zijn, te versmallen naar één rijbaan voor beide rijrichtingen. Gezien de (verwachte) toename van zowel de bevolking als het aantal toeristen richting Kijkduin, vindt Groep de Mos dat dit voornemen direct moet worden teruggedraaid teneinde de doorstroming optimaal te houden. Tevens moet er ter hoogte van de Pyrolalaan een veilige oversteekplaats worden gerealiseerd, gezien reeds voorgevallen (dodelijke) ongelukken.

10.2.5 Drugsoverlast Notenbuurt houden we in de gaten

Eind vorig jaar werd de Notenbuurt opgeschrikt door achtergelaten naalden en andere attributen die te maken hebben met harddrugsgebruik. Groep de Mos wil deze wijk met extra surveillance niet aan de aandacht laten ontsnappen en de overlast van drugsgebruikers aanpakken.

10.2.6 Herstel Loosduinsevaart

Groep de Mos is voor het in ere herstellen van zoveel mogelijk gedempte grachten. Het weer open maken van de Loosduinsevaart zou hierop een mooie toevoeging zijn. De vaart kan een

goede vaarweg zijn voor personen en goederen van en naar het Westland. Daarnaast zorgt een open Loosduinsevaart voor de nodige waterberging. Gezien de kosten moet deze wens wel worden gezien als een stip aan de horizon.

10.2.7 Herontwikkeling Kijkduin in goede banen leiden

Groep de Mos heeft als één van de weinige partijen tegen de herontwikkeling van Kijkduin gestemd. Niet omdat wij niet vinden dat er niets moet gebeuren aan de wat vervallen badplaats, maar omdat wij tegen hoogbouw aan de kust zijn. Er was niet nagedacht over het optimaliseren van het openbaar vervoer door het doortrekken van Randstadrail 3 naar het Deltaplein. Groep de Mos wil de herontwikkeling nu in goede banen leiden door de badplaats tijdens de bouw goed bereikbaar te houden voor bewoners, bezoekers en ondernemers. Ondernemers moeten - onder gelijke voorwaarden - een terugkeergarantie krijgen na de verbouwing. Daarnaast wil Groep de Mos dat er herkenbare veiligheidsmedewerker wordt aangesteld als aanspreekpunt. Groep de Mos wil toekomstige overlast van geparkeerde (wees)fietsen voorkomen en pleit daarom voor een ondergrondse fietsparkeergarage onder de nieuw te realiseren boulevard.

10.2.8 Betaald parkeren houden we weg uit Loosduinen en Kijkduin

Het stadsbestuur gedraagt zich met het uitrollen van betaald parkeren als een Rupsje-Nooit-Genoeg. Groep de Mos wil het betaald parkeren-spook zoveel mogelijk uit Loosduinen / Kijkduin houden en zal zich daar voor hard maken. Waar mogelijk draaien we betaald parkeren, zoals in Houtwijk terug.

Voor Houtwijk gelooft Groep de Mos in hele andere oplossingen. Zo hebben bewoners van de Salvador Allendestraat en het aangrenzende Oscar Romeroplein aangegeven dat zij mogelijkheden zien om van de enorm grote stoep een deel af te snoepen voor de realisatie van maar liefst acht parkeerplaatsen. De gemeente moet samen met bewoners eerst naar oplossingen

zoeken, alvorens zij vanuit de luie stoel overgaat tot het invoeren van betaald parkeren. Ook zou de gemeente met Haagse ziekenhuizen om de tafel moeten om het betaald parkeren af te schaffen. Het is namelijk van de zotte dat bijvoorbeeld het HagaZiekenhuis €1,70 per uur parkeergeld vraagt aan bezoekers van ziekenhuispatiënten. Nog steeds worden bewoners van Houtwijk horendol van het sluipverkeer door de wijk. Om dat aan te pakken wil Groep de Mos de busbuffer weer openen voor verkeer.

10.2.9 Behoud Bethelkerk; maak van kerk gemeentelijk monument

Groep de Mos steunt de Stichting Bethel Blijft in haar strijd om de beeldbepalende Bethelkerk voor de Componistenbuurt in Loosduinen te behouden en in te richten als ontmoetings- en activiteitscentrum. Omdat het stadsdeel Loosduinen al niet zo dik bezaaid is met panden uit het interbellum, de tijd tussen de twee wereldoorlogen, stelt Groep de Mos voor om de Bethelkerk aan te wijzen als gemeentelijk monument.

10.2.10 Toegangswegen Kijkduin verbeteren

Naast het doortrekken van Randstadrail 3 naar het Deltaplein, wil Groep de Mos de toegangswegen richting Kijkduin verbeteren door het upgraden van de Lozerlaan. Tussen Kijkduin en Scheveningen moet in de zomermaanden een Kustexpress rijden om beide badplaatsen met elkaar te verbinden. Over Scheveningen gesproken: net als op Scheveningen moet Kijkduin een Vreugdevuur krijgen voor de Hagenezen die dit willen organiseren.

10.2.11 Erfpacht schaffen we af

Sinds de nieuwe erfpachtregeling van 1 januari 2016 hebben veel mensen in Loosduinen te kampen gekregen met een onevenredige verhoging van de erfpachtcanon. Groep de Mos pleit voor het afschaffen van de erfpacht.

Groep de Mos wil voor Loosduinen:

- **Het culturele erfgoed en het groene karakter behouden;**
- **Het Loosduinse Hoofdplein aantrekkelijker maken;**
- **Geen hoogbouw bij de Aaltje Noordewierstraat;**
- **Groot onderhoud voor heel Loosduinen;**
- **Twee banen in beide richtingen op de Machiel Vrijenhoeklaan behouden, en er komt een veilige oversteekplaats ter hoogte van de Pyrolalaan;**
- **Drugsoverlast Notenbuurt bestrijden;**
- **Loosduinsevaart herstellen;**
- **Herontwikkeling Kijkduin in goede banen leiden, de badplaats moet goed bereikbaar blijven;**
- **Betaald parkeren weren en in Houtwijk terugdraaien;**
- **Busbuffer Houtwijk weer open voor verkeer;**
- **Bethelkerk behouden;**
- **Bereikbaarheid Kijkduin verbeteren door het doortrekken van Randstadrail 3, het upgraden van de Lozerlaan en de zomerse Kustexpress tussen Kijkduin en Scheveningen;**
- **De erfpacht afschaffen.**

10.3 Hart voor Segbroek

De Groep de Mos-stadsdeelcommissie Segbroek is onder aanvoering van William de Blok de laatste jaren erg actief geweest. Vanuit het stadsdeel is informatie opgehaald door het houden van flyeracties en enquêtes. Ook is informatie opgehaald uit gesprekken met bewoners.

Uit het buurtonderzoek Segbroek kwam stadsdeeln breed het volgende naar voren:

- Aanpak weesfietsen: met name in de Bomenbuurt en Heesterbuurt is dit een nijpend probleem. Wat Groep de Mos betreft, wordt er gehandhaafd op het weghalen van de weesfietsen;
- Meer en betere stallingsmogelijkheden voor fietsers: fietsparkeren mag niet het sluitstuk zijn voor de inrichting van de openbare ruimte. Groep de Mos zet dan ook in op hoogwaardige fietsparkeerplaatsen, die goed zijn ingepast in de omgeving.

Inzetten op een dubbellaags fietsparkeersysteem en meer fietsenrekken dan fietsleunrekken (nietjes) zal de openbare ruimte in Segbroek zichtbaar verbeteren;

- Aanpak slechte staat huurwoningen (zowel particulier verhuur als verhuur door woningcorporatie): particuliere huiseigenaren die hun panden verwaarlozen moeten sneller worden aangeschreven.
- Oplossen van de overvolle verzamelcontainers: Groep de Mos zet in op het vaker legen van afvalcontainers.

10.3.1 Rond Energiecentrale en het Koningsplein

Groep de Mos constateert een hoge parkeerdruk, zeker in de omgeving van de Newtonstraat. De komende collegeperiode moet onderzocht worden of hier meer parkeerplaatsen kunnen worden gerealiseerd. Particuliere huiseigenaren die hun panden verwaarlozen moeten worden aangeschreven. De herontwikkeling van De Verademing juicht Groep de Mos van harte toe.

Wij pleiten hierbij voor de realisatie van een aanlegsteiger voor recreatievaartuigen aan de Suezkade.

10.3.2 Regentesse- en Valkenboskwartier

Net als in het gebied rondom de Energiecentrale wil Groep de Mos dat pandeigenaren van slecht onderhouden woningen sneller worden aangeschreven. Woningsplitsen is het Regentesse- en Valkenboskwartier zo doorgeslagen, dat het de leefbaarheid onder druk zet. Daarom wordt woningsplitsen ook voor deze wijk onderhevig aan een Leefbaarheids Effecten Rapportage. De Weimarstraat wordt door bezoekers als erg druk en onoverzichtelijk ervaren. Wij zullen samen met bewoners en ondernemers van de Weimarstraat een verbeterplan opstellen. Voor de kruispunten Weimarstraat / Valkenboslaan en Edisonstraat / Beeklaan zal de verkeersveiligheid geëvalueerd moeten worden.

10.3.3 Bomen- en Vruchtenbuurt

De sportverenigingen Quick en HBS Craeyenhout ervaren veel druk op de velden die zij in gebruik hebben. Het is qua ruimte steeds lastiger alle teams in te plannen om te trainen en wedstrijden te spelen. Een extra veld zou verlichting in deze druk betekenen. Groep de Mos wil zich daar in de komende collegeperiode hard voor maken. Het markante kerkgebouw op het Pomonaplein moet voor de wijk behouden blijven.

10.3.4 Vogelwijk

Groep de Mos zet hier in op het weren van betaald parkeren. De loods aan de Laan van Poot ter hoogte van de Nachtegaallaan moet behouden blijven en bij voorkeur een functie krijgen die de bewoners van de Vogelwijk dient. Daarnaast zet Groep de Mos zich in voor het weer wijklijks ophalen van het restafval.

Groep de Mos wil voor Segbroek:

- **Aanpak van weesfietsen, bijvoorbeeld door meer stallingsmogelijkheden;**

- **Particuliere huizenbezitters aanschrijven bij een slechte staat van woningen;**
- **Afval- en papiercontainers vaker legen;**
- **Waar mogelijk meer parkeerplaatsen aanleggen;**
- **Een extra voetbalveld voor gebruik door de voetbalverenigingen Quick en HBS;**
- **Het markante kerkgebouw op het Pomonaplein behouden.**

10.4 Hart voor het Centrum

Stadsdeel Centrum heeft een status aparte binnen de gemeente, als het gaat om de beleving van de inwoners. Het stadsdeel bestaat uit wijken en buurten die sterk van elkaar verschillen. Centrum wordt bewoond door mensen met allerlei nationaliteiten. Het kent buurten die tot de rijkste van het land horen, maar ook tot de armste. Met Irma Vlasblom hebben we hier een zeer actieve Groep de Mos-stadsdeelvoorzitter. Groep de Mos maakt zich in het centrum hard voor:

10.4.1 Promoten van het Haags Veen

Met de Haagse Markt, de grachten, Chinatown, de Hobbemastraat, de Hoefkade en de Paul Krugerlaan heeft het Haags Veen fantastische parels in handen om een geweldige trekpleister te worden. Groep de Mos wil dan ook volop inzetten op de promotie van dit gebied. City Mondial zou deze taak op zich kunnen nemen. Groep de Mos wil werk maken van het upgraden van de winkelstraten Hobbemastraat en Hoefkade, onder andere door meer groen, het verleiden van Awinkels om er vestigingen te openen en de Hoefkade en Paul Krugerlaan als rode lopers te gebruiken naar de Haagse Markt. Het wijkpark Transvaal wil Groep de Mos ook gebruiken voor kleine events, zoals een Foodtruckfestival. In de Koningstraat moeten er pin- en brievenbusvoorzieningen komen.

10.4.2 Terugdraaien uitbreiding betaald parkeren Schilderswijk / Transvaal

Per 1 november jongstleden zijn de tijden voor het betaald parkeren in de omgeving van de Haagse Markt uitgebreid. In het gebied dat wordt begrensd door de Steijnlaan, de Heemstraat, Parallelweg, Viaductweg en De La Reyweg is het betaald parkeren uitgebreid: maandag tot zaterdag van 09.00 tot 24.00 uur en zondag van 18.00 tot 24.00 uur. Dit ondanks massaal protest van bewoners en ondernemers, die compleet verrast werden door het uitbreiden van het betaald parkeren in Schilderswijk en Transvaal. Wat Groep de Mos betreft wordt de uitbreiding direct teruggedraaid. Daarnaast vindt Groep de Mos dat de parkeergarage onder de Haagse Markt de eerste twee uur gratis moet zijn en dat deze op niet-marktdagen toegankelijk moet worden voor bewoners van de wijk.

10.4.3 Huismeester terug

Voor een veiligere leefomgeving wil Groep de Mos de huismeester in flats of voor een aantal portieken terughalen. De huismeester houdt een oogje in het zeil en activeert bewoners om de wijk schoon te houden. Groep de Mos wil hierbij ook bewonersinitiatieven stimuleren; zeker ook om jongeren snel en actief te betrekken bij het welzijn van hun wijk.

10.4.4 Overlast bestrijden; oog voor radicalisering

Hoewel het aantal criminele jeugdbendes in Den Haag de laatste jaren sterk is afgenomen, blijven de Schilderswijk en Transvaal wel overlast ondervinden van straatboefjes. Voor hen wil Groep de Mos een harde aanpak. Ook moeten we in deze wijken extra waakzaam zijn voor gevallen van radicalisering.

10.4.5 Voorzichtig met splitsen van woningen

Ook vanuit stadsdeel Centrum krijgt Groep de Mos signalen over gevallen van woningsplitsen die niet goed uitpakken. In de Rivierenbuurt en

de Archipelbuurt moeten splitsingen alleen na de Leefbaarheids Effecten Rapportage (LER), zie hoofdstuk 6, worden toegestaan.

10.4.6 Multifunctionele binnenstad

Groep de Mos juicht de uitbreiding van het aantal hotelkamers toe, zeker als uitbreiding wordt bereikt door middel van transformatie van leegstaande kantoren. De gemeente dient extra aandacht te geven aan het binnenhalen van meer toeristen. Ook een divers aanbod van evenementen in de binnenstad is van groot belang.

10.4.7 Meer wonen in de binnenstad

Wonen in de binnenstad draagt bij aan een levendige, vitale en veilige binnenstad. Meer studenten, starters en senioren. Dit verdient een prominente plaats op de politieke agenda. Groep de Mos pleit hierbij voor een ruim winkelaanbod. We streven naar een brede branchering van winkels bestaande uit sterke (internationale) winkelketens en (lokale) kleine (speciaal)zaken. Een hoogwaardige afwerking van de openbare ruimte levert een meer dan substantiële bijdrage aan de vitaliteit en uitstraling van de Haagse binnenstad. Denk hierbij aan mooie lantaarns, duidelijke stoepen en mooie stenen die niet glad worden met regen.

10.4.8 Oplossing gevaarlijk kruispunt Spui en verkeersonderzoek Archipel en Willemspark

Op het kruispunt Spui komen zo'n beetje alle soorten voertuigen en voetgangers bij elkaar. Dit leidt tot een onoverzichtelijk en gevaarlijk kruispunt. Groep de Mos wil dit kruispunt veiliger maken, door onder andere de aanleg van duidelijke oversteekplaatsen. Wij willen een integraal onderzoek naar de verkeerssituatie in de Archipel en Willemspark.

10.4.9 Ondergrondse fietstunnel Grote Marktstraat

Elke dag is het het heibel tussen fiets- en voetgangers in de Grote Marktstraat. Door het ont-

breken van een duidelijke scheiding tussen voetpaden en het fietspad blijft flaneren door deze mooie winkelstraat een gevaarlijke onderneming. Groep de Mos wil de bestaande parkeergarage onder de Grote Marktstraat ook gebruiken als fietstunnel, maar wel met behoud van de parkeerplaatsen. De Grote Marktstraat verlevendigen we dan als wandelpromenade met kiosken en terrassen. Totdat de ondergrondse fietstunnel is gerealiseerd, moet er een fietspadmarkering worden aangebracht. Die markering moet ook op het Spui worden aangebracht.

10.4.10 Een levendig Zeeheldenkwartier

Groep de Mos koestert de parkeerplaatsterrassen in het Zeeheldenkwartier (onder andere in de Prins Hendrikstraat). Om deze parkeerplaatsterrassen te behouden en zelfs uit te breiden wil Groep de Mos de parkeergarage De Zeeheld (deels) behouden. We zetten in op het behoud van het Zeeheldenfestival. Voordat in 1868 de aanleg van het Zeeheldenkwartier begon, stonden er in dit gebied diverse molens. Even buiten het Zeeheldenkwartier, wil Groep de Mos bij De Verademing, een replica van één van die verdwenen molens zien en zal initiatieven daartoe stimuleren.

Groep de Mos wil voor het Centrum:

- **Het Haags Veen met onder andere de Haagse Markt, de grachten en Chinatown, beter promoten;**
- **Pin- en brievenbusvoorzieningen in de Koningstraat;**
- **Uitbreiding betaald parkeren Schilderswijk en Transvaal terugdraaien;**
- **De eerste twee uur gratis parkeren bij de parkeergarage onder de Haagse Markt; op niet-markt-dagen moet de garage toegankelijk zijn voor de wijk;**
- **Meer toeristen, meer wonen en meer evenementen in de binnenstad;**
- **Een oplossing voor het gevaarlijke kruispunt aan het Spui, onder andere door duidelijke oversteekplaatsen;**
- **Een ondergrondse fietstunnel om dagelijkse ellende tussen fietsers en voetgangers in de Grote Marktstraat op te lossen. Tot die tijd moet er een fietspadmarkering worden aangebracht, ook bij het Spui;**
- **Parkeerplaatsterrassen Zeeheldenkwartier uitbreiden, onder andere door (deels) behoud van de parkeergarage De Zeeheld.**

Haverkamp Mariahoeve

10.5 Hart voor het Haagse Hout

Met het Haagse Bos heeft stadsdeel Haagse Hout veruit het grootste groengebied. Dit langgerekte stadsbos verdeelt Haagse Hout in tweeën: Benoordenhout aan de ene kant en Bezuidenhout en Mariahoeve en Marlot aan de andere kant. Uiteraard heeft Groep de Mos ook hart voor dit stadsdeel:

10.5.1 Een schoon, veilig en leefbaar Mariahoeve

Groep de Mos zet in op het verbeteren van de leefbaarheid in Mariahoeve. De komende collegeperiode moeten slecht onderhouden woningen, in onder andere Haverkamp, in samenwerking met woningcorporaties worden opgeknapt. Armoede achter de voordeur moet eerder gesignaleerd worden. Groep de Mos was en blijft warm steunbetuiger van Kledingbank Mariahoeve. Daarnaast wil Groep de Mos beter onderhoud aan het aanwezige groen, onder andere door het opknappen van de groenstroken bij de Vlaskamp. De overlast van meeuwen, raten en hondenpoep moet worden bestreden. Om het aantal inbraken in Mariahoeve te verminderen wil Groep de Mos inzetten op een betere verlichting van de wijk.

10.5.2 Werk maken van een verkeerscirculatieplan Mariahoeve

Er moet de komende periode echt werk gemaakt gaan worden van een verkeerscirculatieplan Mariahoeve die de verkeerssituatie op de doorgaande wegen aanzienlijk zal verbeteren. Hierbij moet de verkeersveiligheid op de Vlaskamp en Hofzichtlaan aanzienlijk worden verbeterd.

10.5.3 Prettig wonen in zowel het Benoorden- als Bezuidenhout

Om in zowel het Benoorden- als Bezuidenhout prettig te blijven wonen, zet Groep de Mos in op het verlagen van de parkeerdruk, door de aanleg van méér parkeerplaatsen. Het plaatsen van on-

dergrondse afvalcontainers (ORAC's) kan worden gerealiseerd, maar pas ná het aanleggen van extra parkeerplaatsen.

In het Bezuidenhout realiseren we een veilig winkelgebied rond de Theresiastraat met het realiseren van een 30km-zone. Nieuwbouwprojecten en splitsingen worden aan de in hoofdstuk 6 beschreven Leefbaarheids Effecten Rapportage (LER) onderworpen. Het herplaatsen van de klassieke lantaarnpalen zetten we voort.

In het Benoordenhout houden we de kwaliteit van de leefomgeving hoog, bijvoorbeeld door boombeplanting aan de Nassau Ouwerkerkstraat. Ook pakken we het sluipverkeer aan in het buurtje Groenhovenstraat en 't Hoenstraat. We nemen als Groep de Mos maatregelen tegen meeuwenoverlast en zwerfvuil door het plaatsen van ORAC's.

Groep de Mos wil voor het Haagse Hout:

- **Woningen opknappen, onder andere bij het Haverkamp;**
- **Steun voor de Kledingbank Mariahoeve;**
- **Opknappen van de groenstroken Vlaskamp;**
- **Een verkeerscirculatieplan Mariahoeve;**
- **Verlagen van de parkeerdruk in Benoorden- en Bezuidenhout, door de aanleg van meer parkeerplaatsen;**
- **Een veilige Theresiastraat door het realiseren van een 30km-zone;**
- **Klassieke lantaarnpalen in Bezuidenhout;**
- **Woningsplitsen onderwerpen aan de Leefbaarheids Effecten Rapportage.**

10.6 Hart voor Escamp

Stadsdeel Escamp is het grootste stadsdeel van Den Haag. Sinds 2009 is het, met Wateringse Veld erbij, volledig bewoond met een inwonersaantal van ongeveer 113.000. De laatste jaren was Marijke Meijers als stadsdeelvoorzitter enorm actief in dit mooie stadsdeel.

10.6.1 Voortzetting Wijk Ontwikkelings Maatschappij (WOM)

De Wijkontwikkelingsmaatschappij Den Haag Zuidwest (WOM DHZW) is een samenwerkingsverband tussen de gemeente Den Haag en woningcorporatie Vestia. Het doel van de WOM DHZW is een nieuwe impuls geven aan de vernieuwing van Den Haag Zuidwest door stilgelegde projecten van Vestia een herstart te geven. De WOM DHZW is

op 9 april 2014 opgericht. Groep de Mos wil deze WOM de komende jaren voortzetten in vergeten buurten en wijken zoals Moerwijk, Morgenstond, Bouwlust, Vrederust en De Oorden.

10.6.2 Bedelverbod

Groep de Mos krijgt geregeld klachten van bewoners uit Escamp over overlast van opdringerige bedelaars bij tramhaltes. Ook winkeliers en winkelend publiek in De Stede hebben hinder van (agressieve) bedelaars. Groep de Mos wil een bedelverbod in de gehele stad, dus ook in Escamp.

10.6.3 Eindelijk werk maken van een bruisende Leyweg

Ondanks toezeggingen van het stadsbestuur blijft een opknapbeurt van de Leyweg uit. De belofte van de eerste twee uur gratis parkeren in de

parkeergarages is niet nagekomen. Veel leegstand, geen gevarieerd winkelaanbod, kapotte luifels, een gebrek aan aantrekkelijke horeca en betaald parkeren op straat zorgen ervoor dat potentiële klanten hun heil elders zoeken. Groep de Mos blijft inzetten om een deel van het winkelvastgoed te herbestemmen voor woningen. Daarnaast moet de eerste twee uur parkeren in de parkeergarages gratis worden en dient er voor het straat parkeren een groen-gele zone (10 cent per uur) te worden ingevoerd. De gemeente moet in overleg met de vastgoedeigenaren de huurprijzen verlagen en inzetten op een betere branchering van het winkelaanbod. De gemeente moet inzet leveren om één of meerdere grote winkelketens te verleiden om naar de Leyweg te komen. Ook dient het winkelcentrum een opknopbeurt te krijgen, waarbij meer (lichte) horeca inclusief bijbehorende terrassen wordt toegestaan. De weekmarkt zou over de hele Leyweg uitgerold moeten worden, teneinde de loop over de winkelstraat te verbeteren.

10.6.4 Herinrichting Parijsplein

In het meest zuidelijk gelegen winkelcentrum van Den Haag ligt een geasfalteerd plein. Het gaat gelukkig wel goed met het Parijsplein dat nagenoeg geen leegstand kent, maar de betonnen uitstraling is slecht. Enkele jaren geleden is het bestemmingsplan van het Parijsplein aangepast om daar terrassen mogelijk te maken. Groep de Mos heeft destijds ook gevraagd om meer groen op het plein. Dit plein verdient een opknopbeurt en moet zo snel mogelijk worden vergroend met bomen.

10.6.5 Parkeergarage Zuiderpark

Sinds de opening van de nieuwe Sportcampus Zuiderpark, waar de geplande ondergrondse parkeergarage bij de bouw werd geschrapt, bleek al snel dat er een tekort is aan parkeergelegenheid. De 671 parkeerplekken bij het complex zijn snel vol. Veel mensen parkeren daarom hun auto in de omliggende wijken. Groep de Mos wil het ontstane parkeerprobleem tijdelijk oplossen door de parkeergarages bij de Leyweg te gebruiken, waarna het publiek met een pendelbus naar de Sportcampus kan. Voor de langere termijn wil

Groep de Mos alsnog een ondergrondse parkeergarage bij de Sportcampus realiseren.

10.6.6 Behoud Openluchttheater Zuiderpark

Na een noodgedwongen sluiting in 2012 is het openluchttheater in het Haagse Zuiderpark in 2015 heropend en gerenoveerd. In het kunstenplan van de gemeente Den Haag 2017 – 2020 kreeg het theater aanvankelijk een negatief advies, maar nadat door druk van Groep de Mos extra geld is vrijgemaakt - 150.000 euro op jaarbasis - gaat het weer de goede kant op met dit icoon uit het Zuiderpark. Groep de Mos zet ook de komende jaren in op behoud van het Openluchttheater Zuiderpark.

10.6.7 Doorstroming Laan van Wateringse Veld; aanpakken te hard rijden

De doorstroming van de Laan van Wateringse Veld kan flink verbeteren door het plaatsen van rotondes op de kruispunten Laan van Wateringse Veld – Oosteinde en de Laan van Wateringse Veld – Noordweg. Op korte termijn moet er op het kruispunt Laan van Wateringse Veld – Noordweg een voorsorteerstrook gerealiseerd worden om links af te kunnen slaan. Dit voorkomt een groot gedeelte van de dagelijkse file op de laan (Hoge Veld).

Het harde rijden op de Laan van Wateringse Veld tegengaan door plaatsing van een (tijdelijke) snelheidsmeter teneinde een positieve gedragsverandering bij te hardrijdende automobilisten te realiseren. Door een aangenomen Groep de Mos motie verkeersonderzoek Laan van Wateringse Veld loopt er op dit moment een breed onderzoek naar de verkeersintensiteit en mogelijke verbeteringen.

10.6.8 Transferium HagaZiekenhuis (Kerketuinen & Zichtenburg)

Groep de Mos wil de parkeerdruk rondom het HagaZiekenhuis niet te lijf gaan met het verder uitrollen van betaald parkeren. Er moet een

Transferium (een P+R- parkeergelegenheid) voor bezoekers van het HagaZiekenhuis op de Leyweg komen. Als bezoekers voor het ziekenhuis, van buiten de wijk of onze stad, opgevangen worden bij een Transferium in de Kerketuinen en dan door een pendelbus voor de ingang afgezet worden, dan scheelt dat enorm veel verkeersbewegingen. Het zal de parkeerdruk verlagen.

10.6.9 Politiesteunpunt Wateringse Veld

In de wijk Wateringse Veld is nooit een volwaardig politiebureau geweest. In het verleden is er wel een steunpunt in de wijk geweest. Dat steunpunt wil Groep de Mos terug.

10.6.10 Gevaarlijke kruispunten Maartensdijklaan pakken we aan!

Er gebeuren met enige regelmaat ongelukken bij de kruispunten Maartensdijklaan - Hengelolaan (ooit uitgeroepen tot het gevaarlijkste kruispunt van Den Haag) en Maartensdijklaan - Meppelweg. Groep de Mos wil dat er bij beide kruisingen rotondes worden aangelegd.

10.6.11 Behoud Valkenboskerk

Het alternatieve plan van Actiecomité Valkenbos Blijft om de Haagse Valkenboskerk op de hoek van de Loosduinsekade en de Zuiderparklaan te behouden, kan op steun van Groep de Mos rekenen. In plaats van een gloednieuwe woontoren steunt de lokale partij een alternatief voor kluswoningen in de kerk. Groep de Mos vindt dat we zuinig moeten zijn op beeldbepalende gebouwen in de stad.

10.6.12 Nieuw onderkomen dierenopvang 't Knagertje

Als het aan Groep de Mos ligt verhuist dierenopvang 't Knagertje zo snel mogelijk naar een andere locatie. De knaagdierenopvang aan het Westhovenplein barst uit zijn voegen. 't Knagertje heeft een belangrijke maatschappelijke functie en verdient hulp vanuit het stadhuis voor een nieuw onderkomen.

Groep de Mos wil voor Escamp:

- **Voortzetting van de wijkontwikkelingsmaatschappij (WOM) voor het opknappen van vergeten buurten, zoals Moerwijk en Morgenstond;**
- **Vitaliseren winkelcentrum Leyweg;**
- **Vergroening van het versteende Parijsplein;**
- **Parkeerdruk omgeving Zuiderpark bestrijden met een ondergrondse parkeergarage onder de Sportcampus;**
- **Behoud van openluchttheater Zuiderpark;**
- **Betere doorstroming Laan van Wateringse Veld door rotondes en aandacht voor te hard rijden;**
- **Een politiesteunpunt Wateringse Veld;**
- **Gevaarlijke kruispunten Maartensdijklaan aanpakken;**
- **Valkenboskerk behouden door kluswoningen in de kerk;**
- **Nieuw onderkomen voor dierenopvang 't Knagertje.**

10.7 Hart voor Laak

Als kleinste stadsdeel van Den Haag is Laak, met Laakkwartier, Spoorwijk en de Binckhorst, niet minder belangrijk. Stadsdeelvoorzitter Henk van Schepen zet zich hier namens Groep de Mos in voor:

10.7.1 **Bouw parkeergarages onder de Allard Piersonlaan**

Heel Laak is door dit stadsbestuur 'getrakteerd' op betaald parkeren, zonder dat het echte parkeerprobleem, een tekort aan parkeerplaatsen, is aangepakt. Sterker: D66-wethouder De Bruijn zette een streep door de twee parkeergarages die onder de Allard Piersonlaan in Laakkwartier-Oost zouden komen. Daarmee toont de gemeente zich onbetrouwbaar. Groep de Mos wil in de komende collegeperiode het vertrouwen herstellen door beide garages alsnog aan te leggen.

10.7.2 **Meer parkeerplaatsen door schuin insteken**

Naast de parkeergarages onder de Allard Piersonlaan wil Groep de Mos in Laak ook meer parkeerplaatsen op straatniveau door het realiseren van schuine parkeervakken. Dit kan bijvoorbeeld aan de brede kant van de Elise van Calcarstraat. Door een parkeervisie Laak met bewoners op te stellen, wil Groep de Mos ongewenst ad-hoc beleid voorkomen en werken aan breed gedragen oplossingen voor de parkeerproblemen.

10.7.3 **Extra halte tram 17 in Laak!**

De haltes van tramlijn 17 in Laak liggen bij het Jonckbloetplein en de Van Vredenburgweg. Voor veel mensen in Laak, onder wie ouderen en mensen die slecht ter been zijn, zijn die haltes te ver. Een extra halte aan de Genestetlaan zou uitkomst bieden. Bovendien zou een extra halte voor tramlijn 17 aan de Genestetlaan ook de bereikbaarheid van voetbalvereniging HVV Laak-

kwartier, sinds kort ook een Buurthuis van de Toekomst sterk verbeteren.

10.7.4 Een veilig Laak

Hoewel het aantal criminele jeugdbendes in Den Haag de laatste jaren sterk is afgenomen, blijft stadsdeel Laak wel overlast ondervinden. Illegale hennepkwekerijen, woninginbraken en fietsendiefstallen komen er nog teveel voor. Groep de Mos wil deze overlast bestrijden door versterking van de Buurt Interventie Teams (BIT) en door meer buurtpreventie. Ook moeten we in Laak extra waakzaam zijn voor gevallen van radicalisering. Groep de Mos wil in gesprek met de jeugd, onder andere voor voldoende jeugdhonken. Aan de andere kant willen wij de overlast die hangjeugd veroorzaakt bestrijden met onder meer een strakkere handhaving op overtredingen. De portiekaanpak - voor veilige portieken - wordt in Laak als positief ervaren en moet worden voortgezet.

10.7.5 Versterking van de winkelstraten

De winkelstraten in Laak zijn veel van hetzelfde. Groep de Mos wil winkeliers- en ondernemersverenigingen versterken, met actieve winkelstraatmanagers. Daarnaast moet er door branchering een diverser aanbod van winkels komen. De uitstraling van winkelpanden, winkelstraten en pleinen moet worden verbeterd.

10.7.6 Bedelverbod

Groep de Mos krijgt geregeld klachten van bewoners uit Laakkwartier en Spoorwijk over overlast van opdringerige bedelaars in de winkelgebieden. Ook ondernemers en winkelend publiek in winkelgebieden hebben hinder van (agressieve) bedelaars. Groep de Mos wil een bedelverbod in de gehele stad, dus ook in Laak.

10.7.7 Verdere ontwikkeling van Laakhavens en de Binckhorst

Groep de Mos wil de positieve ontwikkeling van de (hippe) Binckhorst voortzetten, onder andere

met het realiseren van klus(zelfbouw)- en studentenwoningen, waterrecreatie en het versterken van de economische positie. Laakhavens moet met woningbouw een verdere impuls krijgen en een aantrekkelijk gebied worden om in te wonen. De Megastores moet van de ontwikkeling profiteren. Meer horeca en meer gericht op studenten, onder andere door het binnenhalen van een bioscoop.

10.7.8 Voldoende omheinde hondenuitlaatplaatsen

Vanuit Laak krijgt Groep de Mos signalen dat er geen omheinde veilige hondenuitlaatplaatsen zijn. De komende collegeperiode wil Groep de Mos er in samenspraak met bewoners en hondenbezitters een aantal realiseren.

10.7.9 Behoud van monumentaal pand Ketelstraat en Klooster-tuin

Na het beëindigen van de activiteiten van Coöperatief Eigenwijzer bestaat het gevaar dat het monumentale pand aan de ketelstraat 21-23 gesloopt gaat worden. Ook de achterliggende tuin met een aantal monumentale bomen dreigt te zullen verdwijnen. Groep de Mos maakt zich hard voor behoud van het pand dat ruimte moet blijven bieden aan de diverse organisaties, waaronder een uitgiftepunt van de voedselbank

Groep de Mos wil voor Laak:

- **Bouw parkeergarages onder de Allard Piersonlaan;**
- **Meer parkeerplaatsen door schuine parkeervlakken;**
- **Extra halte tram 17 aan de Genestetlaan;**
- **Versterken winkelstraten, onder andere door een diverser aanbod van winkels;**
- **Een bedelverbod in Laak, met name bij winkelcentrum De Stede;**
- **Voldoende hondenuitlaatplaatsen.**
- **Behoud pand Ketelstraat.**

10.8 Hart voor Leidschenveen-Ypenburg

Het stadsdeel Leidschenveen-Ypenburg is een vaak wat vergeten stadsdeel in het Haagse. Niet voor Groep de Mos. Onze stadsdeelvoorzitter Bas van Woesik knokt te vuur en te zwaard voor dit gebied en zet zich in voor:

10.8.1 Wekelijks ophalen van restafval in Leidschenveen

Groep de Mos wil de burger niet allerlei afvalbakken met bijbehorende ophaaltijden opdringen. Bewoners in Leidschenveen zijn verrast met een vierde (!) container voor plastic en blik. Daarnaast wordt het restafval nog maar eens in de twee weken opgehaald. Groep de Mos vindt dat het restafval, in wijken waar nog geen ondergrondse afvalcontainers (ORAC's) zijn, wekelijks opgehaald moet worden.

10.8.2 Aantrekkelijker maken winkelcentrum Leidschenveen

Van bezoekers van en ondernemers uit het winkelcentrum Leidschenveen heeft Groep de Mos begrepen dat het flink tocht. Een klein deel van het winkelcentrum heeft een overkapping. In overleg met bewoners en ondernemers moet er gekeken worden of het winkelcentrum met het doortrekken van deze overkapping aantrekkelijk

ker gemaakt kan worden. Samen met de winkeliersvereniging kan er gekeken worden welke zaken nog meer voor verbetering vatbaar zijn.

10.8.3 Extra halte Randstadrail Houtkade

Groep de Mos wil een beter OV voor de bewoners in de omgeving van de Houtkade en pleit daarom voor het realiseren van een extra halte. Bij deze halte moet een grote parkeerplaats worden aangelegd die meteen de parkeerdruk in de omgeving van de woonwijk tegenover winkelcentrum Leidschenveen wegneemt.

10.8.4 Ontsluiting Leidschenveen

Er wordt door bewoners gesteld dat er via de Zoetermeerse Rijweg en de Laan van Leidschenveen veel sluipverkeer plaatsvindt. Begin 2011 hebben bewoners van de wijk De Lanen een burgerinitiatief ingediend dat ten doel had om via het Forepark een betere ontsluiting voor Leidschenveen te organiseren. Groep de Mos steunt dit initiatief en zet in op een extra ontsluiting via de Tiber (Forepark) middels een extra spitsuitgang met pollers.

10.8.5 Een schoon, heel en veilig Leidschenveen

Groep de Mos streeft naar een schoner Leidschenveen en pleit voor meer afval- en hondensoepbakken. Daarnaast wil Groep de Mos meer

werken van buurtpreventie, onder andere om woninginbraak te voorkomen.

10.8.6 Extra parkeerplaatsen bij het CBS: geen betaald parkeren

Om de parkeerdruk te laten afnemen moeten er meer parkeerplaatsen worden gerealiseerd, onder andere bij het CBS. Groep de Mos is tegen het verder uitrollen van betaald parkeren in Leidschenveen.

10.8.7 Een aantrekkelijker Ypenburg

Ypenburg moet groeien naar een plek waar verschillende doelgroepen van de wijk worden uitgenodigd om samen te komen en actief te zijn. Er moeten ontmoetingsplekken komen die ook verbindingpunten zijn waarbij, door middel van groen, recreatie en voorzieningen, men weer de openbare ruimte in wordt getrokken. Om dit te kunnen bereiken moet Ypenburg per fiets beter verbonden worden met zijn omgeving zodat recreatief fietsen veel meer zal en kan plaatsvinden door de wijk. Ypenburg is onvoldoende zelfvoorzienend. Voor sport, cultuur, vermaak en sociale contacten zijn Ypenburgers meer georiënteerd op omliggende stadskernen, recreatiegebieden en sportaccommodaties.

Het is de ambitie van Groep de Mos om van Ypenburg een gebied te maken waar het goed en gezellig toeven is voor zowel de toerist als de Ypenburger. Om dat voor elkaar te krijgen wil Groep de Mos vanuit het winkelcentrum een goede en aantrekkelijke doorgang naar het Böttgerwater, pontons in het Böttgerwater die in de zomer als terras kunnen dienen, een stadsboerderij, het strand van Ypenburg beter gebruiken door de realisatie van horeca en het verplaatsen van diverse tramhaltes voor een optimaler gebruik. Bijvoorbeeld Tramhalte Piet Vink verplaatsen naar de Blauwe Loper. Over tramhaltes gesproken. Groep de Mos ziet graag een extra tramhalte tussen de Anthony Fokkersingel en brug Brasserskade.

10.8.8 Geen betaald parkeren in Ypenburg zonder draagvlak

Met de komst van een woontoren naast het Hofbad ligt de invoering van betaald parkeren op de loer.

Groep de Mos wil geen betaald parkeren invoeren of uitbreiden zonder dat daar draagvlak voor is.

10.8.9 Een schoon, heel en veilig Ypenburg

Het evenemententerrein is 's avonds een donkere plek, die door bewoners als onveilig wordt ervaren. Groep de Mos pleit voor een betere verlichting. Daarnaast pleiten wij voor goed onderhoud van groen, sloten en straten. Ter verbetering van de veiligheid wil Groep de Mos meer buurtpreventie.

10.8.10 Voor een dubbeltje per uur parkeren bij winkelcentrum Ypenburg

Groep de Mos is blij met het goedkopere parkeertarief bij winkelcentrum Ypenburg, waar klanten tegen betaling van twintig cent voor twee uur kunnen parkeren. Mede dankzij Groep de Mos is het parkeren goedkoper geworden. Echter, wij willen wel graag dat het bedrag per uur kan worden betaald, dus een dubbeltje per uur.

Groep de Mos wil voor Leidschenveen-Ypenburg:

- **Wekelijks ophalen van restafval in Leidschenveen;**
- **Winkelcentrum Leidschenveen aantrekkelijker maken;**
- **Een extra halte Randstadrail bij de Houtkade;**
- **Een betere ontsluiting van Leidschenveen door extra ontsluiting via de Tiber (Forepark) middels een extra spitsuitgang met pollers;**
- **Betaald parkeren wenen in zowel Leidschenveen als Ypenburg;**
- **Drijvende pontons in het Böttgerwater die in de zomer als terras kunnen dienen;**
- **Extra tramhalte tussen de Anthony Fokkersingel en brug Brasserskade;**
- **Eindelijk werk maken van aangenomen motie winkelcentrum Ypenburg: de eerste twee uur voor een dubbeltje per uur parkeren.**

**Financiële onderbouwing
verkiezingsprogramma
Groep de Mos / Hart voor Den Haag
2018 – 2022**

Financiële onderbouwing verkiezingsprogramma
Groep de Mos / Hart voor Den Haag 2018 – 2022

Intensiveringen

	Eenmalig (miljoen euro)	Elk jaar (miljoen euro)
Meldpunt radicalisering	0,1	
250 extra handhavers		3,75
Veiligheidsimpuls (pop-upbureau's, camera's, extra impuls BIT, huiselijk verbod, treiteraangepak, etc.)	5,0	
Conducteur op elke tram		2,0
Sluiten Doubletstraat	Door marktpartij	
Haags Investeringsfonds bereikbaarheid (gemeentelijke bijdrage extra lightrailverbinding Zoetermeer-Scheveningen, ongelijkvloerse kruisingen, extra inprikkers, extra P&R-voorzieningen, etc)	279,1	24,85
Ondertunneling Telderstracé (DODO-variant)	20,0	
Terugdraaien uitbreiding betaald parkeren	0,0 (is pas ingegaan)	0,0 (is pas ingegaan)
Extern draagvlakonderzoek betaald parkeren Scheveningen	Uit regulier budget	
Extra Groen Gele zones in Winkelstraten	0,2	0,3
Meer gratis fietsenstallingen en openbare toiletten	1,5	0,1
Intensiveren Citymarketing	5,0	
Dancefestival	0,2	
Onafhankelijke Ondernemers Ombudsman	0,5	0,5
Vergunningenbutler	0,2	0,3
Makkelijker nadeelcompensatie voor kleine ondernemers	1,0	0,3
Extra promotie Haagse Markt	0,5	
Extra impuls bedrijventerreinen	3,0	
Herinrichten Lutherse Burgwal voor fietsers Grote Marktstraat of inrichten fietstunnel onder Grote Markt	10,0	
Fonds Geluidsnormen Horeca	2,0	
Vestigingsbijdrage popmuseum RockArt	1,0	
Haagse ouderenambassadeur		0,1
Meldpunt armoede	0,1	
Den Haag helpt-beurs		0,5

Intensiveringen

	Enmalig (miljoen euro)	Elk jaar (miljoen euro)
Soepbus		0,02
Proef basisinkomen	2,0	
Impuls welzijn	8	
Haagse Cultuurmart		0,08
Elke wijk een LER	5	
Uitbreiding woning-apk	0,5	
Seniorenmakelaar	0,2	0,2
Afschaffen erfpacht	2,0	
Rattenoffensief	0,5	
2000 bomen extra plaatsen per jaar en extra groenonderhoud	8,5	
Extra impuls Haagse grachten en ontkluizen Piet Hein Plein	12,0	1,0
Impuls onderwijs: wervingcampagne Haagse Leraar, extra's Haagse leraar, extra onderwijsassistenten, extra weekend- en zomerscholen, extra Nederlandse taallessen, excursies Auschwitz	12,0	1,0
Impuls sportverenigingen en sportcoördinatoren	2,0	1,0
Topsportevenementen	2,0	1,0
Openluchtwembad	4	0,3
Olympisch Fonds		0,5
Impuls bewonersorganisaties	3,0	0,5
Den Haag Jazz	2,0	1,0
Uitrollen weesfietsen aanpak over de hele stad		0,5
Parkeersensoren uitrollen in de drukste wijken	2,0	
Vervoershubs	2,0	0,5
Extra luchtvervuilingsmeter	0,2	
Onderzoek grondwaterproblematiek	0,2	
Totaal	397,5	40,3

Middelen

	Eenmalig (miljoen euro)	Elk jaar (miljoen euro)
Groei Gemeentefonds		10,3
Toename toeristenbelasting door extra toeristen		0,6
Ozb-groei door woningbouw		1,9
Herijking reserves en voorzieningen	59,0	
Groei algemene opbrengsten door groei inwoners en ondernemingen		10,0
Efficiëntere en effectievere gemeentelijke organisatie (minder inhuur, efficiënter inkoop, centralisatie, vastgoed)		13,0
Actualiseren grote projecten	25,0	
Verwacht voordeel jaarrekening door tegengaan planningsoptimisme		10,0
Verkoop Eneco	300,0	- 8,0
Lagere instroom statushouders	3,5	0,5
Verkoop van niet-strategisch vastgoed	10,0	
Kiosken in de Grote Marktstraat		2,0
Totaal	397,5	40,3

Colofon

inhoud:

Groep de Mos / Hart voor Den Haag 201
Grafisch bureau Groep de Mos
© Groep de Mos / Bull57 Creative Solutions

Omslag:

Henk van Schepen

foto's:

Groep de Mos

René Oudshoorn

Damiën Zeller

Henk van Schepen

Anna Jedra

Irma Vlasblom

Wikimedia commons

Fotalia

Shutterstock

(onder licentie Bull57 C.S.)

Disclaimer

gebruikte afbeeldingen zijn nieuwsfoto's, op diverse afbeeldingen geportretteerde personen zijn toevallig en onopzettelijk. Deze personen onderschrijven niet als vanzelfsprekend de inhoud van dit programma.

Groep de Mos

Hart voor Den Haag

